

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Benedicti Ariæ Montani Hispalensis Poemata

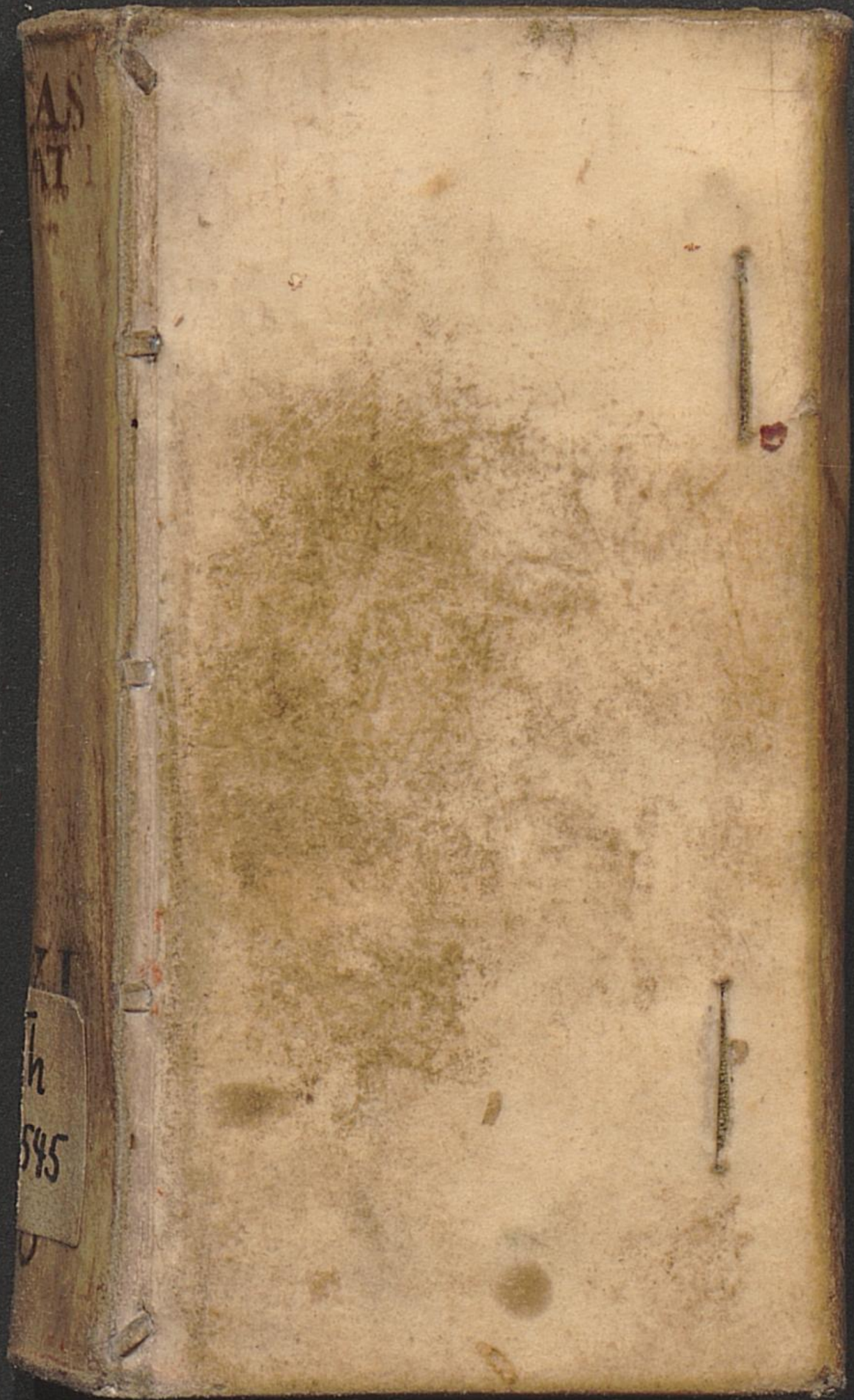
In Qvatvor Tomos Distincta

Humanæ salutis Monumenta, & Odæ variæ

Arias Montano, Benito

Antverpiæ, 1589

urn:nbn:de:hbz:466:1-44973

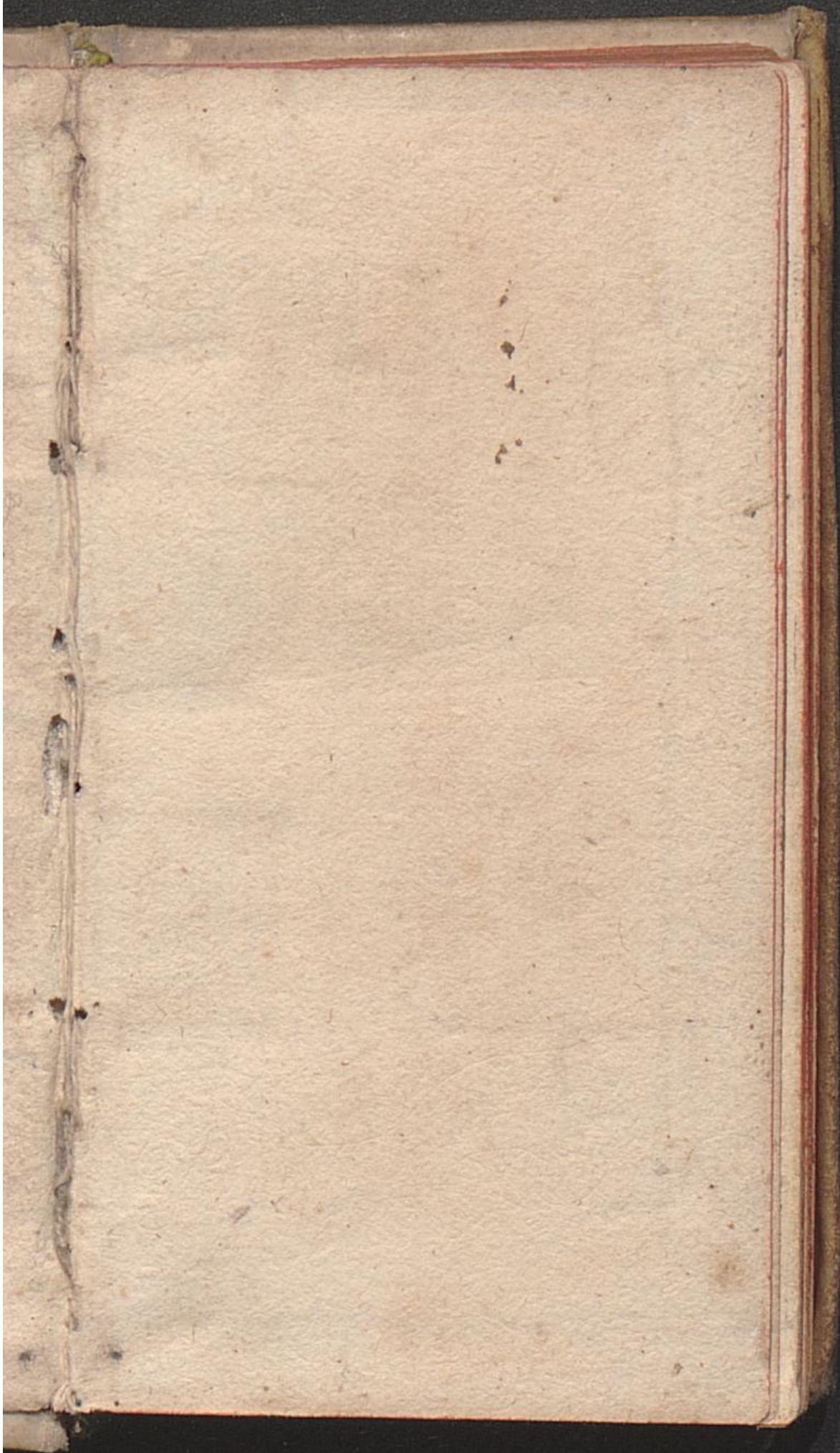

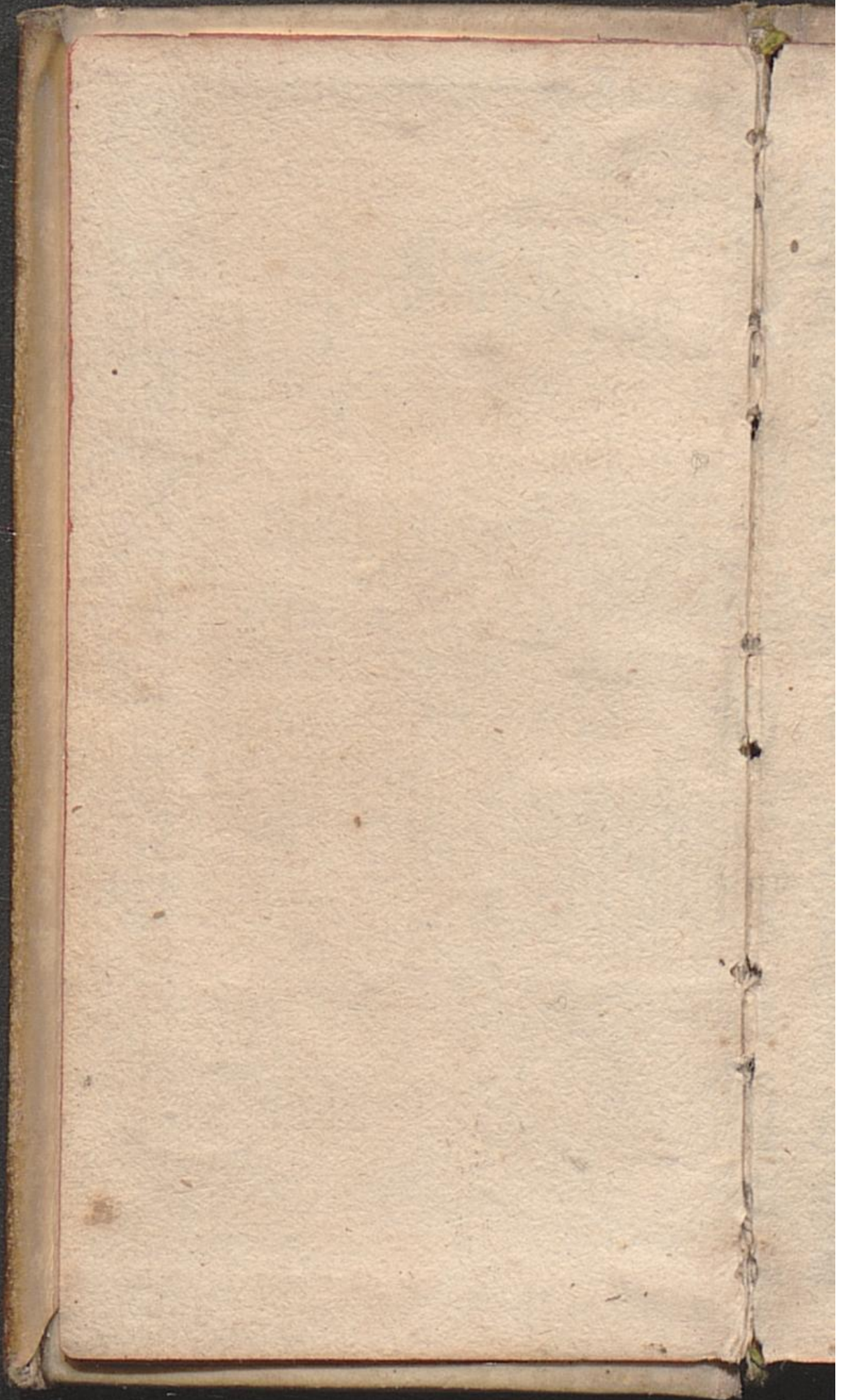
AS
AT

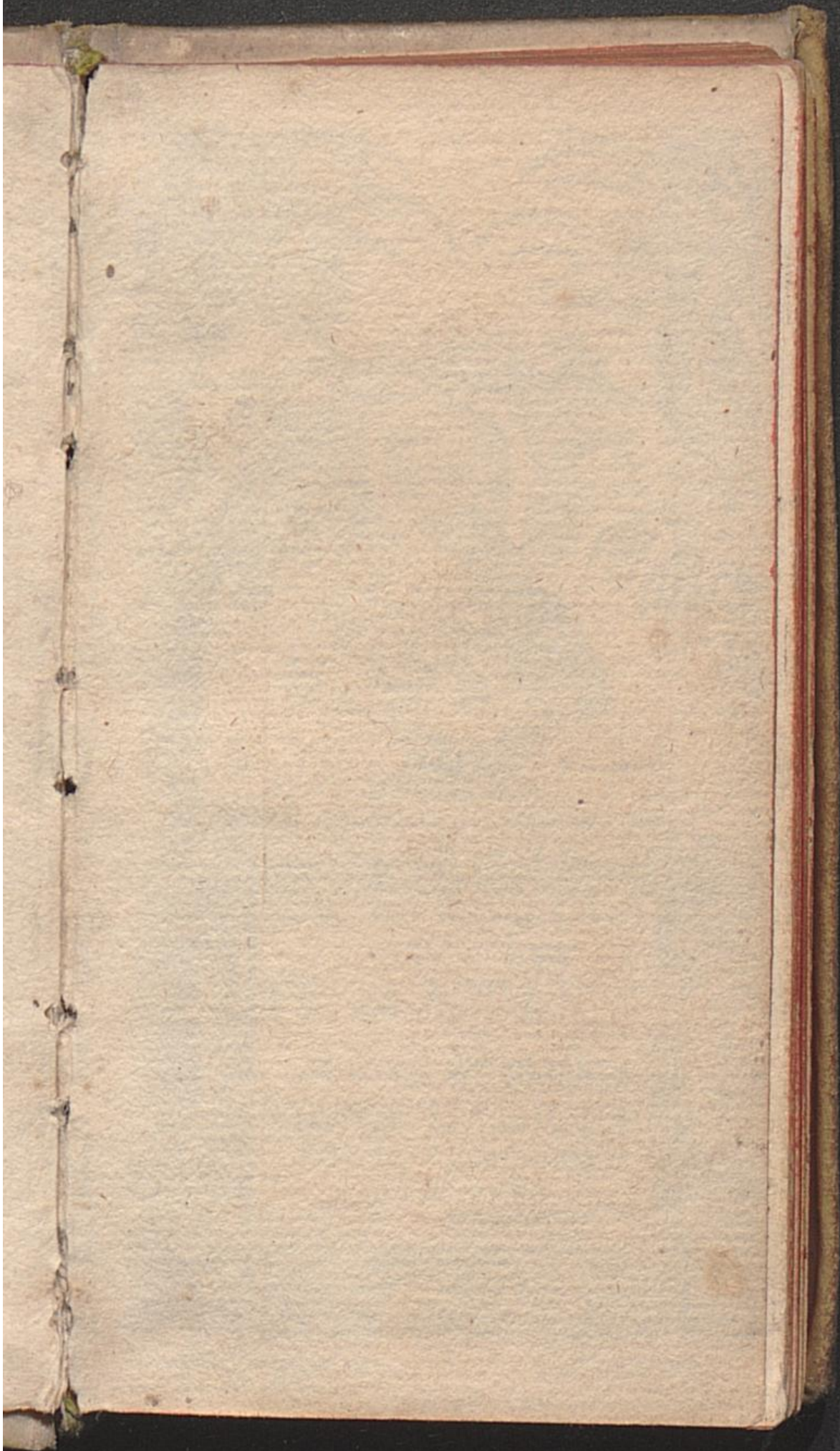
h
545

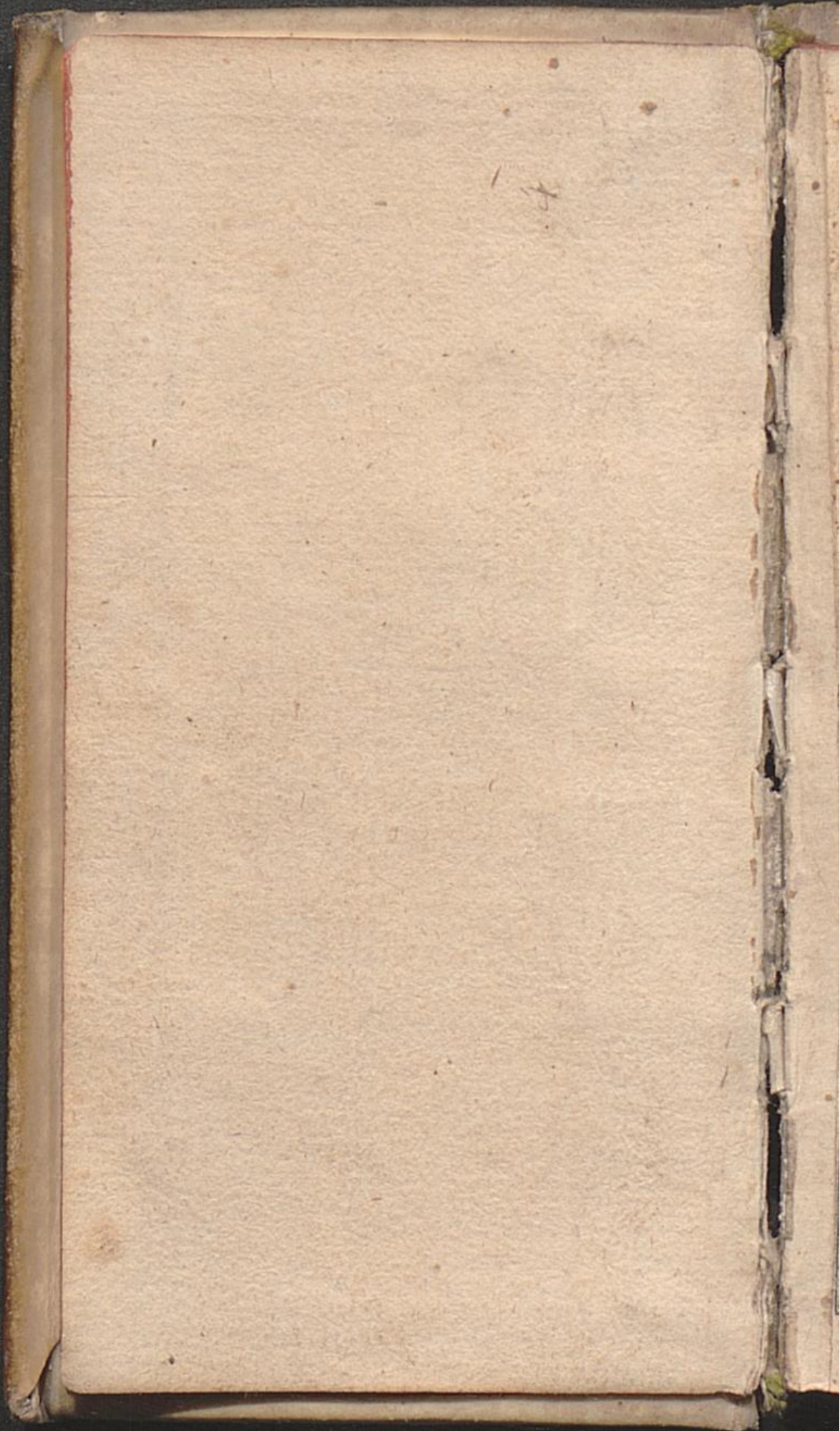
K
I
8

M. 2545.

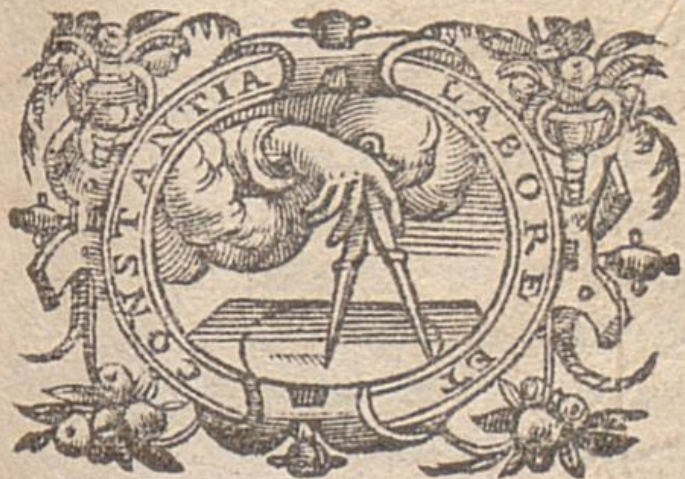

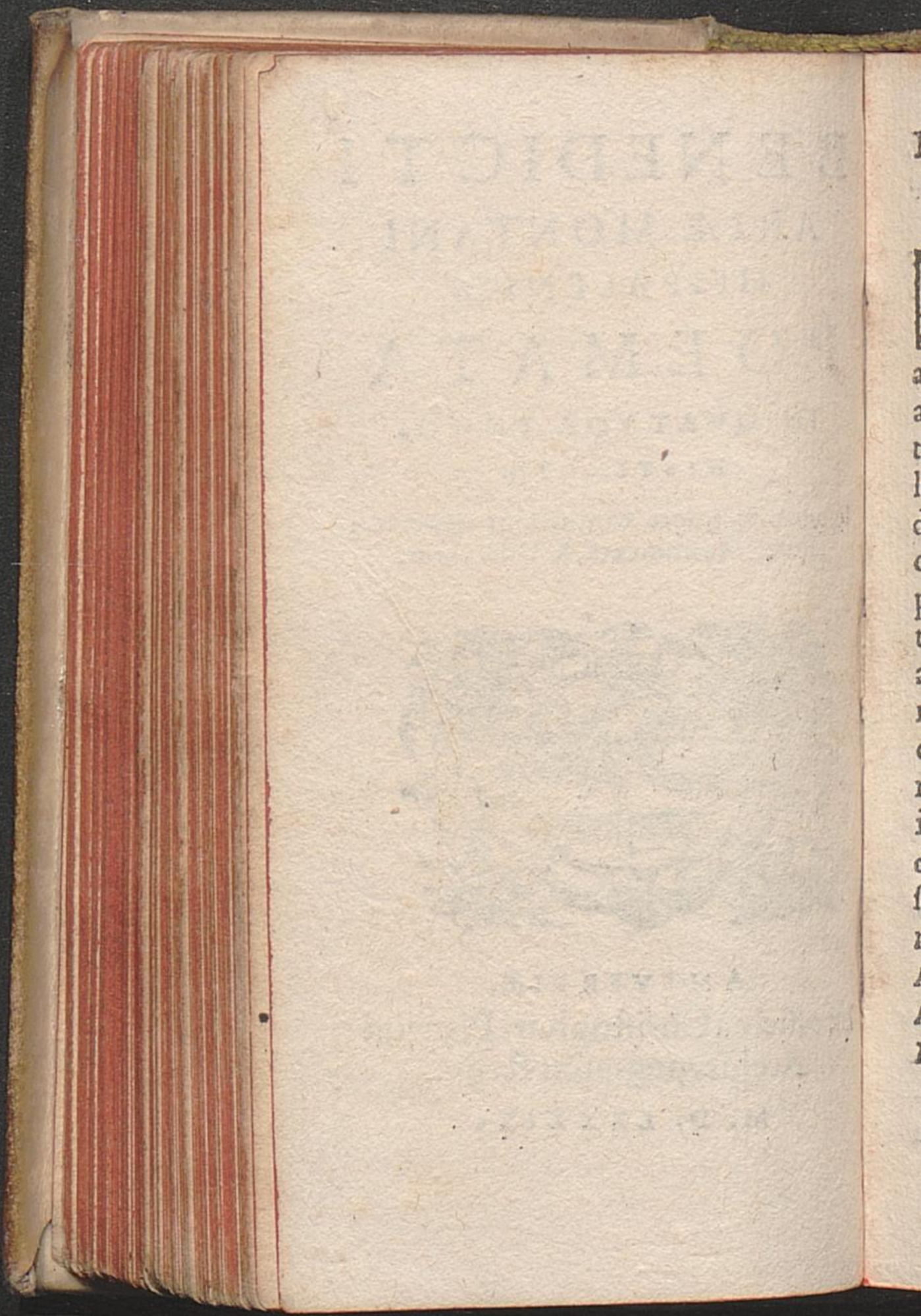

BENEDICTI
ARIÆ MONTANI
HISPALENSIS
POEMATA
IN QVATVOR TOMOS
DISTINCTA.

In quorum priore continentur Humanæ
salutis Monumenta, & Odæ variz.

ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini
Architypographi Regij.
M. D. LXXIX.

I
T
a
a
r
l
d
o
p
t
a
r
c
r
i
c
f
r
A
A
D

PETRVS DE VALENTIA³

Christiano Lectori salutem.

TA plerumque fit, vt artificum vitio & culpa vtilis laudandæ- que artes damnentur, maleque audiant. ecce enim Poëtica, qua nullam aut antiquam (eū enim qui primus cātauit, ego primum poëtam dico) aut vtilem aut gratam magis dicere possis, iam diu est quod cordatorum virorum iudicio tanquam pestifera vitari, atque è Sapientium vrbibus exsulare iubetur. Potius enim esse hominibus aiunt, eius aut vtilitate quapiam aut quantumuis magna oblectatione carere, quàm dulcedine illectos & delinitos ipsius interim aculeo incautos pungi, vanaque imò & venenosa doctrina inflari & perdi. Demum quod de Helena Troianæ senes iudicasse feruntur, id iam poëticae maximè conuenire dicitur:

Αἰνῶς ἀθανάτησι θεῆς εἰς ὄψα ἔοικεν.
Ἀλλὰ καὶ ὡς τοῖηπερ ἔῃσ' ἐν νηυσὶ νεέδοι,
Μηδ' ἡμῖν τεκέεσσι τ' ὀπίσσω πῆμα λί-
πειτα.

A. 2. Valde.

4
*Valde est fideveis diuarū vultibus aqua,
Sed quamuis talis redeat cum nauibus:
auctor*

*Ne maneat nobis cladis soboliq̄ futura.
Sed Οὔτοι δ' ἄποβλητ' ἐς ἰ θεῶν ἐρακὺ-
δια δ' ἄρα.*

*Reiciēda Deū non sunt illustria dona.
Nec quod perniciosæ subdolæque Sire-
nes meritò fugiendæ censeantur, vtilis
veracesque Musæ eodem crimine in-
uoluendæ, vnaque reiciendæ sunt; sed,
quod Pythagoras monebat, hæ illis &
præferendæ, & suauiores existimādæ, vt
certamine inter ipsas aliquando factò
probatum hoc ipsum poētæ testantur.
Eiusmodi autem poëmata, qualia mul-
ta hodie gentium poëtarum circumfe-
runtur, non ab Vrania, vllave cælesti
Musâ profecta sunt, nec à Deo acti &
calefacti ipsi (vt iactant) ea effuderunt:
non enim stulta vanaque superstitione,
vanisque tot deorū numinibus & nomi-
nibus plena essent, tot vitiorum illece-
bras & irritamenta continerent. Quæ si
quis ad mythologias confugiens, emol-
lire velit, multa que vtilia illis fabula-
rum*

rum inuolucris recondi dicat, tamen & multa eiusmodi monstrosa ænigmata occurrent, quæ nec ab Oedipo quopiam se tractari & solui patiantur; & ut id cōcedatur, tamen parum mellis, idque non vsque adeò puri, innumeris venenosarum apium centris stipatum in illis cōtineri cōperietur, ut non à pueris simplicibus q̄. adiri, sed à viris, iisq̄. non inexpertis, magna adhibita cautione peti permittendū sit. Atqui, aiunt, nulla poësis poëticusve lepor sine fabulis constare potest, ipsaq̄. fabula velut anima quædã poëseos est, quam variã & ornatam, imò comptam esse decet & grandiloquam; veritatis autem sermo simplex. Ego autem nescio quo sensu ij homines sint, qui artem aliquam sine vero stare, imò falso inniti & viuere dicant; si verò & docere & oblectare propositum poëtis est, omneque tulit punctum qui vtile dulci miscuit; qui verum ipsamq̄. veritatem continens poëma simulque dulcissimum lepidissimumq̄. exhibuerit, is non rationibus & argumentis, sed re ipsa probasse dicendus fuerit, Poësin non

6
solum fabula carere posse, sed & semper
carere debuisse. hoc autem non alius quam
Deus ipse effecit, qui ut veritatis pater,
ita etiam patronus assertorque est. is va-
riis a se Prophetarum ministerio editis
preceptibus, nullam grandiore aut sua-
uiorem esse poësin ostendit, quam quæ
veritati canendæ & celebrandæ inseruit,
in ipsoque & ipsius verè grandibus operi-
bus quæ fecit cum Israël, laudandis ver-
satur. ea nempe veram utilitatem, sincere-
ramque voluptatem continet, & quæ si-
ne villo periculo a simplicibus peti per-
cipi que possit. Quemadmodum & in ali-
quibus regionibus mel de cælo cadens,
a pueris mulieribusque sine apum mole-
stia legi dicitur. Laudandus certè equi-
dem est Deus, qui hominum non utili-
tati solum, sed neque oblectamento un-
quam defuerit, quos non tantum docen-
dos opportunè veritatem curauit, sed &
canendam eis ipsam dictauit. *Ut iustifi-
cetur in sermonibus suis, & vincat cum
iudicabitur.* Cuius, qui idem ipse est,
providentiâ his etiam temporibus effe-
ctum arbiutor, ut elegantissima & a falsis
diuorum

diuorum nominibus alienissima poë-
mata prodierint, ipsaque veritate, qua
nullum melius ornamētum dici potest,
ornatissima. ea sunt viri pietate & do-
ctrina egregij B E N E D I C T I A R I A E
M O N T A N I, in quibus nec Latinita-
tem, nec poëticum leporē & numerum
aut stylum & elegantiam quisquam desi-
derarit, nihil demum excipi possit quo
minus reiectis portētosīs mēdaciis, sub-
dolisq. & obscœnis facetiis, hæc potius
poëmata in Christianorum hominum
manibus sint, saltem non alia pueris le-
genda & ediscenda, memoriterq. tenen-
da tradatur. ex quibus & Grammatico-
rum rudimentorum, & Latini sermonis
elegantiarum, & Rhetoricarum præce-
ptionum, carminumq. diuersorū ge-
nerum exempla peti possunt, puerisque
imitanda proponi, ita etiam vt interim
ea disciplina tacite imbuatur (quæ pue-
rilis institutionis lex est) qua viros effe-
ctos vti & exerceri maximè expedierit.
Equidem non dubito quin ipsa poëma-
ta omnes solo etiam externo corticis &
foliorū cultu & aspectu delectatura sint,

A 4 quod

quod si eō homines deducantur à Deo,
vt fructus gustare, & τὰ ἐντός ἀγάλματα
introspicere possint, eaque eatenus con-
creta, mentibusq. inherētia, Solis iusti-
tiæ radio aliquando pertētata liquecāt,
miros sui amores excitatura, mira q. dul-
cedine homines perfundēdos, certo scio,
cū cognouerint quæ quantæque sint
diuitiæ Sacramēti eius, quod est CHRIS-
TVS in iis quibus inhabitat spes glo-
riæ. Vtērius poēmata hæc commendare
pergerem, nisi ea se statim essent com-
mendatura, egoque plus nimio poētā
diligere iudicandus forem, quem valde
quidem à me coli & amari fateor, non-
dum pro suo merito meoque debito di-
lectum mihi satisfacere possum. Cū
igitur neminem horum carminum uti-
litate & suauitate priuari vellem, eaque
pueris in literariis gymnasiis vice ethni-
corum poēmatū à Latinitatis magistris
prælegi percuperem; videbā hoc impe-
diri, partim quia multa ex iis nō omni-
bus obuia inter auctoris cōmentaria de-
litescebant; partim quia quæ iam vulga-
ta fuerant, maiori volumine edita sunt,
quām

quām
præ
nori
agen
que
desid
satisf
elega
etsi
tame
riffin
curat
vt en
publ
com
se ho
mod
berit
ordi
tran
riter
est, o
ergo
oble
Plan
hoc

quàm quæ modico ære cōparari possēt,
præterquã quòd huiusmodi scripta mi-
nori forma excudi se postulant, vt iter
agentes & rusticantes comitari, puerorū-
que manibus gestari possint. Huic meo
desiderio neminē PLANTINO melius
satisfactorum sum arbitratus, & propter
elegantissimorū typorum copiã, & quia
etsi me nomine etiã tenuis ignotū ipsi,
tamen publicã vtilitatē notissimã cha-
rissimamque sciebam. Rogandum ergo
curavi; nec mea me expectatio fefellit:
vt enim est vir ille ad Christianam rem-
publicam iuuandã natus, sui que priuati
commodi minimè curas, nil cunctatus,
se hoc protinus effecturū recepit, dum-
modo ego, vt conceperã, omnia que ha-
beri possent huius viri poëtica scripta in
ordinē quãprimum redigerem, & ad se
transmittenda curarem. id ego etiã cele-
riter confeci, ne mea, quantulacunq. ea
est, officij pars desideraretur. Reliquum
ergo est, pie Lector, vt his honestissimis
oblectamentis fruaris, Montanumq. &
Plantinum de multis aliis amandos, de
hoc etiam Christiana dilectione profe-

A S quaris,

80
quaris, præcipuè autè Deo gratias agas,
qui variis suis muneribus ditat ad con-
firmationè sanctorū, in opus ministe-
rij, in ædificationè corporis CHRISTI.
quo propitio, vota q̄. auctoris secundate,
propediem integram aliud opus vario
carminū genere edendum exspe.abis,
quod exiguo volumine magnū thesau-
rū contineat, varia, vera, simplici, Chri-
stiana & genuina disciplina refertissi-
mum. Sed & illud te moneri à me debe-
ri existimaui, pro ea qua homines om-
nes prosequi charitate debere me scio,
ne in viri huius poëtici scriptis legēdis
dictionis tantū suauitate delectatus, vl-
terius quærere desistas, sed potius quid
recōdi i sensus in illis sit, ad tuam vili-
tatem inquiras; sunt enim vera sapiētia
plena, & quæ penitus introspecta magnā
lucem præferent ad sacrarum litterarum
adita adcunda. Illud etiā de vera sapien-
tia verè sapienterque dictū scito. *Δεινὸς*
μὲν ἄπ' ἰσ *⊙*, idest, Carnis & sāguinis in-
genio. *σοφὸς δ' ἐπ' ἰσὴ*, Gētibus stultitia,
vocatis autem, Dei virtus & Dei sapiētia.
Vale. Zafra, Idib. Iunij. 1587.

HV

B.

gas,
con-
iste-
TI.
âte,
ario
bis,
sau-
hri-
iffi-
ebe-
om-
scio,
edis
s, vl-
quid
tuli-
iētia
agnā
rum
ien-
vōis
s in-
itia,
ētia,

HVMANÆ SALVTIS
MONVMENTA,

B. ARIÆ MONTANI

STVDIO CONSTRVCTA

ET DECANTATA.

LIBRARIUS
PATERBORNENSIS
1511

CY
CH
A
Penit
Co
Dum
Te
Tunc
Cy
Tunc
Co

CHRISTO LIBERA-
TORI S.

CHRISTE, tuas laudes, tua magna negotia, patri
 Aggredimur breuibus dicere carminibus.
 Ponimus exiguis memoranda exempla tabellis,
 Consilium & summi per tua gesta Patris.
 Dum reficit pictura oculos, dum carmina mentem,
 Te placidum nostris insere pectoribus.
 Tunc dabitur miranda animis arcana videre,
 Creditaque humanam vincere sorte vicem.
 Tunc animi fidibusque nouis, meliora feremus
 Carmina, de donis munera nota tuis.

In tabulam Moſis Prophetae.

Ode Sapphica I I .

LARA Leuitim soboles, Deo nec
Nec viris charum caput, ac puellis,
Quem ferax Nilus puerum innocenti
Sustulit amne:

Si quid angusto celebrare verſu
Poſſumus magnum, tibi noſtra mixtis
Vox ferat Moſes fidibus dicari
Carminis hymnum.

Te repromiſſe proprium ſalutis
Indicem, ingratus fugat in remotas
Proditor gentes, generum ſed hoſpas
Nobilis optat.

Redditus tandem populo tuorum
Nuncius magni ſuperſum parentis,
Rector aſſiſti & generis miniſter,
Noſceris idem.

Prepotens herbis magicoque cantu
Thana mentitas ſimulare formas,
Mox tibi veris agitata monſtris
Victaque geſſit.

Impiger ductor populi timentis,
Pectora vt verbis recatas diſertis,
Ipſe, quæ nunquam metuis pericla
Vincere monſtras.

Numinis puræ placiura menti
Iura, quæ gentes, metuantque reges,
Certus interpres capis, obſtupendo
Clarus honore.

VERAE SAPIENTIAE RVDIMENTA

Dux hominum, interpresque Dei, miriſſime Moſes,
Omnia qui primus tempora ponis, aue.

FIDELI MINISTRO POS.

E

Im

Fe

Poſtqu

Qu

At

Cr

Ardor

Su

An

Di

Pellex

Pr

Fa

D

Conce

Su

Qu

Vi

Hoc f

Pu

Tu

De

Princi

I

FRA

V

MONUMENTA.

15

In tabulam præuaricationis parentum.

Ode Tricolos Tetraſtrophos. III.

Eheu laborum pondera maxima,
 Mortale quondam queis premitur genus.
 Inuexit orbi tunc recenti
 Femineæ leuitatis error,
 Postquam parentum, plura petentium
 Quam vox benigni præbuerat Deo.
 Attendit infausti draconis
 Credulitas male suada verbis:
 Ardor negatæ dum sapientiæ,
 Summiq; certans ambitio loci
 Angustiores dat videri
 Diuitias, cumulumq; celat.
 Pellexit arbor raraq; frondium
 Prospecta, ramis forma micantibus
 Fatale vt auferent scelesto
 Dente (nefas) temerare malum.
 Conceptus agro pectore conscius
 Succus, patenteis mox referat vias,
 Qua culpa lethi seuæ mater,
 Visceribusq; animisq; regnet.
 Hoc fonte rixæ, dissidia & furor,
 Pugnæ, rapinæ, seuæq; criminum
 Turba, & dolores in nepotum
 Dedecus exitiumq; manant.

AMBITIO AERVMNOSA.

Principium errorisq; mali, miseræq; ruinæ
 Est, præceptorî credere nolle Deo.

FRAVDIS EXSPOLIATRICES MONVM.

In tabulam Serpentis à Deo maledicti.

Ode Dicolos Tetraſtrophos. IIII.

Victor dum, patibus peruento ingo
 Depressis, celebrat gaudia Lucifer;
 Præclara & repetit cum grege perfido
 Palmæ præmiæ nobilis:

Duci

Duci fata suis audiit absona
 Inceptis stabili consilio Dei:
 Crissatumque gemens puluere verticem
 Squamosus posuit Draco.
 Nam cur tu inuidiae fraudibus insolens
 Virtutis referas vel sapientiae
 Laudem? colloquio quod superes nimis
 Vano, femineum caput?
 Nam te sollicitum terribiles metus,
 Expers laetitiae & suspicio manet:
 Quae semper pauido pectore sentias,
 Nec vitare queas ferus.
 Quin de feminea stirpe, tenerrimus
 Nascetur valido robore furculus
 Istud comminuat qui cerebrum citò,
 Huic dum tu insidias paras.
 Exercere malis ingenium dolis,
 Et rumpi inuidia, perpetuum tibi,
 Torquerique animo; quod propriis male
 Demens consiliis cadas.
 Dein victus grauibus guttura vinculis,
 Aeternoque caput supplicio dabis,
 Et commenta fremens stultitiae tuae
 Flammis vindicibus lues.

CONSILIVM ABSCONDITVM.

Ingeniis hominum cunctis reperire negatum
 Surgit opus, magno propositum Artifici.

MISERICORDIAE ASSERTRICI S.

In tabulam Noë sacrificantis.

Ode Sapphica. V.

SOL vbi caelo faciem sereno
 Spurus ostendit, decus atque rebus
 Redditum est, quales variata formas
 Terra tenebat:
 Neper heu noxis hominum per omnes
 Ambitus Lunae, penitus negata his
 Vltibus vitae & pelago innatanti
 Cedere iussa.)

Tunc

Tunc
 Cespit
 Adm

Annu
 Voce
 Curfi

Iam
 Secla
 Sit sa

Fraud
 C
 MIS

Q V
 Vulgo
 Arc

Illum
 Ign
 Aut vr

Lau
 Terret,
 Iust

Quam
 Nor

Iamqu
 Iam
 Ostent

Nor
 Non p
 Nor

Frangi
 Qui

MONUMENTA.

27

Tunc senex, auctor sobolis futuræ,
Cespite infratas pia thura ad aras
Admouet, iungens precibus probanda :

Dona superstes.

Annuit votis Deus, ac benigna
Voce, sint, dixit, renouata certis
Cursibus, iustos habitura mundi :

Tempora fines.

Iam semel vastis periisse in vndis
Secla brutorum sobolemque Adami,

Sit satis; posthac potiora tecum

Fœdera iungam.

FOEDVS INSTAVRATVM.

Fraude hominum Deus offensus cùm concipit iras;
Consilij clemens est memor vsque sui.

MISERICORDIAE PROSPECTRICI S.

In tabulam peregrinationis Abrahæ.

Ode Dicolos Distrophos ad Fidem. V I.

Q Vem tu diua Fides virum
Viuentem solido pectore finxeris,
Vulgo & sepositum leui,
Arcani imbueris muneribus tui;
Illum non labor improbus,
Ignorue loci suspicio tremens,
Aut vrbs memorem suæ,
Laudantemve soli commoda cognita,
Terret, quo minus arduas
Iussus voce Dei perficiat vias.
Quamquam incerta quies loci
Non vsquam stabilem contineat domum,
Iamque exusta caloribus,
Iam concreta pigræ frigoribus niuis
Ostendet regio metum:
Non siluæ indomitæ horribiles feris,
Non præceps fluuij fragor,
Non obiecta hominum turba nocentium
Frangit propositum graue,
Quia metum terreat victor amabilem.

F.

O. V. I.

O virtutibus integris
 Dux certa, & superum viribus xmula,
 O quæ corpore languidis
 Robur sufficere & vim potes integrans
 Tu insperata parentibus
 Effoeto senio pignora prospicis;
 Tu montes trahere, & maris
 Fluctus discicere, & flumina rupibus
 Insuetas noua per vias
 Deriuare potes; nam bonus omnia
 Regnator superum tuis
 Et sese voluit tradere nutibus.

O.BEDIENTIA CONSTANS.

Ille sapit, qui diuitias patriamque genusque,
 Qui decus in solo numine proposuit.

FIDEI DVCI SAC.

In tabulam tentationis Abrahæ.

Ode Dicolos Tetrastraphos. VII.

Spectatum innumeris antè periculis
 Viuacis fidei robur, in vltimos
 Incurfus stabilis sustinet Abraham,
 Aeternumque meret decus.

Incensus studiis, & docilis sequi
 Quicquid vel iubeat vel vetet arbiter,
 Celorum bonus & calicolum sator
 Cui se subdiderat pium:

Exhausti senij pignora dulcia
 Concessa ac sobolis semina posteræ,
 Flammis vt properet tradere mysticis;
 Præfens voce monet Deus.

Illum non iuuenis vultus amabilis,
 Hostis qui gladium fisteret, ac manus;
 Nec virtus variis vnica seculis
 Turbat, nec pietas patrem:

Orbandæ aut gemitus coningis, & grandis
 Questu perpetuo difficiles dies.
 Aut immensus amor continet edixi
 Dati non solitis modis.

Promissum

Pro
 Pugna
 Non f
 Spem
 Nar
 Deuot
 Quicq
 Vel te

Mil ni
 Et

Q Va

Et qua
 Rud

Hæc ea
 Suo

Qui du
 Deu

Et plac
 Lab

Ea cert
 Pare

Innixan
 Pol

Multrific
 Ad

Illic sup
 Fou

Quo vu
 Et in

Hæc iter
 Vian

Iamque
 Vide

Promissam sobolem iussa negantia, &
 Pugnans pollicitis consilium noxum
 Non sistit dubium, nec facit exitus
 Spem deponere prosperi.

Namque immota fides, cum semel haerit
 Deuoto penitus pectore, sustinet
 Quicquid vel superum, vel genus inferum
 Vel tentare paret Deus.

FIDEI TESTIMONIUM.

Nil nisi quod dixit Dominus sapere, hoc sapientum est,
 Et ausquam visum fallere consilium.

DEO EXAMINATORI S.

In somnium Iacob.

Ode Dicolos Distrophos. VIII.

Quae patribus firmata olim sunt foedera primis,
 Nouique cepta ab orbis ante termino,
 Et quae prima hominum, quaeque altera credidit aetas,
 Rudi sed usque peruoluta imagine:
 Haec eadem iam clara magis, monstrataque cernit
 Suo Iacobus expedita tempore.
 Qui dum humilis, fugiensque minas fratrisque furoras
 Deum vocaret, inque vota posceret;
 Et placido iam membra daret recreanda sopori,
 Labore pressa, mente sed vigil magis:
 Ea certus docilisque, poli manifesta videbat
 Parentis ampla permicare limina;
 Innixamque solo scalam, quae vertice summo,
 Poli tonantis alta templa vinceret;
 Multifidoque gradu, terris deduceret imis
 Ad usque testa fulgidi orbis aurea.
 Illic supremam sedem, pater ipse benignus
 Fouens tenebat efficace numine;
 Quo vultu solisque ignes, hyemesque nivales,
 Et impotentis imperum maris regit.
 Haec iter ad superos didicit, certamque patere
 Viam perennis usque ad intima aetheris.
 Iamque oblata hominum generi commercia diuina
 Videns, fatetur atque adorat excirus.

HVMANAE SALVTIS

Cernit enim aligeros, non agmina rara, ministros
Identidem altos ferre per gradus pedem:
Inde hominum terras inuisere, rursus & isthinc
Tonantis alta commeare limina.
Tunc pauet agnoscitque domum portamque supernam.
Opus sed astra quod pererrat vltima,
Quodque premens terras, præteruolat aethera in arcum
Vocare carmen & referre sit nefas.

HVMANA DIVINITAS.

Cur tanto genus humanum dignetur honore
Dicere, non nisi qui perficere ipse potest.

DEI PHILANTHROPIAE S.

In testamentum Israëlis.

Ode Tricolos Tetraastrophos. I X.

Vicina letho prouida mens senis,
Et iassa patrum tendere ad inferas
Sedes piorum, quas serenat
Spes patriam recolens supernam:
Et iam secundo proxima lumini,
Soluenda pressi & corporis artibus,
Cælique promissis adhærens,
Certa boni memor & futuri;
Dilecta prolis pignora posteræ
Bis sena certus nomina conuocat,
Speraret vnde & comparandana
Sideribus sobolis cateruam.
His tum vāganti ac hospitibus domo,
Certi nec vsquam compotibus soli
Speranda venturos in annos
Acta canit, numeratque sortes:
Et regna, regum & munera, diuites
Promittit vrbes, & spolia; atque oper:
Gentes, & extinctos tyrannos,
Numinis auxilio potentis.
Mores nepotum, cunctaque ab ordine
Spectanda rerum sacula differit;
Seruanda præcepta & secundis
Temporibus dubiisque dicat.

Responsa

MONUMENTA.

28

Responsa magni mystica consilii,
Plenumque priscis pollicitis opus,
Sermone quæ aternam latenti
Mentibus insinuant salutem.

Ille & sepulchri funera debita
Optabat, agris in lebusum sibi,
Mansurus electos nepotes
Sede piis patribus notata.

FIDES MORTI INSUPERABILIS.

Constituit rerum certos ex ordine fines,
Varibus & tradit secla notanda Deus.

DEO DOCTORI SAPIENTI S.

In tabulam Mosis expositi.

Ode Sapphica. X.

NVlla vis terris, licet vsque densa
Fulta conatu, valet imperantis
Numinis certam variare mentem,
Consiliûmve.

Nam simul iunctis opibus, manuque
Stulta mens tentat temerare sanctos,
Nescit, ac cæli tamen euehdos
Suscipit orsus.

Quique deduci monitis supernis
(Quæ iuuant puras recreantque mentes)
Abnuat, sumptis, equus vt, capistris
Voluitur amens;

Ne queat sacros retinere cursus.
Imprj quondam soboles Chamesi,
Nempe dilectam superis parabat
Perdere gentem.

Quodque plantarat Deus ipse cultor
Geramen augendæ pietatis, vndis
Damnat, & monstris fluuij tyrannus
Destinat atrox.

Sed nefas horret subiisse Nilus,
Audit vt flentis pueri querelam,
Quom dat arcane Deus administrum
Esse salutis.

B 3

Ipsè

Ipsè & infonsis vigil amnis vnda
 Contrahit, parcens properare, & acres
 Continent morsus liquido adnatantes
 Flumine pisces.

Denique iniustæ populator aulæ
 Qui sit & vindex generi, nocentis
 Regis ingrato gremio fouetur,
 Crescit & ignis.

TYRANNVS MISERICORDIAE
 CONCED.

Casibus in duris rerum, spes certa salutis
 Expectare, bonus quid velit ipse Deus.

PROVIDENTIAE VICTRICI S.

In tabulam Moïsis, populi salutem meditantis.

Ode Tricolos Tetraastrophos. XI.

O Lim cupitæ iam nimium diu
 Et mentè Moïses, robore & integro
 Non vana sperandæ salutis
 Signa suo generi adferebat:
 Quamquam edueatus molliter aulico
 Fastu valeret deliciis frui,
 Et verba concepti fauoris
 Vendere, compositumque fumum:
 Non vltus amplis doctior artibus,
 Certisque belli consiliis prior,
 Aequanda comparare posset
 Nomina principibus supremis.
 Sed quidquid alti viribus ingeni
 Fidove posset robore corporis,
 Totum paterno dedicabat
 Ille Deo & populo suorum.
 Horum labores commiserans graueis,
 Promptus leuare ac non timidus mori,
 Proponit audax & doceri,
 Et facere auxiliij periculum.
 Vires probare, & consilium efficax
 Testis videret (ni foret improbus)
 Qui Aegyptij vidit sepulchro
 Membra dari nimium superbi,

Sed prona fraudi mens hominum suæ,
Et sæpe certis inuida commodis,
Exempla monstrata salutis
Prodit & auxiliij ministrum.

Hunc regis iras & generis dolos
Grato cauentem pignore suscipit,
Seruatque Madianes ad illa
Tempora, quæ Deus annotarat.

OPTIO INCOMPARABILIS.

Publica cura animos magnos, & pectora tentat:
Certaque discrimen corda subire graue.

SAPIENTIAE ILLUMINATRICI 6.

In tabulam Mosis, ubi incendium mirati.

Ode Tricolos Tetraastrophos. XII.

Flammas innocuas non solitum genus
Incensisque rubum frondibus integram,
Audax noscere Pastor
Vel tentare (nefas) caue.

Quamuis tu Phariis cultior artibus,
Cælo dinumeres astra nitentia;
Et res noueris viuis
Quas tellus fouet ac mare;

Humanam fugiunt hæc sapientiam,
Et nostro positos ingenio modos,
Queis attingere mundi
Vix conclusa licet polis.

Quòd si tantus amor discere, quam nouam
Mirator speciem conspicias, raras
Curas exue terræ,
Et fastus animi graues.

Fœdis ne temeres, ah, loca fordibus;
Quæ cernis sacra sunt, plenaque numinis:
Hæc mente, & pede puro,
Simplex discipulus petas.

Hic iam veridica voce docere,
Quam magnis valeat viribus effeax
Ignis, vertere mundi
Formas, in speciem nouam.

B 4

Namque

Namque ille & tenebras, & chaos, & nihil
 Quondam discutiens inulit optimi
 Mundi consona membra,
 Finesque & varium decus.

Idem gratus amor perpetuò bonus,
 Flammæ quem specie non temere vides,
 Vitam reddere & almam
 Lucem terrigenis parat.

DIVINAE VIRTUTIS SPECIMEN.

Fluctibus in mediis & tempestatibus orbis
 Certa est, quæ charis lux micet alma piis.

MISERICORDIAE MEMORI S.

In tabulam exitus ex Aegypto.

Ode Dicolos Distrophos. XIII.

I Saci pueri integri
 Maturi inualidus cum senibus viri,
 Mixtæ matribus ac nurus,
 Et quantum populi est ordine ab infimo,
 Maturate laboribus
 Exire, atque lacus seruitij grauis.
 Aurum, & gemmea pocula,
 Argenti & solidi vasa nitentia,
 Textæ & vellera purpuræ,
 Et quicquid spolijs possideat feror
 Dixi progenies Chamis,
 Deuictis penitus diripite hostibus.
 Nec clementia parcere
 Cuiquam, nec statuat pignoribus modum:
 Vestrum nam, pauidi moræ,
 Discessum rediment munere quolibet.
 Suetos pondus iniquius
 Compulsis humeris tollere sarcinas
 Tam nunc non pigeat graueis;
 Et vires cumulent diuitiæ nouas.
 Summi hinc dextera numinis,
 Hinc addant animos gaudia publica,
 Sancti hinc auspiciam ducis,
 Qui vos è tenebris carceris horridi,

Duri

Duri
 Er
 Arcan
 Di
 Vitz
 Q
 Summ
 Vo
 lam f
 Ia
 Nil n
 Pr

Q
 V
 Illie
 Irrigu
 Arua
 Diuin
 Perpet
 Dum
 Sidera
 Aërios
 Consta
 His et
 (Sacr
 Militi
 Confi
 Seruat
 Paller
 Conte
 Iudici
 Corpo
 Quiqu
 Iusser
 (Exce

Duri atque imperio iugi
 Ereptos retulit luminis in diem,
 Arcanis meritam diem,
 Dignam & perpetuis carminibus coli,
 Vitæ munia libera
 Quæ seruis renouat, quæ populi decus.
 Summi consilium Dei,
 Vos iam magnificis tollite laudibus:
 Iam spem concipite optimam,
 Iam sentite, fluant vt leuius dies.

EVANGELII EXEMPLVM.

Nil non posse datum iis quorum pietasque fidesque
 Prompta sequi cedit, qua vocat vsque Deus.

VERBO EFFICACI SAC.

In tabulam maris rubri.

Hymnus Hexameter. XIII.

QVa maris vndisoni longo sinuata recessu
 Littora, diductas propulsant margine rubro,
 Illic Aethiopum terras, Nilique vagantis
 Irigues campos; Arabum spirantia thure
 Arua bono, & gemmis illinc palmisque decora,
 Diuini præfixa olim monumenta triumpho,
 Perpetuo stabilita manent, semperque manebunt;
 Dum lux, dum cælo constant radiantia puro
 Sidera; & assiduo spirantes agmine venti
 Aërios repetent tractus, pelagoque tument
 Constabunt liquidas non irrita iura per vndas.
 His etenim populos quondam sæuimque tyrannum,
 (Sacrilegam sobolem Chami, Phariosque colonos)
 Militibus Deus euertit, furibundaque fudit
 Consilia, atque ipsos immensa strage, nec vllò
 Seruatos numero, iussit descendere in atras
 Pallentis lethique domos, Erebi que tenebras,
 Contento studio summis & viribus ausos
 Iudicium temerare Patris, cui maxima mundi
 Corpora concordæ parent variantia lege:
 Quique suum populum promissa ad regna vocatum
 Iusserat, iniustumque iugum, sæuasque catenas
 (Excelsa quæ cuncta manu confregerat ipse)

B 5 Excutere,

Excitare, & monstrata sequi diuinae vique
 Signa, reuertentes gratè memoranda per annos.
 Ergo lecta manus, discissas ducta per vndas,
 Vitalem mirata diem, procul aspicit omni
 Littore proiectos hosteis, numeroque carentem
 Exanimùm turbam in pelago, partemque profundo
 Coniicit immerfam cœno, sabuloque sepultam,
 Liberaque exultat plebes, laudatque potentis
ACTA DEI, ARCANAEQUE CANIT
MONUMENTA SALVTIS.

ARCANAE SALVTIS ARGVM.

Quis voluit prodesse Deus, Natura benigna est
 Omnis, at vlticem fert inimica cohors.

DEO VICTORI VINDICI SAC.

In sabulam accepta Legis apud Sina montes.

Ode Tricolos Tetraastrophos. XV.

Quod prima nusquam secula viderant,
 Videre cani cum pueris senes,
 Vxorque, nubilisque virgo,
 Turba pauens, populusque cunctus,
Mortalium vti colloquii Deum,
 Et voce sancti numinis indice,
 Præsentis electæque gentis
 Fœdera participem subire:
Cum liberatam seruitio graui
 Plebem sacratis montium in abditiis
 Doctorque, dictatorque coram,
 Alloquitur, recitatque leges.
Cui signa præfert sollicitus timor,
 Qui corda miro concutit impetu,
 Clamore perumpens tubæque
 Saxa sono, tremulosque montes.
Hinc ignis alto deuolat æthere,
 Summi que tractus montis & aëra
 Collustrat, vrentis que flammæ
 Congeminat, penetratque cautes.

Tunc

Tunc explicatis vocibus, optima
 Præcepta plebes, iuraque suscipit,
 Aequumque, prælucentisque verum,
 Fasque pium, officiique normam;
 Legesque certum quæ doceant decus;
 Sed mole monteis concutiant graui,
 Morboque languentis auito,
 Imperio exagitent tremendo:
 Donec potenti numine, cordium
 Illapsus vrat spiritus intima,
 Præstare & expertes pauoris
 Sponte animos meliora donet.

HUMANAE INFIRMITVDI-
 NIS EXAMEN.

Lux terris veneranda micat, mortalia sed quæ
 Lumina præstringens turbet & vsque premat.
 DEO PVRO, SANCTO, TERRIB. S.

In tabulam collectionis mannae.

Ode Tricolos Terraëstrophos. XVI.

P^Ent benigni ex ætheris editam
 Intaminato & munere simplicem
 Miratur annonam legendo
 Plebs alacris, cumulumque magnum.
 Defecta parcis quos tulerat cibus
 Festina sacrum dum sequitur ducem,
 Verbisque concedens supernis,
 Tesqua petit sterilisque tractus.
 Tunc providentis consilio Dei
 Educta turmæ pennigeræ cohors,
 De rore confectas sereno
 Ambrosiamque, epulasque promit.
 Nullis parata hæc dona laboribus,
 Lentis vel anni cursibus, aut graui
 Quæsitæ cularum tumultu
 Lucifer exoriens ferebat.
 Sic dormienti, cui Deus adfuit,
 Adaucta rerum commoda cernimus,
 Aedeisque crescentemque longo
 Tempore progeniem parari:

Dua

Dum certus ille, & pollicitis pius
 Credens benignis, non timet ardua
 Ferre, atque quâ ducit vocantis
 Mens, sequitur, peragratque certus.
 Hæc esca plenam numinis & manum
 Atque efficacem pascere comprobat,
 Natura seu iussas ministræ,
 Siue neget properata parteis.
 Maiora nostris fercula seculis
 Delata puri culminibus poli
 Ponuntur, æternæque vitæ
 Pignora terrigenis petenda.

FIDES NVSQVAM EGENS.

Esse homini in terris poterit quæ grata voluptas,
 Cui diuina semel contigit Ambrosia?

PROVIDENTIAE LOCUPLETI S.

In tabulam Israëlitarum Iordanem transeuntium.

Ode Sapphica. XVII.

Non pauens vanis metus, & viarum
 Qui negat duros tolerare casus,
 Longa vel deses memorat remoti
 Tædia finis;
 Sed fides constans animique magni,
 Quæ semel certo radiata verbo,
 Tramitem ostensum subit, atque cæli
 Prospicit alii
 Tempa, lux vnde & fauor, ac potentis
 Vis tenax verbi, penetrare prompta
 Turbidi fluctus maris, ac secundo
 Gratia ductus;
 Illa mirandos superans labores,
 Quos iuuet quondam meminisse, pulchrum
 Præmium summo positum reportat
 Culmine victrix.
 Tunc probat fortis memor & prioris,
 Digna quam multis fuerint periculis,
 Quamque contento repetenda cursu
 Munera dia.

Sic &

Sic &
Vincul
ObseqHinc i
Hinc
LargiuPrimu
Sensit
FlumiFelix c
Au

A V

Infect

Densit

Antiqu

Quos

MONUMENTA.

29

Sic & Aegypti miseris redempta
Vinculis felix manus, aduocanti &
Obsequens verbo, tenuit quietus
Regna beatae.

Hinc inaccessos trepidare montes,
Hinc opes visa est solito priores
Largius turbæ venienti in usum
Fundere tellus.

Primus & custos regionis, altum
Sensit ut numen, renuens morari,
Fluminis portam vitream tumentis
Pandit iarden.

CONSTANTIAE FRUCTVS.

Felix qui monitisque Dei verbisque benigni
Audiit, ille sacrae compos erit patriæ.

FIDELI DEO S.

In tabulam expugnatarum gentium.

Ode *Tricòlos Tetrastryphos.* XVIII.

Avdita quantum vox valeat Dei
Rerum nouandis cursibus edere,
Vidère, qui dicto audientes,
Castra loci tetigere odori.

Insucta terris turma recentibus,
Vastis neque ampli corporis artibus
Aequanda cum vulgo tumentum,
Quos regio tulerat, gigantum;

Densis sed vna cum populis tamen
Exercitati robore proelii,
Non parua molitos tyrannos
Consilia exsuperavit hospes.

Antiqua namque hos crimina, cum suis
Damnata prorsus gentibus, vltimas
Perferre pœnas, atque auitis
Tradiderant spoliare fundis.

Quos non labore, at numine vindice
Dux sternit instans. Adsumus, adsumus
Vltoris æterni ministri,
Atque suos peragentis orsus.

Vexata:

Vexata tellus fraudibus impiis,
 Prolem nefandi conuomuit Chami,
 Natosque suscepit fidelis
 Hospitis, & memor & beata.
 Arcana quo iam nomina maximi
 Doctore primùm numinis audiit:
 Qui secla, caelestesque turmas
 Vnus agit moderator æquus.
 Turrita iusto mœnia iudici
 Firmata vastis vectibus, & trabes
 Cessere, & ingenti ruina
 Sponte sua patere muri.

ANIMADVERSTIO MATVRESCENS.

Non gladio aut numero, non vi, sed numinis alti
 Consiliis certis vincere magna datur.

DEO VLTORI IVSTO S.

In tabulam terræ distributæ.

Ode Tricolos Tetraſtrophos. XIX.

Differta rerum diuite copia
 Munita densis gentibus, arduo &
 Vallata murorum redudæ,
 Regna cadunt pereuntque iniqua.
 Collata quamuis consilia, & manus,
 Et conuocatis fœdera regibus,
 Armisque fulgentes iniquas
 Munierint populi rapinas:
 Solum potentis consilium Dei
 Exfors refringi, permanet & quibus
 Audita præmonstrant vocantis
 Dicta viam intrepidè obsecutis.
 Extructa multis oppida sumptibus,
 Implera; auro posteritas Chami,
 Et gemma & ostræ prænitentis,
 Velleribusque, opibusque magistra
 Sed fraude cæca ac præcipiti dolo
 Quæsitæ, fœdisque vsibus addita,
 Proscripsit integri potestas
 Iudicis dominosque pressit.

Hic

MONUMENTA.

37

Hæc ipse nullis indigus arbiter
 Ducto colono diuicit, & bonos
 Commendat exercere in vsus,
 Non propriæ referenda laudis;
 Valde stupenti tam citò plurimum
 Celsisse regnorum imperium sibi;
 Et ante quam possent obiri
 Cuncta oculis, potuisse vinci.

PERSEVERANTIAE EXITVS.

Quis tam multa citò penitus superanda putarit?
 Qui superùm iussis credidit & studuit.

DEO VERACI POTENTI S.

In tabulam cultus antiqui.

Ode Sapphica. XX.

Constitis læto studiosè in agro
 Vitibus magnam posuisse curam
 Principem celi, referendi ad vsque
 Tempora fructus
 Scimus, ac doctos variis ministros
 Artibus, certas operas colendo
 Commodè addictos adiiisse, magno
 Non sine sumptu.
 Hic aptos arcet, genus & nocentuna
 Vocibus ferroque abigit ferarum;
 Hic fodit; ramos vitio fluentes
 Præsecat alter.
 Sarcit & sepes alius reuulsas,
 Damna præsentis subiisse; namque
 Saucius duro cadit in labore
 Sæpe colonus.
 Cura sed maior fuit expiandi:
 Nam sacerdotes variante sæpe
 Distinent cultu repetenda cunctis
 Sacra diebus:
 Horridi ne quid vitij precatos
 Occupet, natum aut penitus medullas
 Palmicium carpat, vitietve pestis
 Extera vitem.

Cura

32 HUMANAE SALVTIS

Cura quæ humanos renouata morbos
Arguens, ipsum vocat auferendæ
Compotem labis, dominum & salutis
Artificemque.

Ergo vos nostro generi fauete, &
Aurea ô cæli properate secla,
Victimis cunctis positura finem,
Seruitiisque.

EXPECTATAE EXPIATIONIS
VMBRA.

Pontificem, quem prisca olim petiere supernum
Secula, nostra tenent, qui liter & placeat.

DEO CLEMENTI PLACABILI S.

In tabulam Dauidis ad poenitentiam reuocatis.

Ode Dicolos Distrophos. XXI.

HVmani ingenij licet
Solers vafricies, callidus ac dolus,
Celet compositum nefas,
Aut blandè impositis nominibus leuet;
Indulgens sceleri suo
Asperso nitidis mille coloribus;
At quæ cor hominum tamen,
Et renes penetrat, cunctaque prouidens,
Pertingit sapientia,
Et sermo ignifero fulmine acutior,
Fallax terrigenas genus
Arctis compedibus præligat, vt neque
Elabi valeant prius,
Nec celare notam, nec fugere improbi.
Nam dum mens nimium sibi
Ignoscit, vitiumque alterius leue
Intentis oculis videt,
Exemplo similis iudicij, malis
Succumbens propriis cadit,
Et damnata sibi iura subit prior.
Felix qui metuit vigil,
Iras ne horribiles Numinis excitet;

Et riuu

Et v
I
Certe
C
Prob
V
Ment
P
Offer
E

Iure
C

R
D
E
Illum
Su
E
R
Pleno
E
N
Ex
Non d
So
Po
Et
Cuius
Sen
Qu
Dis

Et vitam peragit piis
 Intentam studiis, & fidei & precij;
 Certo proximus huic gradu,
 Qui contracta mali criminis expia;
 Probra; & qui monitus bonis
 Vatum consiliis, cedere mollior,
 Mentemque & studium mali
 Permutans, facilem sollicitat Deum;
 Offensamque gemens grauem,
 Exclusus, patria suscipitur domo.

POENITENTIAE UTILITAS.

Iure perit, qui cunctatur damnare priora
 Crimina, & ad veniam sollicitare Deum.

DEO MISERICORDI S.

In tabulam Samuelis.

Ode Tricolos Tetraastrophos. XXII.

Rectum & merentem plurima nouimus
 Laudis probatae praemia iudicem,
 Deuota quem produxit Anna
 Et sterili recreauit aluo.
 Illum exigentem iam spatia vltima,
 Summi & solutum munere consulis;
 Excelsa contentum paterno
 Rama lare ac tenuem recepit.
 Pleno laboris perpetui seni,
 Exercitatos dum recolit dies,
 Nil tædiosi turba vulgi
 Excipit arbitrioque fingit.
 Non deserendæ (si saperet magis)
 Sortis prioris, res populi hunc bonum
 Postrema dimisit ministrum,
 Et meminit, genuitque semper.
 Cuius sacratae quid valeant preces,
 Sensit marinus cum populis Dagon,
 Quos terror æthrae fulminantis
 Dissoluit, domitiosque fregit.

C

Responsa

Responsa quondam hic à puero bonus
 Firmare certo muminis indice,
 Exempla duratura veris
 Historiæ posuit libellis.

SIMPLICITAS MVNDO FASTIDITA,

Nil conscire sibi nudo, summisque peractis
 Muneribus, magna hæc præmia, magnus honor.

REIPV.B. MINISTRO INTEGERR. POS.

In tabulam Nathan Prophetæ.

Ode Tricolos Tetraastrophos. XXIII.

A Etas beato tempore ducitur,
 Lætósque firmat candida pax dies:
 Cùm ducit, attentúsque clauum
 Versat amans Moderator æqui:
 Humana rarò nequities tamen
 (Cùm pressit altæ frena potentie)
 Ne peccat, excedátque metam
 Propositam, sibi temperauit.
 Miranda iusto munere regibus
 Exempla Pastor fecerat inclytus;
 Ni laudis immensæ nitorem
 Pestifer inficeret Cupido.
 Suscepta foedi pondera criminis,
 Inflicta cæca & pectore vulnera
 Obliuosus, nec dolere
 Præbet Amor, neque cogitare:
 Donec veternum pectore ab intima
 Soporis alti excussit amabili
 Sermone Nathan, cui videre
 Facta Deus dabat & futura.
 Quis nunc decori consilij potens?
 Hunc cæcat amens gratia principem,
 Illum sed imprudente dicto
 Asperitas alienat audax.
 Felix, carentem stultitia mala,
 Rex, cui ministrum contigit assequi,
 Et fraude semotum dolosa,
 Numinis & studio calentem.

Nathan

MŌNVMENTA.

35

Nathan suorum secula temporum
Scripsit fideli certa volumine,
Qua cunque vel gessere reges,
Vel populi subiere ducti.

CONSILIOR. INTEGRITAS.

Simplicitas, veri studium, obsequiumque fidesque
Grata Deo, & cunctis commoda temporibus.

HONESTI DOCTORI GRA.

V I S S. P.

In Davidis effigiem.

Carmen Tricolon Tetrastrorum.

XXIII.

D Odum innocenti pectore perpeti
Casus, labores, exilium, minas,
Iras, furores, ac superba
Monstra, virum canimus domantem:
Decepta cui non foedera centies
Regis minacis & nimium ferj,
Oitensa nec vulgi repulsa
Spemque, animique fidem repellunt.
Responsa magni & consilium Patris
Dum mente certus concipit integra,
Audax vel obiectos per ignes
Ire valet, superatque victor.
Cælo minantis, gentibus & feri,
Horrenda vasti tempora Goliae,
Assertor atque vltor suorum,
Strauit humi caput & recidit.
Vincenda semper prælia, & hostibus
Antè inquietis impositum iugum,
Sperare iam primis in annis
Vrsa cadens dabat & læna.
Incisa quondam marmore duplici
Præcepta verbis ac digitis Dei
Curavit, & morem sacrorum
Constituit, celebresque ritus.

C 2

Idem

36 HUMANAE SALVTIS

Idem efficacis munere barbyti
Victura dixit carmina, quæ Draco
Antiquus audire obstupescat,
Quæque probet Deus & secundet.

DIVINAE VERITATIS AR-
GUMENTVM.

Otia honesta Deo, cuncta atque negotia summo
Quæ dicat, hæc multis vita beata modis.

REGI FORTISS. INTEGERR. PIEN-
TISS. VATI DVLCISS. POS.

In tabulam Salomonis.

Ode Dicolos Distrophos. XXV.

QVotquot prisca tulit, quotquot sperare futura
Restores concesserit ætas,
Diuitiisque, opibusque animi, sensuque profundo,
Tu Salomon præcesseris vnus.
Seu populis dare iura iuuet, seu ponere docta
Virtutis præcepta petendæ;
Seu cupias animo immensum penetrare per orbem,
Ingenio & numerare diserto
Naturæ variata modis spectacula miris,
Quæcumque aut radiantia cælum
Astra mouet, vel quæ duplici spatiantur in vnda
Plurima monstra, vel omniparens quæ
Multiplici profert vtero, atque alit vberè Tellus,
Cuncta tibi cessere petenti.
Obstupuit, peregrina tuas conspexit vt artes
Gens acris non indiga sensu.
Victa tuis siluere etiam miracula templis
Quæ quondam celebrata sonabant.
Quæ patet oceanus, gentes tua carmina discunt,
Et recinunt iuuenesque, senesque,
Æternique Dei nomen laudisque perennes,
Sperandæ & monumenta salutis,
Cetera & arcanis quæ te meditante figuris
Excelsa Sion audiit arce.
O Rex, ô felix; nullumque habiture priorem,
Vna tibi & proba si foret vxor.
Vltima nempe fuit vox te dignissima, vanum
Esse, Dei timor vnde recessit.

HVMA.

HVMANAE SORTIS MEN-
SVRA GEMINA.

Mortales homines & re & sermone iuuare,
Perpetuum magni est principis officium.

PRINCIPI SAPIENTISS. PACE
REIP. CONSTITVTA POS.

In tabulam Isaiaë Prophetaë.

Ode Dicolos Tetraastrophos. XXVI.

REgum progenies Isacidum, breui
Te magnum experiar dicere carmine,
An laudes tacitus dissimulet pudor
Tantis pro meritis leues?
Quem iam præmonitum grandia dicere
Purgauit rutilus spiritus ignibus,
Laturum populo & principibus Dei
Dista, & terribiles minas.
Prudens præteriti temporis, ac tui
Venturique modos, & seriem canis,
Spectator veluti videris omnia
Depicta in superum domo.
Quis vatum proprior cernere ab vltima,
Quicquid magnus habet mundus, origine,
Mores, historias, imperia urbium,
Cuncta & sæcula gentium?
Humano generi munera cælitus
Demittenda animis, tu bene nuntias:
Et mæstis releuas corda laboribus,
Et mentes recreas graueis.
Quæ vis eloquij, quæ ingenij queat
Exquare modos, & decus ac tui
Dicendo rapidum fluminis impetum,
Sensu & multiplices notas?
Vix certa tuo tempora nuntio
Rex prolata videt, ductaque longius,
Cum Sol pollicitis additur arbiter
Decursum relegens diem.

C 3

Defuncti

Defuncti celebri muneris exitu,
Contemptorque trucid supplicij innocens,
Palman promeritis iudicio Dei,
Magnus diceris ac bonus.

PIETATIS INDEFESSVM
STVDIVM.

Qui Christum non odit, amet responsa legatque
Amosidæ: is fiet nam pius & sapiens.

DIVINAR. RER. INDICI AD-
MIRABILI P.

In tabulam Ieremæ Scriptoris.

Ode Sapphica. XXVII.

Spiritu feruens iuuenis, potensque
Robore immota: superare mentis
Fortium, pristis memorata ab annis,
Corda viroꝝ:

Cui nec ignaue puero iuente,
Nec sibi tantum decus arroganti,
Creditur munus pius adparatum
Marris ab alio:

Tu doces quantum valeat superni
Efficax verbum imperij, fideles
Cum subit mentes, penetratque in altam
Pectoris arcem.

Nam nec inmites odiis tyranni,
Nec furor vulgi miseris iniqui,
Nec tibi ignota expedienda gentes
Acta retardant;

Quin per insanos hominum nocentum
Impetus, victor, penitusque compos
Destruas, vellas, moueas, reponas,
Aedificesque.

Crescit in duro tibi vis labore;
Carceris diu tenebras lacusque
Et famem fortis superas, minasque
Mortis amarae.

Sic & obiectos penetrare monteis
Nouit, ac rupes, & adasta in altos
Turrium ascensus monumenta, clari
Fulminis ardor.

Integrum

MONUMENTA.

Integrum ac fortem celebremque distis,
 Quem sua inuisum malè presserat gens,
 Seruat, & cultu meliore Princeps
 Suscipit hostis.

HONESTAE INDOLIS DECVR-
 SVS INTEGR.

Quid non ferre potest, quid non superare, supernis
 Qui se permisit nutibus ac monitis?

LEGATO STRENO FORTI
 P O S.

In tabulam Danielis Prophetæ & Historici.

Ode Tricolos Tetrastraphos. XXVIII.

EXtrema prisca secula temporis
 Videre vatem regibus omnium
 Narrare præscriptam dierum
 Historiam, feriemque longam:
 Quas nec vagorum conscia siderum
 Chaldæa, iactans dicere gentibus
 Voluenda venturos per annos,
 Explicuit, tetigitve prudens.
 Huic prouidentis consilij Pater
 Donauit orbis ponere mobilis
 Decreta, mortalesque rerum
 Atque hominum imperiique metas.
 Non ille, quamuis inferior modis,
 Priscique Vatum luminis vsibus,
 Rerum vel impar mole scriptor,
 Vel minor eloquio fideque:
 Seu iussa vates somnia detegat,
 Seu visa rerum signaque præcinat,
 Abstrusa seu doctor notarum
 Perlegat euoluatque sensa.
 Huic flamma, cautes aptior vrere,
 Sæua & Leonum pertimuit fames:
 Concessit huic peior nocendo
 Inuidia imperiumque præceps.

C 4

Miranda

egrum

Miranda sacro scripta volumine
 Auctor relinquit, postera quæ legat
 Actas, & attendens laboret,
 Ac memori probet ore Christus.

IN TEMPESTATE SVBSIDIVM.

Qui nouit metuitque Deum, discrimina nulla
 Ille timet, nil non scitque probatque boni.

VATI. FORTISS. TEMPERAN-
 TISS. POS.

In tabulam Esdræ scribæ.

Ode Dicolos Tetraſtrophos. XXIX.

Perfarum populo & regibus inclytis
 Dilectum Arfacides ingenium, tuoque
 Optatum generi lumen, amabile
 Cæloque & superis caput:

Esdra ô progenies pontificum sacra,
 Expectatum auidè qui Phineæ vetus
 Exemplum reuocas, moribus integris
 Præstas & sapientia.

Redduntur Solyrnis te duce principes,
 Longo quos Babylon carcere presserat:
 Vasa & sacrilegum quæ rapuit manus,
 In sanctam referunt domum.

Quamuis difficilis non solitos viæ,
 Ignauosque metu, atque hostibus improbis
 Inuisos memori consilio viros
 Ac dictis reficis bonis.

Dum deuota Deo te duce mœnia
 Sionis subunt, quâ populus frequens
 Festiuo sociat plurima carmine
 Templis dona recentibus:

Illic & vituli sanguine feruidi
 Aras & Libani tingis odoribus:
 Et vota incolumis persoluens tua
 Genti concilias Deum.

Infamata malis secula nuptiis,
 Admissumque nefas moribus expias,
 Antiquasque iubes discere, & asseris
 Leges, & patrium decus.

PRO.

PROVIDENTIA INSTAVRATRIX.

Estra sancte vix doctor, populiq̄ue magister,
Tu monstras rectum quid valet officium.

SCRIBAE SAPIENTISS. PAT.
PATRIAE.

In effigiem D. Matthæi.

Ode Dicolos Distrophos. XXX.

QVI modò inexpletos loculos, fiscumq̄ue pacem
Afsiduusq̄ue tenaxq̄ue premebat;
Quiq̄ue abaco intentus, tabulisq̄ue vacabat anaris
Nummorum captator anhelus;
Quem cupidum variis aliena pecunia curis,
Insidiatoremq̄ue timebat;
Quem tenere vix, mercatus, flumina, portus,
Multiplicis quoque fœnoris ardor,
Hic subito magat mutatus voce Magistri,
Discipulum conuitemq̄ue vocantis,
Dinitiarum & compositi neglector acerui,
Iam libros forulosq̄ue relinquit.
Gaudet sorte noua Leui, nuperq̄ue perosam
Pauperiem præfertq̄ue, colitq̄ue.
Nec socios, famulos, infestâque vincla propinques,
Rumores vulgîve loquacis;
Nec quæcunq̄ue bonis obstant contraria votis,
Cogitat incipiensq̄ue volutat.
Nudus, inops, meliora petit compendia rerum,
Diuitias meditans potiores:
Quas nec tempus edax, nec fraus, nec perdere possime
Inuidiæ commenta malignæ.
Edoctusq̄ue nouas rationum scribere formas,
Duratura volumina complet:
Atque notas, numeros, damnosâque nomina delens,
Gesta Dei patrêsq̄ue reponit:
Exemplo scriptisq̄ue præbans quàm splendida Iesu
Gratia sit virtusq̄ue docentis.

DIVINA VOCATIO.

Noctes atque dies dictata legenda, nec vllò
Tempore non nobis commoda scripta vides.

EVANGELII TESTI FIDELI P.

In effigiem Marci Euangelistæ.

Ode Dicolos Tetraſtrophos. XXXI.

ET te, Marce pater, carminis ac lyræ
Laudes perpetuis temporibus decent,
Quas Nilo resonent mœnia proxima,

Illuſtris Macedum labor:

Et quas multiuagis littoribus mare
Exultans referat, qua lauat, aut ſecat
Quicquid tergeminis Lamecides ſoli

Natis diſpoſuit pater.

Nam nec te aſiduis culta laboribus
Terret diſcipulum religio recens,

Nec laſſat comitem caſibus aut viæ
Aut ponti ſenior Cephas.

Tu Chriſti gregibus credita munia
Paſcendis, ſtudio perſicis arduo:

Aegyptumque colis, iactaque ſemina,
Quæ ſeuit Petrus, irrigas.

Quin & tu exiguo magna volumine
Arcani reſeras munera Nantiſ,

Atque vnus propriis temporibus breuem
Aptas principio notam.

SAPIENTIAE COMPENDIVM.

Parue liber, quid tu doceas, non percipit omnis
Mundus: at id mites percipiunt animi.

CHRISTIANAE VIRTVTIS
OBSERVATORI P.

In effigiem D. Lucae.

Ode Saphica. XXXII.

Qui ſalutari recreabat arte
Membra languenti vitiata morbo,
Nunc recurandæ meliora menti

Munia tractat.

Namque vbi magni monitis magiſtri
Doctus, humanæ didicit ruinæ

Tempora, & cauſam, & reparantis æuam
Vimque modosque;

Nouit

Nouit &
Quid ma
Poſſet: ex

Ille inac
Geſta m
Scribit, &

Addit:
Et come
Subleuat

Vſus cri
Opti

V

Q

Plenu

Vt i

Calata

Obi

Namqu

Ann

Tanris

Nor

Ars vel

Qua

Aut lo

Qua

Et qua

Arg

At te

Sec

Percur

Arc

I. Nonit & certo propius periclo
 Quid mali Christus releuare morbi
 Possit: exsultans animum supernas
 Vertit ad artes.

Ile inaccessio repetens ab ortu
 Gesta mirandi genus atque Christi
 Scribit, & quantum renouarit almus
 Spiritus orbem.

Additus Paulo socius ministro,
 Et comes sidus pelagi ac viarum
 Subleuat grato officio labores,
 Testis & index.

LVX EXPEDITA.

Vnus erit maguæ mentis linguæque disertæ
 Optimus, in factos incubuisse libros.

VERITATIS EXPOSITORI
DISERTO P.

In effigiem D. Ioannis Euangelistæ.

Ode Dicolos *Distrophos*. XXXIII.

M. nis S
 Q Vis te mente noua potens
 In cælum iuuenem spiritus arripit,
 Plenum numine viuido?
 Vt mundo referas Progeniem Dei,
 Calatam patribus prius,
 Obscuræ adeo nomine cognitam.
 Namque & te puerum nouis
 Annis ingenio nouimus laud propè
 Tantis muneribus parem.
 Non humana tibi discipulo dedit
 Ars vel scire, vel eloqui,
 Quæ nullis emere aut diuitiis queas,
 Aut longo studio sequi:
 Quamquam Socraticos admoueas libros,
 Et quæ porticus inclyta
 Arguto reperit dicta volumine.
 At te non hominum reor,
 Sed magni monitum consiliis Patris,
 Percurrisse poli vias,
 Arcana & docili credita pectore,

Quæque

Nonit

44 HUMANAE SALVTIS

Quæque orbis stupeat pauens,
Incepisse nouis dicere vocibus:
Dum te testibus è tribus
Dilectum penitus præcipuum parat.
Qui ventis tumido & mari
Viua voce potens imperat, efficac
Morbos pellere, & inferis
Excepisse hominum de tenebris genus.
Ille & te sibi conscium
Quàm magna efficere, & quæ valeat pati,
Iunctum sanguine deligit.
Te matri moriens substituit suæ,
Charo vt nomine particeps,
Commisi foueas officij vicem.

ABSTRUSA SAPIENTIA.

Quod legis, haud paruum est, superat terramq. poluq.
Si petis hoc, dabitur nosse, sed exue te.

ARCANOR. INDICI PENI-
TISS. POS.

In tabulam nunciationis Zachariæ factæ.

Ode Tricolos Tetraſtrophos. XXXIII.

D Ictum ex secundis alloquiis Dei
Tempus nouandi foederis adfore,
Anni recurrentes tulerunt
Scæla viris adamata iustis.
Ætatis almæ principium bonum
Legatus alto detulit æthere
Demissus, assuescensque terris
Sese hominum facilèmq. præbens.
Anis sacerdos thura calentibus
De more pura dum prece confectæ,
Mortale nil præ se ferentem
Vultu habitūque viram tuetur.
Hic abauenti credere iam seni
Prolem paratam nuntiat, & nouum
Vxoris annose tumorem,
Quem populi videant stupentes.

Ignat

Ignara
Infa
Præ
Men
Præsent
Hic
Tur
Part
Qua vit
Adn
Nec
Nec
Hæc in
Flar
Cun
Pro
F
Quid d
Del
I

Virg
Ex
Instruit
Omnib
Nam t
Viribus
Vnus e
Hæc G
Cui pa
Illa se
Laudib
Postula

MONUMENTA.

45

Ignara luxus, criminis & mali,
 Infantis almi pectora crescere
 Prædicit, & primis ab annis
 Mentis opus meditata magnum.
 Præsentis amplo munere spiritus
 Hic septa cettæ sollicitus viæ,
 Turbata curator probandis
 Partibus & studiis reponet.
 Qua vita possit, quaque peti salus,
 Admissus ultro qua veniat Deus:
 Nec spernet hic vates colonum,
 Nec metuet fera sceptrâ regum.
 Hæc in reductis quæ videt abditis
 Flamen, moratus plus solito, nequit
 Cum prodit, admirante turba,
 Prodere, nec potis est negare.

FELICIS SECVLI INITIA.

Quid deceat, quantum expediat, quo tempore, nunquam
 Delige: permittas vt probet ipse Deus.

DEO CONSVLII PERP. SA-
 PIENTISS. S.

In tabulam Annunciationis.

Ode Sapphica. XXXV.

Virgo, quam magni moderator orbis
 Excipit charam, penitusque raris
 Infruit donis, propriam sibi que
 Deligit alinus;
 Omnibus, salue, numeris beata;
 Nam tui proles vteri supernis
 Viribus præstans misero salutem
 Proferet orbi.
 Vnus ex certis superum ministris,
 Hæc Galilææ retulit puellæ,
 Cui parem nullis habuere mundi
 Tempora seclis.
 Illa se tantis referens minorem
 Laudibus, causam stupet, atque supplex
 Postulat magni veneranda verbi ar-
 cana doceri.

Atque

46 HUMANAE SALVTIS

Atque vbi summi didicit parentis
 Montem, & occultas operantis almi
 Spiritus vires, seriem, modosque
 Audiit ardens;
 Nil moror, dixit, Domine o colendum
 Gentibus nomen, tibi me tuisque
 Protinus certam tenuisse dictis
 Annue felix.

RER. NOVANDAR. EXEMP.

Quis sic Virgo Deum proprium tibi, sicque benignum
 Praestitit? eximia in simplicitate fides.

DEO ELECTORI SACR.

In tabulam Visitationis Elisabeth.

Ode Tricolos Tetraastrophos. XXXVI.

VT vultus rosae virginis aureos
 Vxor Leuitici Pontificis videt,
 Segni cuius in aluo
 Vatum flos latet abditus;
 Vires aetherei pectore flaminis
 Persentit placidis vocibus excita,
 Pacemque hospitis almae
 Gratis laudibus excipit.
 Quae tam fausta mihi munera numinis
 Vltro, non meritis hospitium Dei
 Adduxere parentem,
 Dignam caelicolum domo?
 Ergo sacra tuam diua modestiam
 Auget tanta etiam gloria? cui scio
 Nullam in matribus esse,
 Nullam in virginibus parem.
 Nempe immensa Dei pignora talibus
 Consistunt potius sedibus, inuidas
 Aversata potentum,
 Magnatumque superbias.
 Nam quod tu facili pondere perferas,
 Quem nec sustineant sidera, nec queant
 Percepisse patenti
 Mundi moenia cardines,

Efficit

Efficit va
 Cont
 Semp
 Conf
 Agnoscur
 Testa
 Valle
 Quoc
 Quin ipsi
 Grati
 Aluo
 Et m
 P
 Gaudia, d
 Esse c
 FEM

Carm
A Stru
 Fu
 Solis
 Terri
 Hunc in
 Exfa
 Mirar
 Mirar
 Salutis fe
 Lato
 Et te
 Magn
 Vos quae
 Matre
 Infan
 Laudi
 Nec com
 Quan
 Affue
 Jam i

Effecit vacuum fastibus & dolo,
Contemnensque sui pectus, & ignea
Semper docta, superno
Consentire fides Patri.

Agnoscent vtero quem foueas tuo,
Testanturque nouis vocibus omnia,
Valles, flumina, siluæ,
Quocunque extuleris pedem.

Quia ipse officij muneribus tui
Gratus lætitiæ personuit piam
Aluo quem gero foetus,
Et mentem cumulat mihi.

PIETATIS CONCORDIA.

Gaudia, diuitiasque Dei communia multis
Esse cupit, quisquis numinis instar habet.

FEMINAR. SANCTISSIMAE P.

In tabulam Ioannis Baptistæ.

Carmen Diclon Tetraastrophon. XXXVII.

Astrum nascitur insito
Fulgens lumine, quem Deus
Solis paciferi indicem
Terris præstitit almus.

Hunc in montibus arduis
Exsanguis in senio parens,
Mirandis puerum & modis,
Mirando edidit ortu.

Salutis ferat vt nouæ
Læto tempore nuntium,
Et testis bona gratiæ
Magnæ sæcula monstret.

Vos quæ diligitis Deum
Matres, vos quoque virgines
Infanti properè nouo
Laudum nectite ferta.

Nec componite mollius,
Quamuis membra tenerrima,
Assuescat, finite, aspero
Iam nunc vita labori.

AVRO

HVMANAE SALVTIS
AVRORA DIEI NVNTIA.

Dona Deus quanto soleat splendore parare,
Si quisquam obseruet tempora, testis erit.
DEO PROSPECTORI SAC.

In tabellam Natalis Iesu.

Natura humana nania. XXXVIII.

Virgineo splendens infans vt prodiit aluo,
Atque illa sa dedit templa pudicitiae:
Quae iam vteri intacti stupuit NATVRA tumore.
Nunc pauet insolitum laeta puerperium.
Atque nouum mirata genus, variis quoque gaudens,
Blandidulos fertur concinuisse modos.
Excellis mea iura puer, quod gigneris, aut quod
Nasceris; at meus es quod puer & tener es.
Ergo me superas, sine me qui nasceris infans.
Quod si me superas, es puer ergo Deus.
O puer & certè Deus, o mihi iungeris, vt te
Partibus excipiam, muneribusque meis.
O Deus, & verè puer, o tibi iungor, vt aucta
Amplius ipsa tuo numine perficiar.
Accipies ex me curam puer, atque labores,
Mortis onus (tibi sic quod placet) accipies.
A te ego, sed pacem Deus, accipiámque salutem,
Et posse aeternae rumpere vincla necis.

SOL IVSTITIAE EXORIENS.

In tenebris fulgens lumen, diuináque dona
Simplicitas cernit: non videt ambitio.

HVMANAE SORTIS SVSCEPTORI
DEO HOMINI S.

In tabulam circumcisi Iesu.

Ode Tricolos Tetrastrophos. XXXIX.

Qvis te, sancte puer, flere doloribus
Maturis docuit? scilicet aethere
Descendisse iuuabat,
Vt discas gemitus nouos?

Sed

MONUMENTA.

Sed tu de patriis sedibus omnium
Spectator fueras, quos patitur genus
Nostrum sidera subter
Aerumnæ miseros modos.

Ergo sponte venis præsciis, & cupis
Riuos purpurei fundere sanguinis,
Non ut ciuibus æthræ
Nomen connumereres tuum,

(Nam tu perpetui regna tenes Dei:)

Ast ut propositis legibus audiens,

Serui munere functus

Adscribas homines polo.

Fies perpetuis ex humili loco

(Quem tu sponte subis) laudibus altior

Cælo; terraque nomen

Infernusque tremet tuum.

CHARITAS NIHIL RECUSANS.

Quæ tu hominum puro sancturus fœdera cordi es,

Hæc in carne tua commemoranda subis.

PRINCIPI SVMM. PRO REIP.

LIBERTATE SERVIENTI S.

In tabulam adorationis Magorum.

Ode Tricolos Tetraætophos. XL.

VT Pisghæ in altis ætherei iugis,
Selmonis aut de culmine candidi

Surgentis auroræ salubris

Conspicitur prior vsque fulgor;

At quisquis errat vallibus infimis,

Caliginosis nubibus obsitus,

Hic nocte in atra nescit amens

Purpurei radios diei:

Sic dum Tyrannum cum populo leui

Exercent amentem ambitio impia,

Præsentis aduentum salutis

Non Solyme malè cæca sentit.

Sed qui remotos Persidos incolit

Parthosque tractus, hic alienior

Splendoris exortum sereni

Prospicit, & veniens adorat.

D

Qstenfus

50. HUMANAE SALVTIS

Oftensus aſtri lætior aurei
Non altè fulgens ſtellifero in polo
Conſpectus ignis, innouandi
Auspicium referebat orbis.
Ergo peractis iam ſpatiis viæ,
Contingit hospes mœnia nuntius,
Qui dicat adueniſſe regem,
Gentibus & populis colendum.
Quem mox repertum lætior & Magus
Miratus, vltra quàm ſoleat puer
Mortalis, oſendiſſe ſanctum
Vultum oculis animoque cernit.
Hinc prouoluto pectore & oſcula
Infantis addens tum pedibus noui,
Teſtatur adueniſſe numen,
Munere ter gemino ſalutat.

GENTIVM LVX.

Quæ colit agnoſcitque Deum, ſapientia vera eſt.
Quem later hoc, rudis eſt, quamlibet alta ſciat.
DEO IMMORT. HOMINI VERO
REGI LIBERATORI S.

In tabulam Iosephi in Aegyptum commigrantis.

Ode Diocolos Diſtrophos. XLI.

Dice mihi quò tenellam
Virginem (nam virgineum conſpicio decorem)
Frigore ſæuiente,
Hospes in ceſſu fugiens ſic properante ducis?
Quod pueri decori
Nomen eſt? cur ſurripis hunc æthereo parenti?
Namque tuum puellum
Eſſe mortali genere progenitum reſutant
Digna Deo tonante
Ora, maietasque oculis in teneris renidens.
Quam nemo & ſilentes
Vocis almæ vim venerantur, capiuntque ſilux,
Attonitumque flumen
Siſtit vndas præcipites blandiſono ſufurro.

Vera.

Vera rogas; perennis
 Est Dei natus puer; intactam habet is parentem.
 Virginem: ego huic vt illi
 Traditus custos monitis aligeri ministri
 Mornibus è-cruentis
 Pignus en sacrum abripio, ne violet ferocis
 Inuida vis tyranni,
 Ad Phari abiunctas properando procul exsul oras:
 Pignore quo saluem
 Sperat humanum genus, & quo reparanda primi
 Damna parentis, & quæ
 Dona nobis Numen erat pollicitum benignè.

DIVINA TVTELA.

Passidium in mediis Deus inuenit hostibus huic qui
 Sese habet; à patria sit licet exsul humo.

PRINCIPI OPT. PRO SVIS
 EXSVLANTI S.

In tabulam Iesu in templo reperti.

Ode Tricolos Tetraastrophos. XLII.

DVm virgo casti sollicitis viri
 Adiuta curis, quærere filium
 Desideratum condolenti
 Voce rogans loca cuncta lustrat:
 Fulgente solis lumine tertij,
 Templi in reductis ædibus inuenit
 Inter senum eruditiorum
 Non tacitum puerum cathedras.
 Confusa circum turba stupentium,
 Responsa fixis combibit auribus,
 Mirata maturum loquentis
 Consilium ingeniumque princeps.
 Que tanta vis, quid pectore numinis
 Cælestis, aiunt, in tenero latet?
 Quis verba deuoluens diserta
 Spiritus ore mouet tenello?
 Miranda certè audiuius omnia,
 Quondam neque ipsis nota Prioribus.
 An ne hunc putemus hæc magistro
 Ex homine aut didicisse libris?

D 2

Atquij :

Vera

Atquē & profundis consiliis Dei
 Præfens videtur nunc animo frui,
 Inde & relatos explicare
 Quos rogat insinuatque sensus.
 Aut illa cælo, non nimium diu est,
 Mens venit, artus induit & nouos,
 Vocesque promens efficaces
 Se puerumque, Deumque præbet.

GRATIAR. THESAURVS.

Diuinæ studium Sophiæ pulcherrima vitæ
 Esse puer, nobis munera, sancte, probas.

DIVINITATI EMICANTI S.

In tabulam Ioannis prædicantis.

Ode Tricolos Tetraastrophos. XLIII.

Vocem, salutis quam fore nuntiam
 Dixere præcis temporibus pij
 Vates, Iarden obstupenti
 Flumine percipit usque primus:

Quando efficacis fulminibus soni
 Commotus omnis contremuit locus,
 Quacunq; distinguunt iacentes
 Aequora Gilghedusque terras.

Hanc & colonus gentibus impiis
 Vicina iungens prædia, combibit
 Non aure surda, hanc ipsa Iudæ
 Posteritas, Solymumque ciues.

Deducta cælo tempora gratiæ,
 Mistas & altis pollicitis minas,
 Mirantur omnes, ac loquentis
 Vultum habitumque hominis seuerum.

Namque is fidelis credita munera
 Legatus, alti & consilium Dei
 Dum præco complet, nec potentis
 Suspicit aut metuit tyrannos:

Ostendit vnam & perpetuam sibi
 Curam, docendo sistere denios
 Ad limen angustum salutis,
 Atque ducem cecinisse certum.

Oblata

Oblata non huic gloria commouet,
 Non durus ensis propositum graue;
 Id quippe monstrabat seueræ
 Frontis honosque habitusque vitæ.

LVCIS DIV CORVSCATIO.

Certa reducendis animis pereuntibus atque
 Clara via est, morum cum probitate fides.

SALVTIS NVNTIO GRAVISS. P.

In tabulam Christi in Iordane baptizati.

Ode Tricolos Tetraëstrophos. XLIII.

Quæ festa lux hæc, dicite montium
 Siluæ? quid alto gaudia personant
 Clamore ripes, quas imago
 Percipit, ingeminatque voces?

Quæ tanta præceps pennigerum genus
 Exercet alis cura micantibus,
 Cæli per oras atque acutis
 Cantibus instrepitare cogit?

Iam gestientis lætitiæ decus
 Quæ causa nuper proferat audio,
 Trini quod inspectanda terris
 Numinis emicuit potestas.

Hic nam nitenti lumine spiritus
 Delapsus alti culminibus poli
 Candentis aspectum columbæ
 Præbuit, auricomumque lumén.

Et vox ab æthra personuit Patris
 (Quam densa siluæ contremuit coma)
 Audita, præsentemque natum
 Dicere, & hunc populis magistrum.

Hunc, quem neque alti conscia numinis
 Natura nostrisque vltèrius modis
 Virtus refulgens administrum
 Esse hominum generi retardat.

Hic se minori subdidit hospiti
 Amne abluendum, purus & innocens,
 Nec ipse quamuis vsque compos,
 Id quod erat, tamen efferebat.

Illum stupenti fluminis alueo
 Gaudens Iarden suscipit, humidis
 Complexus vluis, & loquaci
 Murnure concelebrans salutat:
 Et quæ secundo perfluit agmine,
 Sacrata denso membra volumine
 Circundat hærens, & priorem
 Vnda sequens premit inuidendo.

MODESTIAE ORNAMENT.

Non decus ipse suum iactat natus; pater ipsi
 Adscribit: vera hæc gloria, nulla prior.

CHRISTO DEI FILIO PRO-
NUNCIATO S.

In tabulam Tentationis.

Ode Dicolos Distrophos. XLV.

Siluis in mediis agmina cælitum
 Cernebam famulas adproperantium
 Exercere vices, lataque floridis
 Mensis fercula ponere.
 Dumque ipse insoliti contremo muneris
 Spectator ardens discere, maximæ
 Causam lætitiæ, cuique decus nouæ
 Cœnæ præniteat, rogo:
 Vnus pennigerum de iuuenum choro
 Scitanti hæc alacri pectore reddidit,
 Cui mox tota cohors per iuga montium
 Blandis accinuit modis:
 Hic index superum maximus excipit
 Natum Nazaridos virginis, & suum,
 Quem nunc tergemini gloria frondibus
 Victorem decorat sacrum.
 Hunc nec longa fames, resqua nec aspera
 Monstrorum horribilis densa cubilibus,
 Non horror gelidæ noctis amabili
 Intentum alloquio ad patrem
 Turbavit: sed & hic sustinuit volens
 Vsque inuictæ animo prælia, quæ feror
 Tentator solitis artibus ac dolis
 Audaci intulit impetu:

Qui

MONUMENTA.

35

Qui partem superfluum traxerat insolens
Fallaci studio præcipui loci,
Cui primos homines seclaque postera
Unum subdiderat nefas.
Nunc victus triplicis pondere prælij
Vertit terga gemens, armaque & omnibus
Posthac discipulis expositas vias
Vincendi dolet improbus.

SCRIPTURAR. UTILITAS.

Legitimè certare queas, & viceris hostem,
Instructus verbis consiliisque Dei.

CHRISTO DVCI INVICTISS. S.

In tabellam signi à Christo in Cana editi.

Ode Sapphica. XLVI.

QVæ Pater mundo posuit recenti
Lura sacrati thalami deditque
Iuncta concordie sociare vitæ
Munia lege:
Illa præsentis patris ipse natus
Numine antistes decorata, firmat,
Fausus & graras epulas benigno
Conprobat vsu.
Sic & arcanis sociare tædis
Gentis humanæ genus expetitur,
Et sibi magnis emete adiugandura
Dotibus ardet:
Possit ut nostræ recreata gentis
Iuncta diuino soboles marito,
Splendidi sedes habitare cæli
Regnaque diuinum.
Prima miratrix Galilæa Canas
Obstupet tellis renouata rerum
Munera, & magnam probat esse Iesu in
Pectore numen,
Dum videt cæcis variare formas,
Iurat & prisca larices Noachi,
Fonte quas super vitreo fluentis
Hauserat vndas.

D 4 NATV-

86 HUMANAE SALVTIS
NATVRAE INNOVANDAE ARGVM.

Sordet quicquid habet mundus cum munere Christi
Collatum; nec iam quæ placere valent.

CHRISTO CVRATORI BENIGNO S.

In tabulam Christi prædicantis Euangelium.

Ode Dicolos Tetraſtrophos. XLVII.

PRODUCTUM populis de ſapientiz
Patris conſilium filius incipit
Enarrare, bonus dicere & algida
Dicitis vrere pectora.
Nam qualis calido lumine ab ætheris
Alta ſede humiles ſol penetrat domos
Terrarum, variisque exagitat potens
Tentatas ſpecies modis;
Cum plumbi & chalybis grandia ſemina
Concreſcunt validis acta vaporibus,
Sed ceræ faciles & teneræ niues
Decurſu fluido liquent:
Talis fermo Dei mentibus inditus,
Obdurata premeus æra ſuperbiæ,
Marcentes animos ſed dociles fouet
Vitæ munere proſpero.
Non cæca ambitio, non amor improbus
Rerum quas ſtudiis appetit vltimis
Vulgus, non animi luxuries capit
Sancti commoda nuntij:
Sed quos dura hominum ſollicitant mala,
Vel vitam puduit ducere turpibus
Infectam vitis, vel timor obligat,
Cura & iuſtitiz tenet.
Hi (quanquam exiguum) pectore viuido
Semen concipiunt quod cumulos creat,
Queis æterna parens horrea compleat,
Et diuinum exhilaret choros.

DIVINAE DISCIPLIN. SCHOLA.

Quas fugitat mundus rerum ſunt commoda tanta?
Sic eſt: ſed ſultis non ſapit iſta ſeges.

SIMPLICIVM DOCTORI OPT. S.

S
Aecl
C
Tempor
Stra
Agricol
Et f
Reddere
Sed
Tunc D
Orb
Selector
Ora
O mihi
Ara
Non ve
Terr
Queis r
Sunt
Non ve
Nur
Sed ma
Vex
Vulpib
Imb
Siris,
Fon
Ite igit
Cor
Aethier
Scep
LA
Fortia
Vid
M

In tabulam Christi Apostolos legantis.

Ode XLVIII.

Sæclorum veterum, præscripto ex ordine, finem
 Certa Deo voluentibus annis
 Tempora prorulerant; hominum quoq. magna per orbem
 Strata seges matura iacebat;
 Agricolam iam cana suum cum terra vocaret,
 Et falcem exspectaret acutam,
 Redderet ut foetas seruandi farris aristas,
 Sed culmos quoque rursus inanes:
 Tunc Domini messis natus, summusque minister
 Orbis imago auctorque nouandi,
 Selectorum operi tanto, duodena virorum
 Ora tuens, sic fatur amicis:
 O mihi præchari comites, sociique laborum
 Arcanique sacraria magni,
 Non vos parua manent discrimina, vertere missos
 Terrarum moremque modumque:
 Queis maris horrifoni fluctus, ac dura viarum
 Sunt adeunda pericula sæpè:
 Non ut Erythras gemmas, ostrumque superbum,
 Numorumve paretis aceruos;
 Sed magis ut nudi atque inopes, patriaque remoti,
 Vexati, instabilesque, vagique
 Vulpibus infestisque, lupisque rapacibus, agni
 Imbelles, blandæque columbæ
 Sitis, lux tenebris, nimiumque furentibus ægris
 Fomentum medicique fideles.
 Ite igitur fortes, & me duce & auspice magni
 Consilium curate parentis.
 Aethereas sperate & opes, æternaque sedis
 Sceptra meæ, & conuiuia mensæ.

LAETISSIMA ORBI LEGATIO.

Tonia debilibus superantur, maxima paruis:
 Viderat hoc demens mundus, & obstupuit.

MAGNI CONSILII NVNTIO
 SVMMO S.

In tabulam Christi turbas pascentis.

Ode Tricolos Tetrastraphos. XLIX.

EXplera mēsis turba capacibus
Non antè viso munere ferculi,
Cognouit aeterni magistri
Quantum agitet, valeatque cura:

Cùm panis atri, & quæ facillè puer
Perferre possit pondera piscium,
Creuisse Christi partientis

In manibus stupefacta cernit:

Cibos an ipsos diuidat, an magis
Massæ imparatam materiem creet,
Cognoscere haud queunt ministri,
Ferre onera, & renouare lassî.

Seruanda cœnæ quæ fuerant siper
Dum frustra iussî expendere, colligunt;
Mirantur impensam negantes,
Compositum cumulam canistris.

Et iam palato multiplici satur
Comiua, iurat nil sibi dulcius
Sedisse transactos per annos,
Nil melius potiùsue vitæ.

Quis non malarum stulta cupidinam
Deponit ardens & studia, & graues
Curas habendi, si benigni
Verba auido bibit ore Christi?

PROVIDENTIA CERTISSIMA.

Si potiora Deum pōscas, nihil indigeas: si
Deteriora peras, nil satis esse puta.

HUMANAE INFIRMITATIS
CVRATORI S.

In tabulam Lazari ab inferis reuocati.

Ode Dicolos Distrophos. L.

Virtutis alta publicum spectaculum
Christus darus iam suis;
Docturus & quantum ardeat mortalibus
Assetre vitam perditis:

Vinci

Vinci fu
Lethi
Dum no
Signu
Cui me
Quar
Hic effe
Quer
Surrexit
Lethi
Testatus
Quid
Nato &
Proff
Ipsi qu
Lzto

Non me
Ille

In t

PVle
Ieb
Sof pr

Quam
Obtulit
Regis, a

Cui de
Pellere
Et nou

Hunc
Cerner
Vexit.

MONUMENTA.

59

Vinci suum absens pertulit charum capite
 Lethi sopore Lazarum,
 Dum notus esset gentibus casus viri
 Signum futuri viuudum,
 Cui membra tabo rancido foedauerat
 Quartus sepulta Lucifer,
 Hic efficaci percitus Christi sono,
 Quem mors & inferi expanent,
 Surrexit atro de sepulchri carcere,
 Lethi remissis vinculis:
 Testatus ardens ferre quid possit fides,
 Quid donet & nato Deus.
 Nato & salutis nuntio, quem temporum
 Prospectat ordo principem,
 Ipsi quoque orbi iam senescenti malis
 Lztos tribunurum dies.

FIDEI MOMENTVM.

Non moriur quem Christus amat, potiusque quiescit.
 Ille cito, quem vult, euigilare facit.

VITAE AVCTORI EFFICA-
 CISS. SAC.

In tabulam Christi regis Ierosolymae declarati.

Ode Sapphica. LI.

Plehor nnnquam, licet vsque fastos
 Iebusim a priscis repetas colonis,
 Sof prius luxit Solymum beatae aut
 Gratior vrbi;

Quam peroptatis vbi tempus annis
 Obrulit magni faciem videndam
 Regis, arcano cecinere qualem

Caerimine vates.

Cui dedit nutu Pater efficaci
 Pellere infandae mala damna fraudis,
 Et nouae ingrato retulisse mundo
 Sacula vitae.

Hunc vt exceptum populi valerent
 Cernere, & certis celebrare signis,
 Vexit insuetus iuga ferre lentae
 Pullus asellae.

Principem,

Vinci

60 HUMANAE SALVTIS

Principem, non vt quibus intumentum
Folle ventosum vitiosa pectus
Vrget, infestis populo, cupido
Ambitioque.

His potestatum specie superba
Arrogat laudes metus, atque honores,
Multa mentitos male blandientis
Munera linguæ.

Huic sed aternos meruere plausus
Dona doctrinæ memorata diuæ,
Arque morosis medicina prasens
Addita morbis.

Vidimus castos pueros canoro, ac
Virgines Regem coluisse versu,
Et salutarem meminisse, & alto ex
Aethere missum.

Quin & infontis oleæ virentis
Pacis auctori pia turba frondes
Spargit, & vestes properat, cupitque
Sternere eunti.

Nam probat sanctum potiusque dignum
Euchi iunctis humeris colentum,
Quem Deus terris iubet esse regem,
Pontificemque.

SALVTIS PROPOSITIO.

Christum sponte tibi venientem suscipe mitem,
Si non suscipias, experiere grauem.

REGI LEGITIMO DECLARATIO.

In tabulam cœnæ Domini.

Ode Dicolos Distrophos. LII

EXspectata diu, sibi
Arque optata noui ex orbis origine
Cœnæ ad fercula mysticæ
Conuiuas homines sollicitat Deus;
Quales agmina calitum,
Si possint, epulas inuideant viris,
Admirata minoribus
Grato munifici consilio Patris

Tantum

MONUMENTA.

61

Tantum terrigenis decus
 Et deducta polo munera porrigi.
 Nam quæ ritibus annuis
 Abrami soboles feita peregerant,
 Contestata iugum graue, &
 Depulso dominos, & miserum metum,
 Euasique maris diem,
 Extinctasque minas fluctibus impias;
 Veris nunc eadem modis
 Instaurata nouat, qui patris integram
 Consors imperium tenet,
 Qui vitam proprio numine sufficit,
 Defectumque animat genus.
 Hic sese gregibus dum esurientium,
 Arcani specie latens
 Panis, suppeditat; dumque rubentia
 Vini pocula sanguine
 Occulto at proprio præbet auentibus,
 Quicquid mentibus improbus
 Ac membris coluber subdiderat mali,
 Et quam scire malum petens,
 Mater perniciem fuderat inuido
 Fatalique nepotibus
 Pomo, visceribus corrigit intimis;
 Et lethi remouet iugum,
 Et dat posse bonis perpetuis frui.

CELATVM SECVLIS ARCANVM.

Has epulas, queis vita Dei, queis munera Christi
 Conciliantur, ames, si sapias; vt capias.

DEI BENIGNITATI ADMIRANDAE S.

In tabulam Christi ad victimam vltro oblari.

Ode Tricolos Tetraastrophos. LIII.

QVI solus omnes immeritus luat
 Noxas parentum, & crimina posterum,
 Nunc agnus orbi postulatus,
 Ipse animam iugulumque præbet.
 Namque antè priscis ritibus hostiæ,
 Quæcunque cultros imbuerant sacros,
 Nec crimen expedire nostrum,
 Nec poterant mala dimouere:

Noa

62 HUMANAE SALVTIS

Nō si secundo à sideribus die
Armenta, quotquot vel pecudes tulit:
Tellus, ad aras obtulisses
Ignibus assiduis calentes.
Nam quæ sub alti cardinibus poli
Humana præster munia quadriupes?
Vel mentis exæquet valorem,
Vel pretio solidante ponat?
Vras auaris ignibus omnia
Omenta semper, non veteris tamen
Consumis vnà & membra Adami,
Semina vel malè nata tollis.
Quid quòd nec illis viuuda spiritus
Concessa vis, est, qua valeant semel
Exstincta respirare in auras,
Atque nouam reperisse lucem?
Possent recepto munere quamlibet
Exstare, & artes induerent nouas;
Non illa partes attulissent,
Aut animas rediuina nostras.
Atqui vetustis debuit artibus
Occisus æquas pendere noxius
Pœnas, & exsurgens probanda
Iustus homo rediisse vita.
Ergo efficaci munere duplici
Instructus agnus, quique valet mori;
Rursumque viuens emicare,
Atque sibi sociare mundum;
Hic, (omne nostrum qui superat genus)
Firmat volentis consilium Dei;
Et sponte productus, nocentum
Facta hominum subit expianda.

PUBLICA VICTIMA.

Maxima mortalis qui ferret pondera culpe
Asportanda, vnus Christus & Agnus erat.

SACERDOTI AETERNVM
VNCTO S.

MONUMENTA.

62

In tabulam Christi in horto.

Ode Dicolos Tetraſtrophos. LIIII,

Non tam denſa bonus credere Gedeon
 Villis expoſuit vellera candidis,
 Nocturno penitus rore madentia,
 Queis tellus ſitit inuidens:
 Nec tot ſicca iterum combibit area
 Diſuſas nebulae munere roſcidae
 Stillas, quae domitos exigua manu
 Hoſteis praemoneant duci,
 Quam multis hominum criminibus tener
 Agnus comprimitur, qui ſubit omnium
 Culpas inmodico pondere plurimas,
 Humanumque reſert genus.
 Dum ſuſti memores numinis expedit
 Iras atque odium, dum veterem parat
 Offenſam generis ſuſcipere, vt graueis
 Pœnas iuſtitiae luat:
 Ille & iudicij conſcius ardui,
 Et quantis voueat criminibus caput,
 Quas explere petat vulneribus minas,
 Horrens praecidit & pauet.
 Horret parte ſui prouidus altera,
 Quae nec nempe mali neſcia, nec boni,
 Sed mens exſuperat certa ſequi graue
 Magni conſilium Patris.
 Hic dum preſſa hominum criminibus tremunt,
 Et mentis properant imperium ſequi,
 Permanant fluidis membra cruoribus,
 Et ſudore madent truci.

PUBLICI DEBITI GRAVITAS.

Eheu corda graui nimium ſunt preſſa ſopore,
 Pro quibus hic orat Chriſtus & aduigilat.

HUMANAE MISERIAE
 SVSCEPTORI S.

In tabellam Iesu capti.

Ode Dicolos Distrophos. LV.

Cocco carcere proditæ
 Nocturnæ tenebræ præcipites eunt,
 Terras quæ temerent magis,
 Et mergant veteri cuncta voragine,
 Quam cum procubitu vago
 Celabant pelagi consuium rudis.
 Hinc tantum sceleris feri,
 Infandumque nefas concipiunt vaga
 Noctis tartaræ agmina,
 Virorum catuli & germina vulpium,
 Infidumque genus lupi:
 Dum stricta iniiciunt vincula perditæ
 Miti agno ætherei Patris,
 Quem diris lacerant rictibus, & trahunt,
 Intentum penitus mori,
 Et prodesse etiam carnifici suo,
 illum si tamen efficax
 Permutare notet non refugum cruor.

IMPROBITATIS PERMISSAE
IMPOTENTIA.

Traditur à seruo dominus, cui non grauis est tam
 Quod prodit, quam quod proditor ipse perit.
 AGNO SALVTARI MITISS. S.

In tabulam Iesu in concilio damnati.

Ode Dicolos Distrophos. LVI.

Eheu scelestis cæca mens mortalibus
 Et culpa dira consciis!
 Quid non nefandi concipit præcepti mali,
 Quid criminis non suscipit?
 Simul tenebris obuoluta turbidis
 Veri refugit lumina,
 Et blandienti capta sorte commodi
 Præsentis in præcepti ruit.
 Namque & senator & sacerdos altior,
 Et scriba legumque arbiter,

Errante

Errante
Sei

Dum

Agi

Salutis

Pro

Hunc

Illu

Postqu

Da

Et ora

Vesi

Ac ver

Qua

Contem

Tur

IND

QVO

Nam n

Nec

Nec qu

Tant

Vix ista

Exe

Vel qu

Ausi

Qui sar

His

Ast hic

Ami

Hic exp

Pro

Matura

Fru

MONUMENTA.

65

Errante plebe doctor insolentior
 Sese suosque perdidit,
 Dum missa dono Patris almi pignora,
 Agit ream prolem Dei,
 Salutis ampla qui ferebat pontifex
 Promissa rebus efficax.
 Hunc parricidis orta turba viperis,
 Illudit indignis modis,
 Postquam furentis voce turpi flaminis,
 Damnauit amens concio.
 Et ora Soli percolenda fulgido
 Vefana deturpat manus:
 Ac verba ridens miscet insolentia,
 Quæ dictat infernus furor.

VIRTUS MVNDO INVISA.

Contemnit damnatque suam malè sana salutem
 Turba hominum, postquam decidit in tenebras.
 INNOCENTI PRO SCELERATIS
 DEVOTO S.

In tabulam Christi ad Pilatum ducti.

Ode Dicolos Distrophos. LVII.

Q Vonam scelesta turba non dignis virum
 Vinculis reuinctum proripis?
 Nam nec cicutæ temperator impius,
 Nec cæde famosus latro,
 Nec qui parentis ædibus flammæ tulit;
 Tantos furores excipit.
 Vix ista sana fert tumultus inuidi
 Exempla, qui negat Deum:
 Vel qui deorum abominanda numina
 Ausis prophanis consecrat.
 Qui sancta legis abrogat volumina,
 His debet excludi modis.
 At hic salutis certus almæ nuntius,
 Amica mens mortalibus,
 Hic expetitus antè cunctis sæculis,
 Promissus atque vatibus;
 Matura missus nunc referre tempora,
 Fructusque dignos poscere;

E.

Hæres.

66 HUMANAE SALVTIS

Hæres colonis execratus improbis
Fundo è paterno pelliur:
Fundo probatis quem noua arte vitibus
Diuina plantarat manus;
Heu peruicacis fraude gentis, & dolo
Exclusus extra vineam,
Vrsis premendus, & feris leonibus
Dilancinandus tradiur.
Sed horret atrox gentis impiæ nefas,
Fera ipsa, & vrgetur tamen.
Inuita verbis cogitur minacibus
Sæuire in agnum innoxium.

FELICITAS REPVLSA.

Vtrique infamis populo cùm factus Iesus,
Curabat populi res vtriusque tamen.

AGNO A LVPIIS LEONI OBIECTO S.

In tabulam Christi ad Herodem missi.

Ode Tricolos Tetraſtrophos. LVIII.

IVſum & suorum fraudibus inuidis
In mortis actum crimen vt audit,
Non prætor audebat nefando
Iudicio temerare Iesum.
Exlex & atris noctibus vndique
Septus Tyrannus, fas tamen inspicit
Et iura perpendit profanus
Pontificum meliùs cathedris.
Ille innocentem perdere transferens,
Declinat acti iudicium rei,
Causamque deuoluit tyranno
Quem Galilum populi timebant.
Hunc nec paternæ exempla ferociæ,
Nec ruta nusquam cura tyrannidis,
Nec regis illud nomen vncti
Iudicium temerare cogunt:
Postquam superbo iusserat ambitu,
Et curiosa mente poposcerat
Spectator ac vellet probare
Signa modis celebrata miris.

Sed

MONUMENTA.

Sed Christus altæ sceptræ potentæ
 Vultu seuro despiciens, tacet,
 Et vana poscentem silendo
 Improbat, imperiumque temnit.
 Ergo Latini ad iura Palatij
 Fastidientis munere principis,
 Et veste derisus nitenti
 Opprobrium tulit ipse nostrum.
 Probrisque fœdis pressus, & arduo
 Sensu dolorum, non tamen immemor
 Prodesse, iungit dissidentes
 Numine conciliatque reges.

INNOCENTIA SPECTATISS.

Quot testes habet ex populis innoxius agnus,
 Ingratum mundum tot premet arbitriis.

HVMANAE CAUSAE PROCVRATORI FORTISS. S.

In tabulam Iesu flagellati.

Ode Dicolos Diſtraphos. LIX.

Quid sanctum Iesu corpus atque innoxios
 Artus aduris carnites?
 Quid membra, quarto puriora fidere,
 Plagis cruentis inficis?
 Non tantus vnquam stirpis incensæ fragor
 Auditur altis montibus,
 Nec deuolutus in supina marmora
 Imber, ferit frequentius.
 In me furentem verte si lapis manum,
 Et terga corde noxia.
 Namque ipse lene legis excussi iugum,
 Iussa ipse perfregi Dei:
 Heu quanta dignus vincula perferre & necesse
 Et flagra dura perpeti.
 Sed istud, atro quod cruore pernotas
 Maiora laturum, caput
 (Cui cuncta magni turba præfulgens poli
 Addicta paret nutibus.)
 Contracta noxæ crimina expiat meæ,
 Irasque placat vindices.

E 2

Vides

Sed

68 HUMANAE SALVTIS.

Vides vt alto perferat silentio
 Quæ seuus addis verbera?
 Atqui efficaci deprecatur is tuas
 Measque pœnas vulnere.

PACIS HUMANAE DISCIPLINA.

Vritur ardenti tortoris verbere Christus,
 Quem magis .humani torret amor generis.

IGNOMINIAE PUBLICAE
 SVSCEPTORI S.

In tabulam Christi Bar-Abâ posthabiti.

Ode Dicolos Distrophos. LX.

QVæ pestilentis, heu, furoris pocula
 Deprompta ab inferno lacu,
 Malo remixta viperarum sanguine,
 Spumaque tabida aspidis,
 Incontinente fauce traxit inuidum
 Vulgus ferente Belsebo?
 Quid non furentis cæca turba consili
 Admittit, atque criminum?
 En cuius altæ summa laudis arbitri
 Credatur vsque calculis?
 Quisnam repente vos probata compulsi
 Mutare testimonio?
 Aut quæ nouandi spes amata commodi
 Vestris inarsit mentibus?
 Sic improbato regis almi numine
 Optare turpe dedecus?
 Optare culpam sanguinis, nec omine ex-
 cepisse posteros graui?
 Quem nuper amplis plausibus susceperat
 Regem Deumque credidit:
 Quem de paterna sede missum dixerat
 Summæ salutis principem,
 Experta magnis efficacem fructibus,
 Verbisque veracem bonis;
 Huic turba lymphis innatante cortice
 Et vilis & leuis magis
 Audet latronem prætulisse perfidum,
 Agnumque postponit lupo.

Et non

MONUMENTA.

69

Et non profanæ plebis heu sententiam
Mens docta cælitus oderit?

HUMANÆ MENTIS LEVITAS.

O mens læua hominum quæ pignora certa salutis
Postponis damno dedecorique tuo.

HAEREDI AETerno A SERVIS
EXPLOSO S.

In tabulam Christi producti.

Ode Dicolos Distrophos. L. XI.

QVem maria & venti metuunt, quem lucida cæli
Agmina perpetuò venerantur,
Quem vitæ pacisque almæ lucisque beatæ
Pontificem fontemque perennem
Credimus, & natura probat, responsaque prisca,
Atque index certissimus vsus:
Idem hominum scelere infami atque immanibus ausis
Dum tenebræ vignère malignæ,
Heu facinus, patria depulsus ab æde, profanis
Obiectusque leonibus, ecce
Funesto ligno grauis opprobriisque proteruæ
Linguae, cuncta venena vomentis,
Ducitur ingrato populo inuisusque, facerque,
Infamis quoque fabula vulgo,
Obscurisque genis colapho effusoque cruore, &
Sumptis toto corpore plagis,
Vultu habituque omni nimium mutatus ab illo,
Certatim quem plausibus amplis
Legitimè nuper Regem auctoremque salutis,
Vrbs Solymùm venerata canebat.
Nunc adeo veluti cunctis infensus, ab omni
Læditur & perfert probra turba:
Scilicet à cunctis caput hoc damnabile noxis
Mundus, iam video, dabat omnis,
Deuotam & vario multorum crimine cælum
Hanc animam statuitque petitque.
Ac purus natura Agnus delicta suorum
Nunc subit, & lujuris acerbo
Vulnere, personam tenet execrabilis hirci
Damnatus quem deuouet orbis.

E 3

LVX

HUMANAE SALVTIS
LVX INTER TENEBRAS.

Artibus atque armis, in te quæ mouerat hostis
Victus stultitiam sentiet ille suam.

INNOCENTIAE PRO NOCENTIB.
TRADITAE.

In tabulam Christi crucifixi.

Ode Tricolos Tetraſtrophos. LXII.

Certum recenti ex orbis origine
Firmatum & alta mente negotium,
Deliberata morte magnus
Explicat ac peragit Sacerdos.
Amiſſa vitæ munera perfido
Primi parentis crimine degener
Natura cunctis haud valebat
Artibus aut opibus referre:
Vitæ perennis lux niſi feruida
Lethi vagantis per miſerum genus
Intaret horrendas tenebras,
Et caperet premeretque victrix.
Auctor malorum tunc veterum draco,
Hami latentis faucibus additos
Peſſenſit uncus, dum paratam
Aggreditur temetator eſcam.
Ille & potentem iam malè prouidus
Prædam libenter linqueret, ac malè
Luſtatus intorſit ſuperba
Peſtora conuoluitque tractus.
Sufpenſa lignum membra doloribus,
Atque effluenti ſanguine conficit;
Noſtram ſed attentus ſalutem
Cogitat is, tacitusque curat:
Donec probante hæc pignora numine
Suffecit vnâ pro populo hoſtiam,
Irasque ſedauit tremendas,
Atque poli patefecit atcem.

SACRI.

SACRIFICIUM SVMMVM.

In famis suauis fructus hæc sustinet arbor,
 Quæ vitæ possunt commoda certa dare.

SACERDOTI MAX. PRO POP-
 LITANTI S.

In tabulam Christi de cruce depositi.

Ode Tricolos Tetraſtrophos. LXIII.

Q Valem reuulsis frondibus esculum,
 Quam sæua ventis bruma niualibus:
 Orbauit umbroso nitore,
 Terra parens doluit videndo:
 Quam post remissis frigoribus breuis:
 Horæ recepto robore viuadam,
 Ramosque crescentem priores
 Sperat auens bene prodituram;
 Namque illa firmis indita stirpibus,
 Vires tenaci cespite protulit,
 Qua viua subiecti caloris
 Vis penetrat, recreatque terras:
 Talem dolenti pectore, & intimis
 Percussa virgo visceribus, truci
 Demissa ligno membra nati
 Conspiciens, gemit, atque fulcit.
 Quem culpa nostri sanguinis & nefas
 Omni carentem crimine presserat,
 Floremque delectum parenti
 Contuderat furiata turba:
 Ast efficaci numine compotem
 Vitæ valentem munera mortuis
 Præbere membris, & remotam
 Corporibus reuocare lucem,
 Tantisper almus dum veniat dies,
 Et cedat atris nubibus oblita
 Nox illa, defunctum labore
 Certa fide genitrix manebat.

INIMICITIAE COMPOSITAE.

Cuncta, Deus dixit, trado tibi, quòd mihi seruum
Tute ad mortiferam gesseris vsque crucem.

INFEROR. EXPVGNATORI EXSPO-
LIATORIQ. FORTISS. S.

In tabulam Sepulchri Epitaphium.

Carmen Elegiacum. LXIII.

Miratura citò rediuium surgere corpus,
Marmorei filices antraque parua tenent.
Pignore deposito multum ò felicia saxa, at
Pignore reddendo saxa beata magis!
Membra fouete hominis, quibus est nil purius vsquam,
Membra extincta hominis, viuida membra Dei.
Neu tabem, neu vos turpeis metuatis odores,
His procul ista malis est aliena caro.
Iam quod erat nostræ culpæ, mors eluit; vltra
Mortem pro nobis debuit ille nihil.
Nunc sibi (namque potest) vitam propriã ipse reponet;
Perpetuo & nobis viuere posse dabit.
Compositas igitur saxum hoc testabitur iras,
Et renouata orbi fœdera amicitia.

HUMANI GENERIS, DIVITIAE.

Pressa labore graui pugnae dum membra quiescunt,
Exspoliat Barathrum Spiritus & tenebras.

IESV NAZARENO PRO MVNDI NO-
XIS OCCISO, REGNI CAELESTIS
HOMINVM CAUSA ASSERTORI
DEI FILIO VIVENTI, HOMINI
MORTVO EFFICACISS. SEPVLCH.
NOVVM AD TEMPVS BREVE, EX
DIV. CONS. DESTINAT. EST.

I Am-
Clara
lanuas

Cuncta
Cernim
Personam

Quæque
Nuper
Sidera

Hunc v
Compo
Calibus

Is bre
Perfere
Victor

Inde fu
Fraudil
Traxit,

Crimin
Vilus a
Efficax

Vidit
En

IESV
FE

In tabulam Christi resurgentis.

Ode Sapphica LXV.

Iam nouo felix nitet orbis ortu,
 Clara festinat solito priores
 Ianuas nato referare primæ
 Nuntia lucis.
 Cuncta sollennes variare iusus
 Cernimus: dulci volucres Camœna
 Personant siluas & amicta verno
 Prata nitore.
 Quæque crudelem doluere mortem
 Nuper auctorisque hominum, sui que,
 Sidera obducto tenebrata celo
 Ruptaque fæxa,
 Hunc vident vitæ reducem; cruenti &
 Compotem belli, & grauis eminentem
 Casibus lethi, meriti ac triumphii
 Munere clarum.
 Is breui magnos spatio labores
 Perferens duræ necis, ac sepulchri,
 Victor & furas Acherontis vnus
 Diruit arces.
 Inde funestum domitor tyrannum
 Fraudibus parta minuens corona
 Traxit, & regnum spoliavit amplum
 Mortis amaræ.
 Criminum auctrices furias, metusque
 Vifus ætatis colibere vinclis,
 Efficax almæ sociare mundo
 Commoda vitæ.

VITA ORBI ALLATA.

Vidit vt exstantem Satan de funere Christum,
 En, ait, hinc homines, non mea regna, mouos.

IESV CHRISTO MVNDI MORT. IN-
 FEROR. Q. VICT. POTENTISS. S.

In tabulam Christi discipulis conspectā.

Ode Dicolos Distrophos.

LXVI.

IMprouisa simul nigro lux ignea cælo
 Fulguris emicuit:
 Turbato horrore animos hiemisq̄ue malignæ
 Nubibus assiduīs
 Exterret, trepidosq̄ue oculos præstringit, & acris
 Lumine sæpe ferit:
 Vt quanquam cærus radianti ex æthere fulgor
 Sensibus incubuit;
 Obtenebrata tamen stupefactaq̄ue lumina tristis
 Tempora noctis agant.
 Non secus occisi tempestas dura magistri,
 Exanimisq̄ue metus
 Discipulos tristes effecerat, vt neque certis
 Visa oculis Domini
 Vel species vel verba nouam testantia vitam
 Perdoceant pauidos.
 Non haustu mens arcta hominum comprehendere prius
 Munera tanta valet.
 Illa tamen seu tarda putes ignarave rerum,
 Cordave dura nimis
 Multiplices vsus, ventura in secula mundo
 Expediere boni.
 Nam quicquid fidei obiciunt errorq̄ue metusq̄ue,
 Ingenium vel inops,
 Impietas, & suspicio malè credula veris,
 Vel dolus illaqueans;
 Omnia præfenti exemplo, iam testibus illis
 Exsuperata iacent:
 Nec quicquam reliquum dubij est mortalibus vltra,
 Credere quin valeant
 Quicquid prisca almo adscripsere oracula Christo,
 Quicquid Apostolica.
 Felices a teo, dubio quos exiit omni
 Sæpe oculata fides.
 Diſta Dei sed qui credit, felicior ille est,
 Nec petit inspicere.

VERL

VERITAS SPECTATISSIMA.

Non viuum dubitate vltra; sed credite, vobis
 Posse dari per me vincere mortis opus.

CHRISTO VIVEN. PERP. OMN.
 DOM. APPELL. S.

In tabulam Ascensionis Christi.

Ode Tricolos Tetraſtrophos. LXVII.

EXpers amaræ mortis, & hostium
 Victor, triumphis perpetuis potens,
 Solisque peruincens nitores,
 Astra petit patriamque Christus.

Qui Patris amplum sponſe reliquerat
 Regnum, quietas & ſuperum domos,
 Mortalis & vitæ labores
 Pertulerat, vigilesque curas:

Celante numen corpore maximus
 Hoſpes, paratus ſeruitum graue
 Terris ſubire, atque inquietos
 Uſque dies tolerare & annos:

Et ſumpta noſtræ fortis, & ordinis
 Incomparandis membra laboribus
 Intendit, exercetque patris
 Nutibus, imperiisque ſummi.

Ergo peractis ipſe periculis,
 Seruus probatis officiis bonus,
 Audire dilectusque natus
 Promeruit, ſolique conſors:
 Præſensque noſtris partibus addidit
 Virtutis, alti & munera nominis,
 Carnique diuinos honores,
 Et proprium decus arrogauit.

Miratur ardens diſcipuli cohors,
 Certo petentem numine ſidera;
 Nubesque ſubiectas prementem,
 Vix oculis celerem ſequuntur.

Regemque

Regemque cæli suscipiunt suum
 Victoris auctum laudibus inclytis,
 Celsique plaudentes ministri
 Concelebrant hominem Deumque.

EMERITA GESTORVM
 GRATIA.

Ipsè via est, ductorque bonus; qui venerat alta ex
 Arce, redit, nobis vt patet ipse domum.

CHRISTO TRIUMPHANTI S.

In tabulam Spiritus sancti.

Ode Sapphica. LXVIII.

Quicquid optandum cecinere vates,
 Principes quicquid cupidi petebant,
 Attulit mundo celebranda Christi
 Pontificis lux:

Clara lux flammis radiata miris,
 Quæ malè extinctum renouauit orbem,
 Quæque deiectum leuat impotenti
 Pondere Adamum.

Dextere Christus Patris efficaci
 Redditus, charæ comitum cateruæ
 Impetuat magnis meritis reperta
 Flaminis almi

Dona: quæ postquam sociata castis
 Mentibus, mortem perimunt priorem,
 Et graues noctis tenebras corusco
 Lumine mutant;

Error & tristes fugiunt pauores,
 Quæque cor fluctu quatit inquieto,
 Pacis infelix inimica sentit
 Frena cupido.

Constat exemplo facilis benigno
 Christus, & nostris eadem parare
 Sæculis, si qui meruit probando
 Præmia cursu.

HVMA.

HVMANI GENERIS RENOVATIO.

Huius flamma animum penetrans quem corripit ignis,
Aurum fit, viles exuit & cineres.

CHRISTO REGI POTENTISS. DI-
TISS. LIBERALISS. HOMINVM
DEIFICATORI S.

In tabulam Petri de Christi numine perorantis.

Ode Tricolos Tetra-strophos. LXIX.

Vt ut minori præniteat viro,
Virtutis & quid, quid sapientiæ
Divinus humano suorum
Spiritus ingenio reponat:
Ille & probavit, qui pavidus prius
Dignum magistrum laudibus, ac fide
Rogantis ad vocem puellæ,
Nosse hominem malè pernegabat:
Vulgaris & qui consilij potens,
Cæloque terræ commoda præferens,
Vitam daturum morte nostram
Stultus auct reuocare Iesum.
Postquam imbuentis munere spiritus
Mutatus, idem liquit inutiles
Curas, & accensus superno
Igne, noua nituit figura:
Fastus tumentes despicit, & minas,
Nec Christo iniquum concilium timet:
Turbamque, sermonesque vulgi
Temnit, & imperium superbum:
Præfens docere & dicere feruidus,
Christum efficaci numine compotem,
Magnisque sublimem triumphis
Aethereas decorare sedes.
Vnde & sequaces nobiliter suos,
Auctosque magnis artibus instruat
Miranda narrare, & stupendam
Reddere debilibus salutem.

CHRISTO

Anne viles, quàm magna valet; cui muneie Christus
Obiigit immisso & sapere, & facere?

CHRISTO IN PERPETVVM
SALVTARI S.

In tabulam Sauli à Christo reuocati.

Ode Dicolos Distrophos. LXX.

Q Vanquam sœua furens lupus
Rictus horribicos ac sitientia
Feruens pectora sanguinis,
Eructetque minas & rabiem trucem:
Quanquam proposito graui
Impulsus, pecoriq̄ue & populo pio
Infandum meditans, parat
Cædes, insidias, & trepidam fugam,
Actus stultitia & boni
Fallaci studij nomine percitus,
Cui dentes acuit truces
Vulgi, & mobilium gratia principum:
Mutatus tamen audiit
Agni consilium, iussaq̄ue mitia:
Sese & præbuit integrum
Propugnare greges, quos malè presserat:
Præco & nominis optimi,
Et qui signa sacræ militiæ ferat
Judæ ad progeniem feram,
Regesque & populos & maris insulas.
Non illum retinet metus,
Non aut propositi cura tenax sui,
Mutati & studij pudor,
Postquam Nazaridæ iam monitis bonæ
Correptus melius sapit:
Cum præceps mediâ succubuit via,
Mentemq̄ue & rabiem malam,
Ac sese penitus deposuit grauem.
Tantum vertere præualet
Christi diua manus, duraq̄ue mollibus
Mutans, fortia firmius
Formare & melius pectora, si modò

Et veri

Et veri
Incen
CH

Ambitio
Exer

CHRIS

CO
I

Exoptat
Mina

Quam n
Cauc

Quamq̄
Sibi

Exposit
Mod

Hinc ep
Piis

Illinc æ
Nou

Hic læt
Chor

Ast illi
Sona

Hi fines
Man

Vel que
Vtr

Vtram
Cap

H V I

Qui tir
Qu

CH

Et veri & studiis boni
Incensus, cupias falsa relinquere.

CHRISTIANAE SIMPLICIT.
VICTORIA.

Ambitio, vanum studium, zelusque superbus
Exemplò hoc quicquid mundus habet, fileat.

CHRISTO VINDICI EFFICIENTISS. S.

In tabulam Iudicij.

Odè Dicolos Distrophos. LXXI.

CONSILII stabilita Dei firmataque iustis,
Dies paratur adferenda sæculo,
Exoptata piis, satis ac non credita prauis,
Minace sæpe dicta voce vatibus:
Quam neque terribiles valeant superare tyranni,
Cauere turba nec superba diuitum;
Quamque animi laudent mites, despectaque mundo
Sibi que iuris vsque corda conscia:
Expositura dies sortes mercedibus æquas,
Modumque rebus additura gentium.
Hinc epulæ semper dulces, & gaudia certa
Piis feruntur expetenda præmia.
Illinc æternis subeunda incendia flammis,
Nouusque semper additus malis dolor.
Hic lætæ superùm voces, laudesque perennes,
Choro beata concinente carmina.
At illic turpes gemitus, luctusque frequentis
Sonat furente mixta turba Dæmone.
Hi fines rerumque vices, aut præmia diuz
Manent salutis, aut perennis exiti,
Vel quos fas pietasque iuuat, vel perfidus error
Vtrosque rege iudicante cælitum.
Vtram igitur placeat, nostrum est, contendere metam,
Capax petatur, arcta seu magis via.

HVMANAR. RER. NECESSARIVS
EXITVS.

Qui timet hoc solium, felix: felicior illo est
Qui Christum regem non metuit, sed amat.

CHRISTO REGI BENIGNISS.
VLTORIQ. IVSTISS. S.

BENE-

BENEDICTI ARIÆ
MONTANI CARMEN
VOTIVVM AD CHRI-
STVM IESVM.

SI tu Christe mei munera carminis,
Nostri & vota probas pectoris abdita,
Laudes (nãmque potes) da pateant tuz
Orbem quã veteri confocias nouum:
Non vt fama meum nomen in vltimas
Oras Oceani deferat, aut decus,
Viresque ingenij commemoret mei.
Nostrum quidquid id est, est leue, nec valet:
Perdurare dies, vel mare, vel vias,
Quin victum penitus sorte cadat sua.
Sed, quod nostra sonant carmina, maximum
Nomen, quod superat sæcula; quod mare,
Quod terræ, barathrum, sidera quod colunt;
Quod præfente domat fortia robore;
Quod deuota replet pectora numine;
Quod lassos recreat, quodque fouet pios:
Hoc nomen numero non numerabili
Virtutum solidi ac muneris efficax;
In quo certa salus vitaque publica est
Orbi nunc nimis ponderibus mali
Depressõ & vitij criminibus trauis;
Hoc nostris celebre & carminibus sacrum,
Per nostros populos ferre per exteros,
Diffuso & pelago quã patet ambitus,
Decantare nouis vocibus expeto.
Nam si magna semel munera nominis
Sint gustata tui; carmina concidant,
Et chartæ fileant, fama que & ingenij
Vis nostri pereat: nominis at tui
Virtus visceribus, cordibus & piis,
Hærebitque animis, quod neque temporum
Robur, nec minnant sæua tyrannidis
Tormenta, aut validis turma phalangibus
Quàm multas tetricis conuomit offiis
Sedes Tartarei turbida Principis.

DIVINI

DIV
S. A

P
a
t
2. Hic

3. Init

4. Fæ

5. Ide

6. Pos

7. De

87

DIVINI DE HUMANA

SALVTE CONSILII

seculorum serie explicandi

INDEX.

P R I M V S proponitur *Moses antiquorum arcanorum explicandorum, & futura salutis significande vates à Deo constitutus.*

2. *Hic mundi creationem, & hominum ruinam narrat.*
3. *Initium seculorum omnium, que ad humana salutis negotium referuntur, adnotatur ab eo tempore, quo Deus hominum ruinam misertus, salutem adferendam, dignitatemque amplificandam in se recepit. Hac est fœderis promissio.*
4. *Fœdus malitia hominum ferè interruptum cum Noë instauratur, sicut scriptum est: Ponam pactum meum tecum.*
5. *Idem fœdus iam propius & clarius Abrahæ expositum primum vocato promittitur. s. s. E. Et benedicam tibi, & magnificabo nomen tuum.*
6. *Postea eidem Abrahæ fidei experimentis probato confirmatur. s. s. E. Benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ. Gen. 15.*
7. *Deinde etiam Iacob dormienti scala per quietem visa admirando arcanoque modo significatur. s. s. E. Benedicentur in te, & in semine tuo cunctæ tribus terræ, Genes. 28.*

F. 3 Iacob

- 8 *Iacob moribundus diuinum de humana salute consilium filii arcano testamento obumbratum significat, & spem fidemque suam hereditario praecepto posteris relinquit. Genes. 49.*
- 9 *Salutis & libertatis Israelitarum, quae humanae figura expressa futura erat, dux & procurator natus Moses, diuina providentia à periculo liberatur. Exodi primo.*
- 11 *Moses fide antiquarum promissionum fultus, salutis specimē meditatur Aegypto occiso.*
- 12 *Deus figuram humanae salutis edere incipit & moliri in rubo ardenti Mosi ostensit.*
- 13 *Liberati Israelita ex Aegypto humanam salutem futuram referunt, quae iam populo comparato instrui inceperat, ex quo populo salutis Pontifex nasciturus erat.*
- 14 *Mare rubrum absolutè salutis figuram obtinuit ex resurrectione mortuorum Iesu Christi.*
- 15 *Lex in Sina data populi fœdus cum Deo conciliatum probat futurae nouae legis signum.*
- 16 *Manna in desertum missa admiranda caelestis providentiae signum fuit erga eos qui diuinae salutis compotes euasissent.*
- 17 *Ingressi in promissam terram Israelita, requiem promissam spirituales certam pios fore significabant.*
- 18 *Expugnatio hostilium urbium victoriam sanctorum significabat de principibus, & potestatibus, & hostibus omnibus reportandam diuina virtute.*

- 19 Terra diuisio caelestis patriæ possessionem portendebat.
- 20 Testamenti veteris exercitationes omnes & occupationes, venturum salutis auctorem significatum, expectandum predicabant.
- 21 Unum ex officiis eorum quæ salutem expectant est pœnitentiæ studium legitimum.
- 22 Omnia quæ in libro sacrarum historiarum continentur, ad illam veteris Testamenti conditionem referuntur, cuius scriptores & prophetas appingere satis fuit. Fuere autem
 Samu. l.
 23 Nathan.
 24 Dauid.
 Salomon.
 25 Isaias.
 Jeremias.
 Daniel.
 Esdras.
- Atque hæcenus antiquorum librorum summa est
- Deinde Euangelij Scriptores quatuor sunt, Mattheus, Marcus, Lucas, & Ioannes, à quibus negotium salutis cœptum, prædicatum, & expeditum hoc ordine narratur.
- 34 Præcursor Christi natiuitas annunciatur
 Zachariæ.
- 35 Deinde nuntius caelestis ad Virginem mittitur, matrem futuram Seruatoris.
- 36 Virgo in utero gerens Christum, Elizabeth gratulabunda salutat.
- 37 Præcursor nascitur.

- 38 *Christus nascitur matre virgine.*
- 39 *Christus circumciditur.*
- 40 *Rex Iudeorum pronuntiatus Christus adoratur à Magis.*
- 41 *Ioseph à Deo monitus migrat in Ægyptum cum puero & matre.*
- 42 *Christus puer, duodecim annos natus, diuine sapientie argumenta exhibet.*
- 43 *Ioannes annunciat Christi presentiam, preparat animos ad salutis fidem & spem.*
- 44 *Christus baptizatus à Ioanne, declaratur Dei Filius voce cælitus audita.*
- 45 *Christus tentatus vincit Satanam, & specimen dat maxime victoria futura.*
- 46 *Initium signorum Iesu Christi in nuptiis.*
- 47 *Deinde incipit prædicare Euangelium Christi.*
- 48 *Duodecim à se electos Euangelij prædicatores delegat.*
- 49 *Testatur miraculo edito se discipulis suis prospicere, & omnibus qui se sequantur.*
- 50 *Lazari excitatione à mortuis testatur se vitam auctorem, atque adeò vitam esse ipsam.*
- 51 *Christus rex induatur à Deo iuxta vaticinia.*
- 52 *Christus in cœna seipsum exhibens in cibum, spirituale sacramentum mortis sue instituit, in quo magnum consilium Dei editur, antea celatum hosti antiquo.*
- 53 *Christus se Patri offert victimam pro mundi delictis.*
- 54 *Christus orat, commendat se, obedientiamque suam, Patri.*

- 55 *Christus capitur.*
 56 *Damnatur à suis.*
 57 *Traditur Gentibus.*
 58 *Deducitur ad Herodem.*
 59 *Flagellatur.*
 60 *Postulatur ad mortem à suis.*
 61 *Traditur crucifigendus, innocens pronūciatus.*
 62 *Crucifigitur.*
 63 *Deponitur mortuus de cruce.*
 64 *Sepelitur, omnia hæc secundum scripturas.*
 65 *Resurgit secundum scripturas, victa morte, & inferni regno.*
 66 *Conspicitur certissimis testibus.*
 67 *Ascendit triumphator in calum.*
 68 *Mittit Spiritum sanctum, pignus regni à se obtenti, & suis acquisiti.*
 69 *Testantur Apostoli Christi regnum & virtutem miraculis editis, & sapientissimis orationibus.*
 70 *Deligitur ex hostibus Christiani nominis sanctissimus in testem locupletissimum virtutis & veritatis Christi.*
 71 *Finis mundi, & scripturarum omnium statuitur in aduentu Christi iudicis.*

F I N I S.

IVDICIVM D. DOCTO-
*ris Hunnei Canonici Louaniensis,
 Regij Professoris Theologi ex Colle-
 gio Censorum Louanensium.*

H V N c septuaginta vnus Odarum
 librum ab eruditissimo viro Benedicto
 Aria Montano, Doctore Theologo, &
 poëta laureato, decantatum, vnâ cum
 tota Monumentorum constructione
 diligenter perlectum & examinatum,
 testor nihil habere quod Catholicum
 lectorem merito offendat, sed plurima
 : quæ conducere Lectori pio, eumque
 : oblectare poterunt. Louanij c I o. I o.
 LXXI. XV I. Kalend. Aprilis.

*Augustinus Hunneus Pro-
 fessor S. Theolog. Regius.*

IVI

Pa

An

Re

An

Vnâ

H

ta do

vera

ria. q

Datu

Ann

I

Fra

LXXI

IVDICIVM SILVESTRI
 Pardi Theologiae Licentiati, Canonici
 Antverpiensis, ex Collegio Censorum
 Regia auctoritate & Episcopali electione
 Antverpiae instituto:

Vna cum Episcopi, Collegij ipsius Prae-
sidis, confirmatione.

H A E C humanae salutis Monumen-
 ta docta sunt & pia, omnibusque, ut in
 vera religione exercentur, pernecessa-
 ria. quare utiliter imprimi posse iudico.
 Datum Antverpiae Kalendis Martiis.
 Anno M. D. LXX. stylo Brab.

Ita testor Silvester Pardo, S. Theologiae
Licentiatus, Cathedralis Ecclesiae
Antverpiensis Canonicus.

Idem iudico & ego subscriptus,

Franciscus Sonnius, Epi-
 scopus Antverpiensis.

SVMMA PRIVILEGII.

REGIÆ Catholicæ Maiestatis
priuata lege Bruxellis anno D. clo.
IO. LXX. sept. Id. Martij lata &
firmata I. de Langhe, sub graui mul-
cta cauetur, ne quis, citra Christo-
phori Plantini Prototypographi Re-
gij, voluntatem, hæc Salutis hu-
manæ monumenta, &c. proxi-
mo sexennio vlllo modo imiterur, im-
primat, vel quouis modo distrabat.

GII.
iestatis
. clo.
ata &
i mul-
bristo-
hi Re.
s hu-
proxi-
ur, im-
ebat.

BENEDICTI
ARIÆ MONTANI
HISPALENSIS

ODÆ VARIÆ.

Quarum aliæ desumptæ ex Commen-
tariis in Minores Prophetas , aliæ
nunquam antea editæ.

CH

sterio
ferr
Men
non
ris n
min
tum
falso
teris
Par
neu
fis;
exh
run
etia
me
nis
plu

ITDIOE

IMATMOE

IMATMOE

ITDIOE

ITDIOE

CHRISTOPHORVS
PLANTINVS

pio Lectori.

POETICAE dictionis iucunditatem ARIAS MONTANVS ad res diuinas & sacrorum mysteriorum argumenta canenda transfert ita temperatam, vt Ioue, Phoebo, Mercurio, Marte, Vulcano, Baccho, Iunone, Venere, atque illis aliis innumeris monstrosæ ac sacrilegæ vanitatis nominibus, (sine quibus doctum & gratum carmen constare non posse quidam falso autumant) penitus relegatis; & cæteris prophanis ornâmentis, qualia sunt Parnasus, Aganippe, Phocis, Elis, Peneus, Arethusa & Olympus, prætermisissis; ex diuinorum librorum vera & inexhausta sapientia, vtilissima sententiarum pondera, & gratissima verborum etiam poëticorum variarumque ornamenta rerum proferat, quæ delectationis multum, vtilitatis atque eruditionis plurimum, auditoribus afferre possunt.

Hoc

Hoc itaque consilio singulas varij generis odas singulis Vatum libris à se explicatis adiungit : in quibus præter debitam Deo pro absoluto commentario gratulationem , opportuna quoque ex vaticinij vniuscuiusque argu-mento doctrinæ præcepta exempla-que exponit; atque eâdem opera multorum ex sacris libris locorum vel sententiam aperit , vel notitiam indicat. Orandus verò nobis Deus est, vt quæ ille ad sacrosanctæ Religionis cultum, & Catholicæ Ecclesiæ vsum cogitat & meditatur, efficere ac præstare possit. Nam præter alia plurima , poëticam artem Dei dono magis, quàm humanæ disciplinæ præceptis constantem, in suum locum, hoc est, in veræ pietatis templa & sacraria restitutam, diuinis mysteriis canendis consecrare & instaurare exoptat.

I N

I N

Q

Quid
Quid
VerfibiTe De
Vnde
Orbis,Quem
Impul
NecLibera
Confil
Esse, cIdem
Panice
(PioTu ta
Denti
Et mTe re
Curfi
SperaQui t
Iebuf
SudatNunc
Inter

IN HOSSEAM VATEM

CARMEN EX VOTO.

QVI sacris vatum veterum receptus
Nuper arcanis cupido piorum
Fidus interpretis populo reponens
Vera canebam,

Quid modò gratus celebrem poëta?
Quid priùs laudum referam canoris
Versibus, vel quæ resonent Nauarum
Carmina rupes?

Te Deum nostri & generis parentem
Vnde rerum sunt elementa, & ipse
Orbis, & quicquid superest decori
Mœnia mundi.

Quem neque æterni metuenda fati
Impulit primas posuisse formas,
Nec fatas longum retinere in æuum
Vlla iubet vis.

Libera est solùm sapientis ultro
Consili mens hæc voluit benignè
Esse, distinctis numerisque, dixit,
Omnia sunt.

Idem & humanum genus esse magni
Pariceps regni dedit, id sed astu
(Pro dolor) vatri colubri ruinam
Sensit inertem.

Tu tamen tetri miseratus ictum
Dentis, & nostros reparare casus,
Et mali occultam rabiem veneni ex-
stinguere tendis:

Te redemptorem miserisque rerum
Cursibus tandem profugus salutem
Sperat Israël, cupit atque anhelo
Postulat ore.

Qui tibi charus coluit beatas
Iebusum sedes, vbi mella quercus
Sudat, & lactis liquidi pererrant
Oppida riuu.

Nunc in ignotis regionibus, nunc
Inter inuisas vaga turba gentes

Ingenit

Ingemit culpas, memoratque priscae
Tempora sortis.

Sed dabis duro pater ô labori
Exitum, qualem recolenda vatam
Credere, & summis petere in periclis
Certa iubet vox:

Annue, & finem properare damnis
Præcipe, ac duris meliora rebus
Ponito, ad nostros pecora hæc reducens
Deuia pastus.

Tu quoque æterni sôboles parentis
Vnica, æquales tibi prisca honores
Dat fides, cultu celebratque eodem
Cum patre natum.

Namque te seclis socium creandis
Teque seruandis sapiente dextra,
Te reponendis voluit ministram
Esse ruinis.

Vatibus præsens nequete filebo
Spiritus nati & genitoris ardens
Charitas, quando neque tu minori
Numine gaudes.

Qui mare & terras reficisque, olympi
Et foues oras bonus & frequentas,
Qui probas quicquid pater atque natus
Consilij dant.

Virginum præstans iuuenumque doctor
Qui colis mentes placidus modestas,
Dexter ô laudum cupidum tuarum
Proripe vatem.

Pectoris puri penetrat adfiss
Igne marcentes renouare sensus
(Nam potes) nostræ tenebrasque mentis:
Discute certus.

Fallor? an motu trepidat superno
Mens, & excelsas videor per auras
Tollier? iam, iam, procul vsque terris
Euehor ardens.

Raptus in cæli radiantis oras
Audiam voces, quibus ipse reddam
Magna prisorum monumenta vatam
Ore Latino.

Hinc procul curæ tenues abeste

Quidquid

Quidquid
Vana spe

Tuque J
Hesperis
Qui peti

Nunc in
Igne nu
Vnde su

Nos tui
Si tibi
(Hossea

D E

V

S

Qui reg

C

F

D

Orbem

C

T

Felix &

C

I

A

illi fac

M

I

C

Iam q

C

Quidquid infrenis petit aut voluptas,
Vana spes, mendax honor, & cupido
Suadet habendi.

Tuque Laurenti decus ô canendum
Hesperis altum medios per ignes
Qui petis cælum populo stupente &
Iudice sauo,

Nunc in excelsa spatjaris aura,
Igne nunc felix recrearis almo,
Vnde sunt vitæ ac aliena tristi
Munera letho.

Nos tuis præsens precibus iuuato,
Si tibi nostri placuere nuper
(Hosæ vatis colo dum sacerdos
Dicta) labores.

In Ioelem Hymnus ex voto.

Descende cælo, & curribus igneis
Vatem remotis nubibus ô tuum
Vulgo procul raptum prophano
Spiritus alme supra polum fer.

Qui regna puri fulgida temperas
Cæli, & beatas luce fouens domos
Fluctus maris compescis, almum
Dasque diem recreator orbi,
Orbem regentis tu sapientiæ
Consultus almis vatibus intima
Committis arcana, & futuris
Temporibus facis interesse.

Felix & ampla forte beator,
Quem tu docendum suscipis, altaque ad
Decreta, diuinasque leges
Assidue meditanda tollis.

Illi sacrarum mystica mentium &
Natura rerum tota subest, neque
Intacta vis latet profundi; hic
Cuncta oculis animoque lustrat.

Iam quæ sit orbis cursibus aut via
Calcanda, rerum aut quis pateat status,
Quid voluat axis, quod serenum,
Quæve homines maneat procella,

Discernis,

Discernit, omnes præuidet eminus
 Causas, & omne id quod paret impiis.
 Diuina vis, quæ misceantur
 Pocula gentibus ebibenda.
 Non regna fluxæ continuant opes,
 Non cura, duri militis aut labor.
 Immensus argentive aceruus,
 Nec populi numero carentes:
 Sed mens probati consilij potens,
 Et vita puris prædita moribus,
 Legumque sacrorumque cura,
 Auxilioque Deus benigno.
 Namque ille summo præcipites grada
 Vindex tyrannos fulmine deicit,
 Sedesque deturbat superbas,
 Et Stygiis tenebris recondit:
 Præfens vel imo sumere de loco
 Cui credat altè sceptrâ nitentia,
 Muti ducem armenti gregisque
 Tollere nobilibus triumphis.
 Hic regna tandem, hic perpetuum decus,
 Hic hic beatis imperiis frui,
 Hic pace gaudere, & quietas
 Diuitias datur obtinere;
 Si quis minister dicitur impiger
 Seruire ritè numinis in domo
 Charus Deo, & dignus deserto
 Iudicio superûm probari.

In Amos Carmen ex voto.

Consuetis iuuat & modis,
 Et mixto fidibus carmine reddere
 Votiuum superis sacrum:
 Quale & Iesiadæ barbitos aurea
 Bethlehemi sonuit iugis,
 Permulcens numeris pectora dulcibus,
 Placans & patrium Deum,
 Atque in vota magis vocibus aduocans,
 Quàm si quotquot eunt dies,
 Cultros aut vituli sanguine bimuli,
 Aut centum imbueret capris,
 Aris multa ferens thura calentibus:

Nam

Nam m
 (Qu
 Spes va
 Arre
 Humana
 Dedi
 Arcanum
 Mira
 Quò ge
 Quæ
 Vt nulli
 Diui
 Quicquid
 Iras
 Aut latè
 Quæ
 Namque
 Et le
 Pœnæ p
 Quod
 Vel dam
 Vel f
 O quisq
 Occur
 Instantes
 Auste
 Et fatali
 Luxur
 Refrener
 Exsti
 Conserua
 Exura
 Nequicq
 Magi
 Frustra t
 Culp
 Angustæ
 Obsta
 Aucta v
 Euell
 Et vite
 Duxiff

Nam me per nemus auium
 (Qua non ire leuis cura, metus, neque
 Spes vanæ aut humiles queant)
 Atreptum fateor, menteque in æthera,
 Humanæ immemorem vicis,
 Deductum, sacra tum consilia & Dei
 Arcanum generi pio
 Mirandum memori pectore discere:
 Quò gentem doceam meam
 Quæ magnis fuerant prodita vatibus,
 Vt nullum aut hominum genus
 Diuinos oculos, nec, latet impium,
 Quicquid concipitur, nefas;
 Iras vt valeat fallere vindices,
 Aut latè validam manum
 Quæ montes premit, & quæ mare concutit:
 Namque id fortius incitat,
 Et lentum grauius sollicitat gradum
 Pœnæ præcipitis scelus,
 Quod quis vel dubio composuit dolo,
 Vel damno nocuus graui,
 Vel si fraude mala fratribus inuidet.
 O quisquis volet arduis
 Occurrisse malis, tollere & vrbibus
 Instantes & agris minas,
 Austera vt manibus Iudicis auferat
 Et fatalia fulmina,
 Luxum & femineam fortiter & citò
 Refrenet petulantiam,
 Exstinctæ & studeat reliquias breuis
 Conseruare modestiæ,
 Exuratque mali semina publici.
 Nequicquam querimur grauem
 Magnas inter opes pauperiem pati.
 Frustra tempora seculi
 Culpantur, pretiis omnia maximis
 Angustæ nimium rei
 Obstare. hæc propriis insita moribus,
 Ausa vsu nimis improbo
 Euellenda prius, si volumus novos
 Et vite faciles dies
 Duxisse, ac placidis viuere commodis.

G

Nam

88 B. ARIAE MONTANI

Nam summus pater omnium
 Maiora indomitis & cupidis parat
 Pœnæ pondera gentibus,
 Postquam veridicis vocibus excite
 Rectas ire negant vias,
 Et turpis studij insistere callibus,
 Spreto numine, gestiunt:
 Dum per fasque nefas femineos petunt
 (Nec moris pudet improbi)
 Luxus, molliem atque imperium pati.
 Heu heu quantus adeit viro
 Vxorique dolor, vincula, carceres
 Ferre, & seruitium graue,
 Infuetumque humeris pondus inertibus!
 Hinc pestis misera, & fames,
 Hostilisque manus, ensis & igneus
 Instans moribus impetus,
 Et quidquid patimur vindice numine:
 Sed tu desine mollibus
 Humanum scelus & facta nocentium,
 O mens carminibus sequi.
 Quin sacri potiùs munera spiritus
 Aeternumque Dei decus,
 Atque optanda viris præmia fortibus
 Pergis dulcisono dicere carmine?
 O mundi decus & maxima cœlitum
 Sanctorumque beata spes,
 Aeternique etiam consilij potens,
 Et qui cuncta foues amor,
 Terras qui recreas, qui mare temperas,
 Motu & flumina dirigis,
 Qui vitam liquidis fontibus efficis:
 Afflictis hominum potes
 Tu rebus requiem reddere, & efferos
 Mores vertere mitibus.
 Te gens cara tibi iam meritis patrum
 Iacobi genus optimi:
 (Sed nunc ob scelus & dura rebellium
 Olin crimina mentium,
 Diris acta modis, sordida, & omnibus
 iam dudum excita casibus)
 Expertura bonum denique & infimis

Promentem

Promer
 Nun
 Cantab
 Eua
 Ergo &
 Nun
 Plenum
 Nil
 Sed ve
 Quo
 Pastorū
 Ind
 Et spe
 Et c
 Per br
 Cer

QVI
 D
 Laur

Vnus e
 Vatum
 De

Hinc i
 Ac me
 Indu

Aut n
 Orbem
 Lege

Sed ge
 Situxi
 Ten

Christi
 Vilis p
 Ius

Promentem è tenebris ducem
 Numen perpetuis carminibus tuum
 Cantabit pede libero,
 Euasique iugi ac seruitij memor.
 Ergo & me bonus ac potens
 Nunc iam casta precor per tua sacra feres,
 Plenum numinis ac tui
 Nil mortale sinas aut sapere aut loqui,
 Sed vel qualia Thecois
 Quondam saltibus, aut montibus Ephratae
 Pastorumque animos rudes,
 Indoctumque virum pedus agrestium,
 Et spectanda bonus dabas,
 Et dicenda nouis credita sensibus,
 Per brutas quoque belluas,
 Certum consilium (cum placet) exprimis.

IN ABDIAM PROPHETAM

Carmen ex voto.

Qui nuper amplis nobilis & placens
 Donis, seueri laudeque iudicis,
 Lauro & noua primaque felix
 Hesperiae in populis nitebam:
 Vnus quod inter nomina plurium
 Vatum, Fenarus quos recreat pater,
 De more festos & dies, &
 Sacra canens melius placerem.
 Hinc iam virenti fronde superbiens
 Ac mentem honesto nomine principem
 Indutus, aut reges parabam.
 Ponere belligeros, ducesque;
 Aut nuper adiectum imperiis nouum
 Orbem, vias & perdomito mari,
 Leges, iugum latum & catenas.
 Caesaris auspicio potentis
 Sed gestientem grandia maximis
 Stuxisse rerum versibus & modis
 Tentata nullis ac poetis
 Lintre noua vada permeare.
 Christus iacentem me, luminis & noui
 Vilis pauentem corripuit vocans,
 Iussitque terrenis relictis
 Quærere praemia sanctiora.

G 2

Et dextra

Et dexter altis sollicito dedit
 Curas, decorum munus, & arduas
 Virtutis atque angustiores
 Mente vias cupida tenere.
 Non vatis artem, non mihi spiritura
 Doctique frustra carminis additum
 Nomen, calenti dum iuuenta
 Susciperem superos canendos.
 Sed ut Latino maxima discerem
 Sermone nostris edere gentibus
 Arcana quae secretiore
 Inuoluit Deus ipse libro.
 Hic munus immensum mihi & optimos
 Rerum labores gentibus hic meis
 Dulcemque fructum esse, hic legenti
 Conimoda magna ait, & canenti.
 Ergo morantem praeceleri fuga,
 Atque incitato sustulit impetu,
 Et nocte subductum silenti
 Urbibus & mediis remouit.
 Longeque turbis seposuit breui
 Raptu, meorum, nec memorem mei
 In rupis altae nec profano
 Culmine, nec populis parente;
 Matris dicatum virginis ad nemus
 Praeruptum, ut alto sidera vertice
 Ferire, sedes & propinquas
 Crederet obtinuisse caelo.
 Tum rore puro fontis & integri
 Lymphis lauat queis Helicrenia
 Antro resurgens ex opaco
 Supposita & rigat arua & hortos.
 Huc me reductum lucis amabilis
 Et noctis horis ardua numinis
 Responsa, & humanae salutis
 Consilium docet usque magnum:
 Mortalium quae cognita mentibus
 Amoris ignes iniiciant sacri, &
 Spreuisse cogant res caducas,
 Ac tenues posuisse curas.
 Hic linguam & aures (credite posteri)
 Referre voces ut valeam sacras,

Syre
 A
 Te Chr
 In rebu
 Cont
 Q
 Ac iam
 Possent
 Dies
 P
 Nam si
 Educus
 Narr
 I
 Hic cur
 Mentira
 Vel a
 S
 Vocatus
 Cognou
 Sacra
 E
 Regum
 Aula r
 Qua
 A
 Iam me
 Ignota
 Adu
 S
 Sermone
 Anguste
 Caus
 F
 Et qua
 Horror
 Ut i
 F
 Non ta
 Eident
 Arde
 I
 Quantu

Syrè Deus solus magister
 Assyriè & mihi temperavit,
 Te Chrifte dux, ô te sequor arduis
 In rebus, & me muneribus tuis
 Contestor auctum, vni tibi me,
 Quidquid ero, referam benigno.
 Ac iam perennes quid sine te mei
 Possent labores? quid iuuet integros
 Dies, quid annos inquietos
 Ponere consiliis profundis?
 Nam sic & amplis flaminis Abdias
 Eductus olim muneribus tui
 Narratur è cæcis tenebris,
 Insano & patriæ stupore.
 Hic cum Seiri saltubus ac iugis
 Mentita læni marmore numina,
 Vel ære fallaces Deorum
 Stultior effigies timeret:
 Vocatus almæ lucis ad aureos
 Cognouit vsus, ac sapientix
 Sacraris primis receptus
 Emicuit pius atque doctus:
 Regum deinde obscura negotia, &
 Aula repellens vincula principis:
 Quæ necit ardens aut cupido, aut
 Ambitio malè sana iungit.
 Iam mente celsum transiolat & polum, &
 Ignota rerum peruidet abditis
 Admissus arcanis, tenetque
 Secula temporibus remota.
 Sermone doctus dicere gaudia
 Angusto, apertis vocibus explicat
 Causas, & euentus malorum, ac
 Fata suis populis tremenda.
 Et quantus instet incenibus ac viris
 Horror, negato & subsidio labor,
 Ut semper infestos tyrannos
 Præcipites manèant ruina.
 Non tantis altis montibus it fragor
 Findente nubes fulmine turbidas,
 Ardens nec ignis tot fauillas,
 Dum segetem populatur, edit;
 Quantum impiarum criminosa mentium

Momenta rerum plurima conerunt,
 Molesque calo comminantes
 Concutit inuidiae procella.
 Liior beatis insidias parat
 Rebus, quietos nec patitur dies,
 Fratrem dolis petitem & ipsum
 Artificem simul ille perdit.
 Testis Cainus perfidus impio
 Ausu & nefandi progenies Nodi
 Cum penè tabet ipsa tellus
 Temporibus, viduata iustis.
 Sed quid furenti barbite concitus
 Culpas nocentum perueheris pede?
 Quocumque praeducit serenus
 Spiritus, hinc potiùs sequamur.

 IN IONAM PROPHETAM

Hymnus ex voto.

Dulcius si quid lyra sacra, si quid
 Et potes magnum, & cecinitis gratum,
 Excipe argutis, socianda vati
 Carmina nervis.
 Quae velim cunctis celebrata fastis,
 Quae solet flexi peragratior orbis
 Sol reuertentes variare puro
 Lumine fasces.
 Non ut aeternum decus aut canenti
 Gratia accedat, populique blandis
 Plausibus vatem celebrent, vel auctam
 Versibus artem:
 Ast ut ardentis studio perennes
 Orbis immensus colat vsque magni
 Nominis laudes, referatque auenti
 Pectore grates.
 Nam licet vultu propior benigne
 Is pie gentis populum suisque
 Legibus doctum fouet, atque donis
 Auget apertis:
 Nullus est amplo tamen orbe quantum
 Circuit calum locus inquietis

Curfibus,

Curfibus,

Testis est
 Imbre fœ
 Testis &

Ille seu r
 Templo,
 Sine pite

Finite, &
 Cuncta d
 Singula &

Ille morte
 Quem lu
 Finxerat,

Hos in h
 Fraude n
 Semper a

Si quid l
 Artibus
 Sponte c

Et vocat
 Et manu
 Porrigit,

Ille & e
 Casibus
 Excipit

Quantus
 Cuius
 Is dies

Comme
 Lenit v
 Duraqu

Diceris

Curibus, quem non pater ille certo
Numine curet.

Testis est grato paritura nubes
Imbre fecundis alimenta glebis;
Testis & nunquam reprobis, pissve,
Deficiens Lux.

Ille seu magni spatiosa cæli
Templa, seu terras iubeat iacentes;
Sive piscosi pelagi supinas
Voluier vndas:

Hinc, & ad nutum superis tremendum
Cuncta decurrunt, proprium benignè
Singula & cursum, studiumque ponunt,
Votaque prima.

Ille mortales sobolemque prisca,
Quem luto molli sapiens, Adam,
Finxerat, paulo superis minorem
Curat, amatque.

Hos in horrendas crebri tenebras
Fraude maiorum propriisque noxis
Semper addictos reuocare lucis
Tendit ad usum.

Si quid his prauo studio malisque
Artibus diri videat pericli
Sponte conceptum, dolet, & salutem
Prouidus offert.

Et vocat magnis operis modisque,
Et manum lapsa bonus ac perenti
Porrigit, nunquam auxilio pie vo-
cantibus absens.

Ille & errorum dubiis vagantem
Casibus quærens miseratus, agnam
Excipit letus humeris, refertque ad
Pascua vitæ.

Quantus inuenta pecude ô beatis
Cuius plausus, celebrisque toto
Is dies cælo, ac superum parenti
Gaudia quanta?

Commodè nam si fuerit rogatus,
Lenit vltices patienter iras,
Duraque ardentum facilis minarum
Verba remittit.

Diceris fortis sapiensque princeps,

Nec tibi his quidquam simile aut secundum
Sed magis patris titulo ac benigni
 Nomine gaudes.

Huius immensi monumenta honoris
Regna cum totis populis, & vrbes,
Multaque infantum, pecorumque multa
 Secla tulere.

Ergo iactatum mediis laborum
Fluctibus dudum, tenere & iuuentæ
Iam tuo creptum auxilio procellis
 Respice vatem;

Vnda quem nuper rapide resorbens
Faucibus vulgi dedit auferendum:
Vnde nil præter tenebras metumque
 Sentit inertem.

Da pater tui tenuisse portus
Otia, & mentis placidum quietæ
Tempus; ac votis facilem benignus
 Annue sedem:

Siue me excelsum ad scopulum referre:
Qui locus nobis facer, ac beatæ
Consciis vitæ cupidis latendi
 Contigerat iam:

Sen velis longè spatiis remotis
Abdere, vt semper tua sacra præsens
Vsq; in extremæ celebrem sacerdos
 Stamina telæ.

IN MICHAËAM PROPHETAM,

Carmen ex voto.

O Qui doctiloquis versibus ardua
Vates gesta ducum ponere fortium
Assueti, imperiumque orbis in vltimos
Fines in trepido milite proditum;
Et qui consiliis prædita prouidis
Magnorum canitis pectora principum,
Per quæ vel populis pacis & aureæ, &
Iuris certus honor, vel decus & rei
Vfus cuique suæ contigit innocens,
Huc omnes numeros vertite carminum,
Quidquid mens valeat dicere vel pium,
Vel vox eximium, vel citharæ sequi,

Contentis

Contentis
Altern
Et quæ n
Conar
Vos dign
Vos n
Numen c
Nostr
Præstanti
Qui f
Summor
Suspec
Sed qua
Qua
Cura res
Recto
Producen
Hic r
Obscuro
Quan
Tollit, et
Etra
Sic visun
Nam
Reges A
Et nu
Aui fac
Eius,
Luce oli
Serpe
Hæ peit
Quan
Sensere
Magn
Quæ qu
Certa
Nunc ta
Et f
Qua sec
Vlt
Dum pe
Et r

Contentis fidibus cantus & aurea
 Alternis pariter templa sonent choris.
 Et quæ nos humilis munere barbiti
 Conamur tenues magna nouis modis,
 Vos dignis melius tollite laudibus:
 Vos mecum ætherei principis, & Dei
 Numen carminibus dicite; qui genus
 Nostrum, & res hominum qui imperio tenens,
 Præstanti sapiens frena regit manu,
 Qui fert non dubiis lancibus omnia
 Summorum ac populi iura, nec arduos
 Suspectans apices infima despicit:
 Sed qua sidereum prouidus æthera,
 Qua terras placidus temperat & mare,
 Cura res hominum prospicit ac fouet
 Rector muneribus omnia commodis
 Producens fluidi tempora seculi.
 Hic regum indocili colla domat iugo,
 Obscuroque premit carcere principes:
 Quandoque & medio de grege pauperum
 Tollit, cui imperij sceptrâ micantia,
 Et tractanda potens iura hominum ferat,
 Sic visum grauibus consilijs Dei:
 Nam sæpe & stygijs erua fluctibus
 Reges Ambitio perdidit insolens,
 Et nunquam saturis pallida faucibus
 Auri sacra fames pestiferum genus
 Eius, qui proprium nomen ab aurea
 Luce olim positum vertit in inuidum,
 Serpentis docilis terrea lingere.
 Hæ peltes animum, & corda regentium
 Quantis inficiant seminibus mali,
 Sensere & populi, sensit & urbium
 Magnarum numerus innumerabilis:
 Quæ quondam validis ardua turribus
 Certauere poli vincere culmina;
 Nunc tantum tumulis saxa perennibus,
 Et spelunca malis sentibus horrida,
 Qua secura cubet cum catulis fera,
 Vtricem scelerum iustitiam indicant,
 Dum per fasque nefasque irruit arbiter,
 Et regum indomitam sæpe licentiam

In maiora fouet pellere crimina,
 Iam quæ claustra decus iuraque truniat,
 Perrumpit genitrix callida fraus doli,
 Et vis simplicius fraude nocens ruit,
 Exemplo vt populus doctus, & indigam
 Oppressus fugiens pauperiem pati
 Nec leges timeat, nec metuat graueis
 Pœnas tartarei sulfura fluminis:
 Sed quæuis subeat crimina, maximas
 Sudore exiguo vt diuitias parat.
 Ast nos cuncta leui pondere ducimus,
 Quæ vel gemmifero Phiseon alueo,
 Vel rubris Erythre marginibus lauat,
 Si nec Sirlinea texta domus trabe,
 Nec curas adimit lectus eburneus,
 Nec fucis Tyriis ebria vellera:
 Quod si me cupidum spiritus in suam
 Tutelam placidus excipiat, neque
 Cognouisse vetet munera duplici
 Consecrata libro, nec neget indere
 Numen visceribus, dum meditor, suum,
 Vel Cyrum superem forte beator.

 HYMNVS EX VOTO IN NAHHVM.

Ode Dicolos Tetraſtrophos.

O Me quid latebras quærrere, & auium
 Vulgo nunc mediis rupibus abditum
 Obscurè miseros & sine gloria
 Percurrisse iuuat dies?
 Atque æuum studiis heu nimium breue
 Instantem grauibus ducere, quid pati
 Duram pauperiem? speroere dulcium
 Vitæ comoda partium?
 Et cur non potiùs magna potentium
 Præſens facta ſequar, iamque animoſior
 Contendam gradibus ſcandere proſpera
 Clari munera nominis?
 Illic diuitiæ, & præmia maxima
 Audendi, & celebri gloria vertice
 Atollens folio collocat intimis
 Productum è tenebris virum:

Fasces

Pisces vt pauidum, & scepra minantia
Magnorumque frequens turba clientium
Perstringat populum, cogat & annuo
Regem munere prosequi.

Atqui nec rigida durior esculo
Sensus, deliciis vt valeam frui
Contingit, stupidum & consilij impotens
Aut est ingenium mihi.

Vt spes aggrediar, coner vt optimas
Artes, intrepidas atque vias, quibus
Hærentem celebri culmine lauream,
Summumque eripiam decus.

At nec præcipuis artibus, aut opus
Extremo ingenio est: sapius imperant
Vulgares animæ, & ridiculum caput
Sublimes apices tenet.

Sed quò te rapit hic præcipitem furor
O mens, quas tenebras concipis impij
Erroris? dubio puppis in æquore
Amisisse viam pudet.

Heu quid perpetuis cursibus attinet,
Indulisse bonis artibus, & modos
Et causas penitus nosse, quis exitus,
Quæ rerum mancant vices?

Si frustra sapimus, nullaque prolinus
Viuendi eueniunt commoda rectius,
Seu quis desidia tempora conterat,
Doctrinæ colat vias.

Quod si nostra minus pectora roborant
Sermones hominum, percipe certius
Diuinum eloquium, sacraque carminum
Non fallentia dogmata.

Vt quondam ætherei consilij Dei
Splendorem, & solij nomina regij
Sublatum ex humili puluere, nec sibi
Credens tanta, ferat caput.

Hæc nullis hominum parta laboribus,
Sed (quod sic placuit) numinis edita
Nutu, non opibus, non gladiis, neque
Seruantur strepitu graui.

Ast præfens pietas, iuraque & innocens,
Et recti impavidus propositi tenax,

Et vindex

Et vindex animus fraudis, & integræ
Virtutis studio calens

Et solers publici certaue commodi,
Priuatæque rei tempora negligens,
Cura atque assiduus pro populo labor
Supremum statuunt decus,

In quæ sepe viri munera maximi
Delecti, potius pascere in asperis
Dumeris pecudum bruta bidentium
Orant agmina, vel bouum.

Ast duris alius maxima cladibus
Et fuso temerè sanguine ciuium
Destructis aliis culmina, & arduas
Construxisse parat domos.

Quem terra ambitio iuncta cupidine
Sternentem populos fluminis in modum
Quod rupto penitus proruit alueo,
Per fas atque nefas rapit.

Sic visum Domino, qui mare temperat
Et cælum imperio, quique homines regit,
Voluens consilio secula prouido
Et iudex, bonus & pater.

Namque ille & sceleris crimina publici
Et fraudes populi principe & improbo
Permissa & nimia sepe licentia
Vlcisci grauius solet.

Sed vi, ac innumera cæde potentiam
Constructam, & liquido sanguine, non fias
Raptu, fraude, dolis, & spoliis putat
Confirmare ferum genus.

Ergo vel laqueis omnia callidis,
Aut legum innumeris flexibus ac dolo
Constant, innocuum fraudisque sagax capit,
Planè & despoliat pecus.

Aut dura aggreditur frangere cuspide,
Conatum positas rumpere vel plagas,
Vel casum gemitu ferre miserrimum,
Vel fugisse malum graue.

Non longum sceleris tempus & impie
Fraudis; posse tamen perpetuum finit
Esse æuum, subito sed ruit impios
Feruenti Deus impetu.

Et iam perpetuis subdita molibus

Fundamenta

Fundamenta tremunt, cunctaque gloriæ
Vertuntur pariter pondera cum suis
In magnum dominis malum.

Et quam ut flammivomis perderet ignibus
Insensus populos egerat excitans
Fustem perfimilem coniecit in rogam,
Atque ardere iubet Deus.

Diuinis igitur muneribus nimis
Impar, quæ ulterius poscere sit nefas,
Horrescens pelagi solliciti minas,
Hic navem ad scopulum ligo.

Hic me perpetuis carminibus dabo,
Sermonesque Dei latior audiam,
Et stratus mediter gramine florido
Fontis margine vel sacri.

IN HABBAKVQ PROPHE TAM

Carmen ex voto.

Non cœpta lætis vota parentibus,
Cum pulcher infans ludit amabilem,
Cui sceptrâ mater, cui coronas
Poscit auens prece blandiente.

Non quæ per artes innumeras genus
Mortale duris vsque laboribus
Exercet auri vel cupido,
Spesve leuis malè sana honoris:

Non quidquid errans denique suspicit
Vulgus, beatos efficit, aut iuuat,
Curas vel auertit sequaces,
Otia vel meditata præstat.

Nam quæ caducis condita partibus
Auctore constant munera debili,
Nil illa magnum, nil perenne
Efficere, aut tolerare possunt.

Quidquid corusci continet ætheris
Transmissus axis, scilicet aëra,
Telluris oras, & liquentem
Vis penetrat superatque pontum.

Disiuncta quod si corpora sedibus,
Vnde & decoris artibus efficax

Natura

110 B. ARIAE MONTANE

Natura fingit res, teneri
 Perpetuos nequeunt in annos:
 Quid comparatis fraudibus, ac dolo
 Mortalis audens ingenij manus
 Componet atris eximendum
 Temporibus vicibusque lethi?
 Cum gente gentem iungito sedulam,
 Commune coeptis & studium para:
 Vox vna tunctis, arsque conftet,
 Nulla manus properare cesset.
 Sed cernit vltor principium Deus
 Non auspicate molis, & ardua
 Spectator attendit propinquus
 Stultitix assiduos labores.
 Mox & micanti fulmine, & horrido
 Turbata cali murmure dissonat:
 Sermone turba, & inquietas
 Cura subit variata mentes.
 Tunc quam potentis nominis ambitus
 Turrim propinquam sideribus poli
 Vergebat, humani furoris
 Esse iubet monumenta iudex.
 Iamque appetitæ munera gloriae,
 Confoederatas & studiis opes
 Deforme conuoluens ruinae
 Nomen habet Babylon pudendum.
 Sed tu quid altas imperij domos
 Nunc & decorum perpetuum tibi
 Proponis amens per scelestos
 Viq̄ue doloque vagatus ausus?
 Tentata prauis bella tumultibus,
 Atque inuidentum prælia gentium,
 Et fraude prognatas rapinas,
 Anne bonum paritura credas?
 Constructus amplis principiis domus
 Murus, labore & consilio graui
 Per damna, per cades iniquas
 Artificem stimulante cura,
 Tantisper hæret molibus ac breui
 Suffulus arctæ munere machinæ
 Auctoris orbi dum malignum
 Testis opusque, animumque prodat.
 Sed iam peractio iudicio Dei,

Qui

Qui cur
 Gaud
 I
 Inclina
 Congest
 Mole
 C
 Optata
 Et cogi
 Obliv
 I
 Vel fun
 Quem
 Diffe
 F
 Tunc, c
 Consta
 Dun
 C
 Tum c
 Exemp
 Sanc
 I
 Ut nul
 Vis vo
 Nec
 I
 Et sap
 Mente
 Pœr
 Post v
 Corrup
 Ner
 I
 I
 ET
 LA

Qui cuncta vindex crimina discutit,
 Gaudere quærente, & laborum
 Iam domino meditante fructus,
 Inclinat aucto pondere funditus
 Congesta lapsis vndique partibus
 Moles, & incautum patronum
 Cum famulis premit, atque natis.
 Optata seris regna nepotibus,
 Lucogitati præmia nominis,
 Obliviones vel silentes
 Incelebri subeunt sepulchro,
 Vel fumiganti turbine pulueris,
 Quem lapsa moles excitet altius,
 Differtur exemplis in ævum
 Historia impropèranda diris.
 Tunc, quæ imperitis ancipiti gradu
 Conflare visa est cura vigil Dei,
 Dum flos nocentum præriteret,
 Certa manet, superatque vindex.
 Tum clara figuris perpetuis patent
 Exempla summi iudicis, & graui
 Sanctamque funestamque gentem
 Indicio memorata monstrant.
 Ut nulla casus Sortis & inuidæ
 Vis voluat orbis munia consona,
 Nec terra, mortalésve turmæ
 Iudiciis careant supernis.
 Et sæpe summi numinis abdita
 Mentem tyrannos præcipites pati,
 Pœnas ut indictas prophanis
 Dent populi malè pertinaces.
 Post vindicato verberibus malo,
 Corrupta turpi flagra superbia,
 Nervosque marcentesque virgas
 In tenebras reici perennes.

 IN SOPHONIAM VATEM

Carmen ex voto.

Ode Tricolos Tetra-strophos.

ET feruens pietas, & populi mei
 Antiquum studium, sanctaque veritas

Vatem

Vatem dicere cantu
 Rerum mira iubet nouo:
 Quæ vel nota valeat addere maximos
 Virtutis cumulos & sapientiæ,
 Vel neglecta beatæ
 Vitæ perdere præmium.
 O qui sidereum prouidus æthera;
 Qui terras, pelagus, qui vaga flumina
 Aquis legibus ornas,
 Et certa reficis vice.
 Qui mundo sapiens principium nouo
 Inducens tenebras lumine fulgido
 Mutas, ordinibusque
 Res exstare iubes bonis.
 Atque anni vario tempora pondere
 Libras, & propriis lumina cursibus,
 Cuncta & secula miris
 Consentire facis modis.
 Quod nox pura refert æstra nitentia,
 Et forma, & spatiis dissona commodis,
 Certo nomine dicis;
 Munusque & numerum tenes.
 Sic discors vario constitit ordine
 Rerum compositus terminus & decor,
 Et ius omnia sanctum
 Auctoris retinent sui.
 Quòd si transpositis legibus vndique
 Dispensata parent munera vertere,
 Terris protinus altis
 Substratus iaceat polus.
 Idem condiderat simplicius genus
 Cælestes animas arbitrio sui
 Firmanda ingenia amplo
 Cæli munere milites.
 Et quos de tenui puluere finxerat
 Mirandis opifex artibus omnium
 Terrarum dominos &
 Monstruosi maris arbitros:
 Illos (mentis enim participes dedit
 Aeternæ esse) magis perpetuò pios
 Conseruasse decebat
 Commissas fidei vices.

Sed

Sed ver
 Sublime
 Duro
 C
 Ausi pr
 Attentat
 Aequi
 A
 Ast vlt
 Deiectur
 Nigra
 In
 Iam nec
 Primis p
 Et fat
 Po
 Post pri
 Fecunda
 Iustas
 Po
 Effusisqu
 Videntur
 Vnus
 Ca
 Post hæc
 Exemplo
 Poenæ
 Ca
 Si quem
 Concepti
 Actate
 Ca
 Obscuris
 Commiss
 Exerce
 Ex
 Ille idem
 Apeus co
 Pacis
 Et
 Et cleme
 Ducens

Sed ventosa mala cura potentia
 Sublimes animos vincere fortior
 Duro perdidit altum
 Casu Luciferi gregem:
 Ausi præcipiti consilio polum
 Attentare super lucida sidera,
 Aequalemque Tonanti
 Affectasse locum patri.
 Ast vltix sceleris pœna gigantici
 Deiectum è superum sedibus aureis
 Nigras præcipitem dat
 Inferni in tenebras lacus.
 Im nec prisca minus noxa parentibus
 Primis perniciem protinus attulit,
 Et fatale nepotum
 Pomum visceribus nocens.
 Post primam generi pestiferam luem
 Fœcunda, heu, scelerum secula turpiura
 Iustus numinis iras
 Pœna viudice sentiunt.
 Effusisque diu nubibus & mari
 Vimentum penitus desierat genus,
 Vnus ni Pater infons
 Cauisset monitus malum.
 Post hæc assiduo mundus & arduo
 Exemplo didicit iusta nocentium
 Pœnæ pondera certo
 Cali consilio dari.
 Si quemquam excipiat supplicium graue
 Concepti sceleris dum furit, & breuem
 Actarem volat: hunc sed
 Carcer perpetuus manet:
 Obscuris vbi mors ignibus horrida
 Commiscens picibus sulphura pinguibus
 Exercet face nunquam
 Exstincta meritum gregem.
 Ille idem proprio numine prosperis
 Aptus consiliis, perpetuo bonas
 Pacis cogitat arteis,
 Et grato studio fouet.
 Et clemens placidum nomen ab vltimis
 Ducens principis orbis in vltima

H

Nullò

Sed

114 B, ARIAE MONTANI

Nulla secula sine
Parcat supplicibus suis.
Idem & magnifici propositi tenax,
Dictorumque memor prouidet & cauet,
Cui se cunque benignum
Dixit, cui facilem fore.
Sed quò me æquoribus cymba patentibus,
Et nullis penitus littoribus mari
Concluso rapere audax
Remis inualidum paras?
Quin magnis potiùs muneribus Dei
Augeri, atque animo perpetuis frui
Poscam supplice voto,
Quàm tantum temerem sacrum.

IN HAGGAEVM PROPHE TAM

Carmen ex ueto.

Non quantum aut Ophyre parit
Auri perpetuis montibus, aut Physon
Fuluo concoquit alueo,
Non gemmas Erythrae quas Arabum rubris
Fluctus marginibus terunt,
Non quidquid sinibus promitur Indicis,
Diuinas hominum decet
Mentes atque animos tangere sordida
Cura nec studio graui:
Nec cæca ambitio, vanaque mobilia
Vulgi gratia, maximas
Quæ turbat miseris temporibus vices,
Aeterni potiùs Dei
Nouisse expediat consilia, & nimis
Nostris commoda mentibus
Arcana, ac leuium pondere turbido
Rerum deposito, bonis
Curis assiduos protrahere & dies,
Terris dum face lucida
Fundit perspicuum Sol iubar aureus,
Et dum sidera lucido
Cælo signa suæ militiæ mouent.
Nam frustra nimius labor
In rebus minimis tunditur, & frequens

CERTAM

Curam cumulus citam
 Aut mortem, aut miseram canitiem trahit:
 Ne quicquam tamen, vt neque
 Sperantem requiem, aut gaudia credita
 Expertus, doleas bonos
 Defluxisse dies munere inutili.
 Contrà, quos pietas agit,
 Felices animi, qui nimium breuis
 Vitæ tempora grandibus
 Exercent studiis, certa que præmia
 Celso constituunt loco,
 Quò nec mors penetrat, nec mala prospera
 Rem, aut tristia dulcibus
 Miscentur: liquido sed fluit agmine
 Expletura genus pium
 Expers inuidiæ diua beatitas.
 Non hos pauperies metu,
 Non desiderii sollicitat malis.
 Securos pietas facit,
 Et spes ire viam commonet arduam.
 Scimus quis Iebusum genus,
 Quis Gergasenuos exitus impios
 Diti progeniem Chami
 Excepit, facilis queis patrio sinu
 Tellus fertilibus iugis
 Et mellis, fluidi lactis & vberum
 Ratum sufficeret: sed hos
 Abre posteritas præcipiti fuga
 Magnis urbibus expulit,
 Quamuis multiplici mœnia circulo
 Tutos vestibus æreis
 Clausissent; alios arma minantia
 Tentantes ageret furor
 In bellum: hos celeri Iosua dextera
 Et vita expulit, & domo,
 Remque omnem dominos detulit ad nonos.
 Non qui vel Tyrias opes,
 Vel qui scepra tenet sorte beatior
 Rectè dicitur: omnibus
 Felix ille sed est nominibus, sacram
 Sæcis qui sequitur viam,
 Præponensque Dei magna negotia

Urget perpetuis modis.

Ergo & nos avidis mentibus optima
Rerum quin petimus pij?

Cur non diuitias spernimus, omnium
Et fomenta cupidinum

Calcamus? deceat me Pater optime
Contentum exiguo foco,

Et rupis placidis muneribus mez
Diuinis operam libris,

Et totos superum consiliis dies
Impendisse sub arbuto,

Siue antro viridi, seu positum sacra
Matris virginis in domo,

Et monstrasse meis diuite spiritu
Laudis materiam tuæ,

Fingentem facili carmina numine.

IN ZACHARIAM PROPHETAM

Hymnus ex voto.

Iam densa ac tenebris horrida tristibus,
Quæ rerum nitidam polluerat decus,
Nox umbras piceæ carceris infimas
Auroram fugiens subit.

Iam clarus roseo progrediens loco
Sol orbi faciem protulit auream,
Qui cursu celeri conficit ætheris
Immensam repetens viam;

Quo vultu superum fidereas domos
Illustrat placidus, quo liquidum aëra,
Præscripta atque auribus regna vagantibus,
Tellurisque fouet sinus.

Vndarum rapidos continet impetus,
Et sistens tumido flumina margine,
Constratum pelagus ferre iubet virum
Gressus insolitis modis.

Effundit celebrem lætitiæ polus,
Et montes niuium frigore turgidi
Depulso, variam suauibus implicat
Vestem floribus & comam.

Nunc & spem variis copia fluctibus

Confirmans

Confirmans veterem, munera parturit
Nunquam visa aliâs temporibus noui
Mundi, nec patribus piis.

Mirandus fluidis mittitur imbribus
Aeterni patris è perpetuo sinu
Panis, qui superum ciuibus efficit
Experteis epulas mali.

Pacem cuncta sonant, pacis & integra
Signum purpureo candida fert auis
Rostro raptam oleæ particulam sacra,
Placatumque canit Deum.

Quin & lethiferis anguibus ardua,
Crista felle graui deposito iacent,
Vel quos vis Libyci feruida litoris,
Vel tellus Arabum parit.

Et qui Bassanæis seuior in iugis,
Et siluis Ephrates in pecudes grauis
Duro dente leo seu cubilia,
Quique visus posuit ferus.

Atque audax lupus, & pestis agrestium
Vulpes, immemores sanguinis ac doli,
Nunc prato in viridi gramina mollia
Carpunt cum socio boue.

Antiquusque draco, qui superum prius
Partem perculerat pestifer inuido
Fundens ore malam, & terrigenum improba
Lingua perdiderat genus:

Iam vix pressa trahens pectora languidus
Duram reptat humuni, collaque sibilans
Torquet læsa, caputque edomitum cupit
Umbris abdere tristibus:

Exstinctasque faces iurgia deserunt,
Occultusque Dolus, Frausque nocentior,
Has & quod Furias progeniuit, Scelus
Languet multifidum caput:

Nec iam sic nimis imperiis premit
Humanos animos, multaque condolet
Effugisse iugum colla, miserrimis
Quæ quondam tenuit modis.

Sed quæ tanta nouis temporibus diem
Lux quæ vis celebrem lætitiâ parit?
Quid morbos hominum debiliat graueis,
Et fert dulcia commoda?

Nam qui nec veteres peruoluit libros,
 Nec doctos coluit discipulus patres;
 Sed lino insidias piscibus abdere
 Assuerat, sapit, ac docet.
 Diuina & pueri virginibus pares
 Responfa inualidis cum senibus canunt;
 Atque hi certa ferunt somnia prouidis
 Edocti monitiis Dei;
 Queis non vsque nimis docta superbius,
 Quæ nomen sapiens arrogat & decus,
 Contendisse queat Græcia, sed magis
 Doctrinam stupeat nouam.
 Tam mens eximij dicere gaudij
 Causas gestit auens, raptaque curribus
 Flammatis placido prospicit, & cupit
 Admitti superis choro.
 Nam me (vera canam) rupibus arduis
 Semotum populo, cum fugerem leucis:
 Curas, assiduis ac studiis vigil
 Arcanos peterem libros:
 Aurem nocte premens admonuit Deus,
 Quo lucem è tenebris numine separat,
 Ex umbrisque bonus promit, & in diem
 Formas conspicuas refert.
 Tu n' miranda sacri munera consili
 Antiquis foliis condita cernere,
 Et laudare iubet; quæ nimis & iuuent
 Et mortale beent genus.
 V: cum Dorthainis collibus excito
 Ostendit iuueni multiplices virum
 Ac turmas equitum, præsidium celer
 Missum fatidico seni:
 Vel celfo Thaboris culmine litædum
 Nati cum pavidis discipulis decus,
 Et regni species auspicio breui
 Mirandas tamen obtulit.
 Et tunc ille quidem creditus aut prior,
 Aut vatum veterum præcipuis minor;
 Nec quisquam comitum præter Ionada
 Maius quicquam homine iudicat.
 Namque ille & sobolem numinis vnicam,
 Et nostro generi præsidium datum

Testatus

Tectatus, Solidum nomen, & audit
Summi discipulus patris.

Sed, quæ tunc modicis credita testibus,
Virtus magna fuit, numen & integrum
Nati magnificis laudibus, atque honor
Et patri similis decor.

Hæc orbi, ac populis nota stupentibus
Sunt, postquam stygiæ mortis & inferi
Perruptis micuit postibus, & polum
Scandit cum grege libero.

Non illa aut Libyæ sole calentibus
Virtus aut populis Aethiopum fuit
Celata aut fluviiis quos Hauilæ bibæ
Cultor diuite margine.

Audiere Arabes, audit & celer
Ac Mædo propior Persa volantibus
Pugnator calamis, & Babylonicus
Euphrates pater Assuris.

Et Nilus tumidus, Cretaque nobilis,
Cum Parthis Galatæ, Pontus & algidus,
Et rerum dominus qui tenet arbiter
Romanae imperium togæ.

At heu culpa hominum, & fraudibus inuidi
Hostis tanta boni munera maximi
Obscurata diu, & penè miserrimis
Subducta è populis latent.

Sed spes, atque animum certa fides leuat,
Et firmare iubet numine dextero
Instauranda citò veridicos Deus,
Vates scribere quæ dabat.

Namque inter nebulas temporis, & graues
Errorum cumulos, turbine stridulo,
Cum simplex pietas, nudaque veritas
Audaci premitur dolo:

Antiquum retinet consilium tamen,
Et præstare Deus tendit, & instruit
Exlestis acies agmina flammea
Dictum certa sequi Ducis.

Humanis oculis sint licet hæc minus
Nunc perspecta, tamen protinus & piis
Grata & fausta ferent indicium sui,
Et sentire malis dabunt.

Exstructam Solymùm montibus in sacris
H 4 Urbem

Urbem, quam superis quamque hominum gemas
 Risere altisonis crescere plausibus,
 Instaurare parat pater.
Qui cæli imbriferis nubibus insidet,
 Et rector celeri quadriugos regens
 Ventos arte, bonus visitat ultimos
 Terrarum ac pelagi sinus.
Hanc ille eximio consilio fovens
 Et donis colere, & constituit sibi
 Sedem perpetuo tempore principem
 Et cura celebrem sua.
Nunc ceptam grauibus principiis potens
 Perduxisse bonos tendit ad exitus,
 Et complete piis ciuibus vndique
 Exemptam vitio ac metu.
Sed ne tanta operis prosperitas nouit
 Iam iam contiguo sidera vertice
 Tangat, compositis impedit dolis
 Hostili & Zabulus manu.
Interrupta aliis moenia partibus
 Et vexata graui cætera turbine
 (Prò mores hominum, prò pudor & dolor!)
 Sæuo tempore vidimus.
Hinc atrox Babylon, hinc Sufanes ferus,
 Et cum Terphaleo Rémus, & acrior
 Ercneus, Teneus, Sampsaque perfidis
 Oppugnant studiis opus.
Quin & disidiis sæua domesticis
 Tradebat facilem perdere ad hostium
 Crudele arbitrium seditio domum,
 Dilectam penitus Deo:
Ni dexter tacitis consiliis trucidis
 Præcidi iubeat materiam mali,
 Qui fluctus, tumidas æquoris & minas
 Molli debilitat luto.
Iamque auctis operum molibus ac solo
 Extendet penitus larga frequentibus
 Fundamenta locis, qua liquor ambiens
 Tellurem subit, aut premit.
Hæc cunctis requies vnica gentibus,
 Quas quondam Babylon barbara vocibus
 Turbatis varias fuderat in vias,
 Pacem restituit bonam.

Gemmas

Fulur

Miran

Orr

Quin tem

Moles

Quæ

Sup

Hanc sed

Et cu

Præse

Du

Hic leges

Felix

Com

Pa

Iam mix

Hic

Et c

Ac

Iamque

Virtu

Euer

La

Sed quic

Terr

Cul

V

Atqui s

In c

Con

Q

Audebo

Ad

Per

N

O me,

Ha

Spl

Gemmas & lapides, quodque Physon parit
Fuluum aurum, atque Erythres munera fulgida,
Mirandum numerum congerit artifex
Ornatura micans opus.

Quin templum in medio conspicitur loco
Moles rurrigeris ardua mœnibus,
Quæ celfo superet sidera culmine,
Supremas feriatque aquas.

Hanc sedem Deus & propositi tenax,
Et culpæ veteris prorinus immemor,
Præsentique fauens numine diliget,
Dum nec sit mare, nec polus.

Hic leges placidas, sanctaque ciuibus
Felix iura piis perpetuò dabit,
Componetque animos, & facili iugo
Parentem populum reget.

Iam mixtos penitus, iam celeres iuuat
Hic spectare probis ciuibus angelos,
Et conferre bonis comoda mentibus,
Ac vitæ auxilium dare.

Iamque incensa virum pectora viuidis
Virtutum studiis diu negotia
Euentu facili percolere, & decus
Laudare emeritum libet.

Sed quid tot gradibus structa micantibus
Terram scala premens tangit olympicam
Culmen, qua celerum spissa recurre
Visa est spirituum cohors!

Atqui sacra via est, quæ patet intimos
In cælos iter, & quæ geminam simul
Coniungit Solymam (sic placuit Patri)
Quæ terris sita, quæ polo est.

Audebo, & cupido pectore nuntiis
Addam me comitem, scilicet ut statum
Perdoctus, faciemque alterius meis
Narrando rediens canam.

O me, me stupidum, qui penetralia
Hæc lustranda meis sensibus arbitra
Splendore insoliti fulguris, heu, propè
Primo limine decidi.

*Hymnus ex voto.**Ode Sapphica.*

Nostra si magno superum Parenti &
Mentibus parvis procul vsque inani
Fabula Vatis meditantis olim

Grata fuit vox:

Ore nunc culto magis & canoro
Dicere, & blanda fide personare
Poscimus, qualem Iesides solebat

Tendere flauus.

Ille seu molli pecori minantem
Vrsum & audaces lacerans leones,
Signa virtutis puer & futuri

Roboris edit:

Impij vel si & populis tremendi
Golix sternens onerosa terra
Membra pertuso capite & orientis

Exiit armis:

Aut per abrupti nemorosa montis
Saxa periurum socerum, trucesque
Dum minas vltor potuit domare,

Flectere mauult:

Quidquid aut duro metuit periclo,
Aut graui perferre iuuenis labore,
Vnicum caeli canit vsque numen

Praesidiumque.

Vel fide extremos superante casus
Gratus auctorem memorat salutis,
Et noua & priscae monumenta laudis

Personat ore.

Quo ferre durum posuere cantu
Robur, & tuas sociis latebras,
Cedit Hermonus Leo, & ipse custos

Excubat antris.

Quin & vndanti fluuio quietas
Peruehit lymphas, lacubusque magnis
Nomen aeterni recinens tonantis

Narrat Iarden.

Anne mirandum? rabiosa quando,
Quae solet sauos furiare reges,

Vmbra

Vmbra Sa

Ergo nos
Vatis, etc
NuminiNon vt i
Eoghzidis
Persequi:Fas sit ex
Carmine
Nomen,Fas & at
Vt Deus
Fouert: nQuamlibet
Calibus
Curiae deVt tamen
Orbis &
ViribusQui mei
Exitum
Annuit pMagna q
Signa vi
QuaequeQuid sit
Finxit
Vnde coRursus v
Mens pa
Pignus

Aurea

Umbra Satanae fugit imperante
Carmine victa.

Ergo nos tanti studium secuti
Vatis, æterno meditatur vsque
Numini castis numeris probandas

Dicere laudes:

Non vt immensum decus & nitentem
Eoghzidis laurum tenues putemur
Persequi: at fas sit petiisse amandas

Arboris umbras.

Fas sit exemplis Iesidis perrenni
Carmine excelsi coluisse regis
Nomen, & clara memorare voce

Dona superna.

Fas & attentos populos docere,
Vt Deus nostrum studium benignè
Fouerit: mentemque animumque auentem

Profere multis:

Quamlibet duris maris & viarum
Calibus rerumque agitatus vndis
Curæ densæ mediisque ferrer

Aestubus ardens.

Vt tamen norint genus & piorum,
Orbis & cunctus quibus ille possit
Viribus magnas tenui ministro

Vertere moles:

Qui mei partem speciemque voti in
Exitum duxit bonus, & precanti
Annuir præsens duodena varum ex-
ponere dicta,

Magna queis quondam dederat suarum
Signa virtutum & cecinisse laudum,
Quæque mens mundum regat, atque certis

Temperet horis.

Quid sit humanum genus, & quis olim
Fixerit foedis vitis remotum;

Vnde conceptus labor & vagantis
Semina mortis.

Rursus vt casus miserata nostros
Meus patris rebus penitus recisis,

Pignus æternæ melius salutis
Annuir vltro.

Aurea & sæcli meminere quando

Tempora

Tempora hi nostri, quibus ô precati
Vocibus tantam propius petebant
Cernere lucem:

Vt per occultos veniens recessus
Spiritus mentes hominum beatas
Formet, & magni sobolem vocari
Numinis addat.

Quæ patres, & quæ cupiere clari
Principes, nostræ vt meliora duci
Inuidi, at læti tamen audire
Munera sortis.

Atque ne tanti monumenta doni
Negligens culpa aut scelus auocaret,
Hostis aut nobis studio maligno &
Fraude perirent:

Multa præsentem monuere Vates
Voce, quæ sensus hominum profundos
Excitent, pulso & reuertent veterno
Languida corda.

Nunc quod iis magnæ cecinisse linguæ
Flumine, & verbis solide disertis
Est datum nobis leuiore reddi
Contigit arte.

Possit vt simplex populus piusque
Limen insueti penetrare dictis;
Quæ tamen nostros superent labores
Poscere Christum.

Ergo nos grato soluisse cantu
Debitas laudes decuit benigno
Numini, certa & bene nunciati
Munera voti.

Nam potens imo solet is iacentem
Pauperem fundo reuulisse in auras,
Regio & latas decorare frontes
Prouidus auro.

Exsuli ac tardo pecorum magistro
Cum fene & posse, & metuenda præbet
Dicere, vt cedant malè pertinacis
Sceptra tyranni.

Credit arcani veneranda præsens
Consili paruis gregibus proborum
Dona, quæ celer tumidis potentum
Mentibus idem.

Principem

Principem
Regna, te
QuidquidQuidquid
Tu bonus
Effe sedTu modo
Audiens
DebitumOrum qu
Sæpe quo
Meque liQualis in
Rupe (vb
Virgini &Qui locu
Multa in
Et dabatTum me
Temporis
Et tibi la

I E

S

Pa

Virtu
C H
InO splend
Quem te
Ac

Principem caeli liquidi tenentem
 Regna, te auctorem memoramus vnum,
 Quidquid in magnis sapienter olim
 Possumus ausis.

Quidquid aut plausus meruit probandos,
 Tu bonus praestas, tibi que auctor esto:
 Esto sed nostrum posuisse gratæ
 Munera mentis.

Tu modò addictum facilis poëtam
 Audiens praestes meliore semper
 Debitum tantis meritis honorem
 Dicere versu.

Optim quòd si maneat quietum,
 Saepe quod votis cupidus rogabam,
 Meque si vulgo procul insolenti ex-
 spectat agellus:

Qualis in cellis nebulis propinqua
 Rupe (vbi sanctas tibi lætus aras,
 Virgini & summae posui sacellum)
 Contigit olim.

Qui locus te (nam fateor) docente
 Multa in arcanis penetrare libris,
 Et dabat puro sonuisse primam
 Gutturæ linguam:

Tum mea si quid superest agendum
 Temporis vitæ, statuo perennem
 Et tibi laudem, & populis tuorum im-
 pendere curam.

IESU CHRISTO

SALVTARI VOTVM.

Post Commentaria in librum Iosue.

Virtutis altæ Participem vnicum
 CHRISTVM, paternæ quem Sapientie
 Instar decoravit, dicato

Fert animus memorare versu.

O splendor almi luminis, infima
 Quem terra adorat, Tartara quem pauent,
 Aeterna quem sedes piorum, &
 Aetherei venerantur axes:

Laudum

Principem

Laudum tuarum tangere culmina
 Qui nouit; vnus nempe potest Deus.
 Nobis (deceat quos non filere,)

 Vmbra[m] aliquam tenuisse fas est.
 Fas & redemptis seruitio graui
 Dissiecta per te dicere vincula,
 Hostisque contractas catenas,
 Atque oneris iuga dura iniqui.
 Nascentis Orbis non violabili
 Nutu iubebas semina surgere,
 Cum tempus esset, cumque Patri
 Cumque tibi placuit benigno:
 Nam quicquid est, & quicquid habet Deus,
 Nato Deoque id contulit; omnia
 Et posse, & esse, & foederati
 Legibus imperij tenere.
 Idem ruinas, & pereuntium
 Damnata morti saecula hominum tibi
 Mortalium fratri virorum
 Atque Deo dedit expianda.
 Quae nescit alius cumque Deus pati,
 Vtrò tulisti suscipiens homo:
 Humana virtus quae negauit
 Posse, Deus cumulata praestas.
 Tu monstra vincis, tu liquidi maris
 Diffindis æquor, qua[m] populus frequens
 Lumen tuumque, & te secutus
 Regna fugit, tenebrasque Lethi.
 Formidolosis ductibus obrutus
 Infestus hostis desinit insequi
 Quos antè perdendos ad ipsas
 Vsq[ue] fores Erebi opprimebat.
 Tunc arma victor, signaque & hostium
 Non antè tactas exuias refers,
 Vinctumque producens Tyrannum
 Legitimos rapis in triumphos.
 Partem tuorum sidereis locas
 Tecum reductam sedibus; ac iubes
 Communis in testem salutis
 Partem aliam peragrarè terras.
 Illos ter ampli munere gaudij
 Exples, opimis hos epulis iuuas

Custos &
 Spe
 Infracta m
 Vixque p
 Nullisqu
 Ad
 Nec lingua
 Acquare se
 Promissa
 Exci
 Hos tu ser
 Tuncque P
 Qui te,
 Afsi
 Desiderata
 Nostris die
 Sentite
 Vin
 Humana c
 Oblita ver
 Mirata
 Sen
 Fluxere S
 Conspecta
 Sensus p
 Vi

Custos & auctor, ac futuræ
Spe valida renouas quietis.
Infracta magnis vsque laboribus
Necque pro te pectora prodiga,
Nullisque turbata in periclis
Ad meritam reuocas coronam.
Nec lingua possit dicere, nec pari
Aequare sensu mens valeat, pios
Promissa quæ tellus beatis
Excipiat foueatque in oris.
Hos tu sereno lumine conspicias,
Necque Pacis deliciis iuuas,
Qui te, Patrem, vestrum qui Amorem
Assiduû celebrant choreis.
Desideratam, nec satis agnitam
Nostris diebus nominis istius
Sentire donabis benignus
Vimque & opem, solidamque causam
Humana quos non sustineat dolos
Oblita veri cæcæque mens boni,
Mirata quod iam gens priorum
Senserat, obtuleratque natis!
Fluxere Solis candida munera
Conspeda mundo, dum steterit integer
Sensus parentum, qui efficacis
Vim memores tenuere CHRISTI.

Faint, mirrored text bleed-through from the reverse side of the page, including the word "CHRISTUS" at the bottom.

B
A

BENEDICTI
ARIÆ MONTANI
HISPALENSIS

ODÆ

Non antea editæ.

II

Concitatam in se inuidiam deprecatur.

QVI summa prudens imaque prospicis
 Iniuriarum fraudis & arbiter,
 Seuerus obliquæ nocentum
 Inuidiæ scelerisque vindex.
 Pauperculorum cerne Pater pecus,
 Nati redemptum supplicio rui,
 Cui graminis pastum salubris
 Suppeditas fluuiosque puros.
 Erecta te Spes candida, te Fides
 Laudant secutæ, & præsidium sibi
 Certum fatentur, te fauentem
 Simplicitas Probitasque norunt.
 Videns Leonum quàm rabidus furor
 Frendens quiles me pecudem tuâ
 Circumstet imbellem, luporum
 Acre genusque olidæque vulpes,
 Immanis vrsæ me soboles ferox
 Contentiosis insequitur minis,
 Iniurioso crebra morsu
 Turba canum miserum fatigat.
 Horum ipse nunquam cæca cubilia
 Tentavi, & horum non adij specus,
 Non ore gustare aut cruentas
 Horum epulas memini me auenti.
 Scis me reducti montis in arduam
 Rupem propinquam nubibus, auios
 Optasse securum recessus,
 Graminaque innocuosque riuos.
 Vicina noster non tetigit grauis
 Pes rura cuiquam, vel fata, vel nemus,
 Nec bullientis pura fontis
 Lympha meo est remerata gressu.
 Scis me viarum, quas bonus approbas,
 Errasse nunquam callibus exteris,
 Herbamve fallacis veneni
 Aut veritas petiisse frondes.
 Senti laborem (nam fateor) mali
 Morbi, sed illum non mala mens mihi

Ast

Aft impotentis culpa prauī
 Congeniti & vitij ferebat.
 Sed me dolentem tu medica manu,
 Tu voce Pastor prouidus eripis,
 Præceptor & monstras cauendum
 Detegis ac monitor periculum.
 Te nolle iuras perdere languidum
 Pectus, fouendam sed pecudem bonus
 Disquis errantem repertor
 Impositamque humeris reportas.
 Nunc ipse tantis rictibus vndique
 Dum voce, magno dum fremitu petor,
 Miranda spectanti stupentum
 Prodigia exhibeo coronæ.
 Non membra, non sunt pinguia viscera
 Parco ciborum & graminis aridi,
 Non detrahendis apta longis
 Vellera sunt mihi densa lanis.
 Simplex canenti vox superest mihi
 Formata certè muneribus tuis,
 Qua te Parentem, qua vocare
 Te soleo Dominum Deumque.
 Hæc dona (quæ tu laudibus in tuis
 Adscribis alio numine) perdere
 Conatur in me turba frendens,
 Et studio insequitur nocendi:
 Non dens mihi, non cornua, queis malos
 Vitare possim, vertere & impetus,
 Non calcis extremum fugacis
 Præsidium aut fuga certa crurum.
 Primis ab annis sepius agnitæ
 Spes vna curæ mi reliqua est tua,
 Istoque mens firmata semper
 Consilio auxilioque dolci,
 Tuum tueri perge opus, ac tuis
 Assertor adsis laudibus; haud sine
 Celandi nostro pulchra casu
 In tenebris tua dona mergi.
 Erroris aut si criminina nunc mei
 Punire mens est, ipse tuis Pater
 Exerce virgis, & salubri
 Corrige me baculo reductum.

Ast

1 2

Clementis

Clementiæ qui dum corripis immemor
 Nunquam fuisti, percutis ac doles,
 Plagasque constanter ferentum
 Prouidus assiduusque curas.
 Vel si inuidorum dentibus asperis
 Me vis perire; ast da tamen unice
 In me fames pellatur horum
 Et feritas inimica sistat.
 Nostri cruoris vi Pater hos pios
 Mitesque redde, ac munificus, doce;
 Prodesse quo discant tuisque
 Muneribus sapienter uti.
 Namque ipse quondam vertere iam lupum in
 Agnum sciebas; tuque furentium
 Infana mutabas in alium
 Vasa decus placidumque in usum.
 At verò iniquis munera si tua
 Spectantur in me luminibus, precor
 Illos adornent vt benigna
 Plura manu & meliora per te.

DE MORTE IOANNIS

DELGADI.

Eheu damna mei plurima seculi
 Cogor continuos cernere per dies,
 Vexorque immodicis luctibus impotens
 Addicorque doloribus!
 Oris me quibus ô propitius Deus
 Expertem pauidi sistere nuncij,
 Assuetæque diu mœstitiæ volet,
 Afferre & lachrymis modum?
 Quis nunc Hesperia casus in vltima,
 Terram præcipiti concutit impetu,
 Cuius me subitus tam procul hospitem
 Romæ permoueat fragor?
 Ergo terra tegit te, bone Delgade,
 Et Tyde exiguo membra premit tua
 Saxo? membra animus quæ tenuit pius,
 Priscæ laudis & æmulus.

Quales

Quales diuitiæ nunc pereunt mer?

Quales Hesperix nunc pereunt opes?

Nec sentit populus, qui bona maxima,

Cum fas noscere, negligit.

Sed nouere sacro in concilio Patres,

Dudum ter gemino quos habuit iugo,

Inclusosque suis audit Alpibus

Tridenti Lathesis parens.

Nullum te (liceat vera dolentibus

Percussisque graui vulnere dicere)

Europe hoc genuit tempore in optimis

Maiorem artibus edidit.

Seu (qui primus honor) te Pietas sibi,

Et sanctus proprium conciliet Timor,

Inuictique iuuul robore pectoris

Firmer, proposito & graui:

Seu te pura Fides, almaque Charitas,

Seu Spes non tenuis prouida præmij,

Quem nunc cæca hominum turba petens antea,

Mundum spernere iusserat.

Nam Rex iudicio te bene prouido

Delectum Siculis gentibus in patrem,

Haud mercede leui nec popularibus

Optarat dare honoribus.

Et maiora tibi pluraque poneret

Instatrix tumidi gloria pectoris;

Sed quæ tu solido certiore minus

Sensu despiciens caues.

Seu quas ingenium, quas studium fouet,

Quas sacre comites vult sapientix

Artes esse Deus, tu solidas tenes

Vitæ atque vsibus exprimis.

Nullus te melior scire quid intimo

Mundi contineat circulus ambitu,

Seu velles numeris astra frequentibus

Claris diuidere & notis.

Seu rerum doceas principia, & locum,

Vires atque vices veraque nomina

Declares, spacio doctus ab ultimo

Finem dicere ad infimum.

Quin, te iam studiis emeritum factis,

Ludendi & cupidum clara Bononia

Spectabat medicos cùm legeres libros,
 Et praecepta salubria.
 Experti penitus iudicij viros
 Aequebas medicis legibus & modis
 Exercere negans, nosse at auens opis
 Quid nam ars illa serat bonæ.
 Quin primus mihi tu (quàm recolo dolens)
 Auctor, quo didici nomina plurium
 Quas plantas Latij terra parit ferax
 Notas pinxi & imagines.
 Dum nos Adriaci litoribus maris
 Erramus cupidi visere, quid mate
 Vel tellus vario mixta solo & solo
 Vel vis humidior terat.
 Dum Verona iugis, Mantua pascuo
 Nos tractu retinent; Itala montibus
 Quos diuisa subit longiùs, vndique &
 Productos regio colit.
 Sed maiora tuis dicere de bonis
 Si fas non prohibet, dona scientiæ
 Sunt coniuncta tuæ numine dextero
 Larga forte benigniùs.
 Namque arcana Deus crediderat pio
 Et non parua tibi (nouimus) at tui
 Hæc simplex animi & vera modestia
 Fido in pectore clauserat.
 Inde est quòd toties de folij sacri
 Consultus subito sensibus abditis,
 Tu responsa refers certa, quibus stupens
 Doctus doctior exeat.
 Attentis oculis atque animis diu
 Tridentique patres & varius chorus
 Hausere eliquij lene fluens tui
 Flumen puraque munera.
 Hebraeis vel opus fontibus integros
 Sensus cruerè ac ducere, vel foret
 E Graiis petere hæc lampadibus, refers
 Compos splendida lumina.
 Et Pontificiis qui dederat dies
 Omnes, Casariis qui quoque iuribus,
 & Diuinis etiam tempora legibus
 Qui sacrauerat omnia.

Vnusquisque suis dicere partibus
 Iurare & poterat te mage idoneum,
 Exemplove tui, multa simul viro
 Vni plenius asseri.
 Sed quò nunc Pietas, quò Sapiencia,
 Et quò mens variis consiliis potens,
 Quò roburque animi visque valens tui
 Miranda & facere & pati?
 Quò celsit grauitas? quò placidum decus
 Sermonis facilis? quòve agilis boni &
 Præsens officij dexteritas loco
 Nullis tarda petentibus?
 Tot mors atra præmit cominoda, tot rapit,
 Ac subducta ferox inuidet vrbibus
 Nostris? digna die perpetuo magis,
 Atque annis melioribus.
 An (quod me melius docta monet Fides)
 Hæc tu clara Dei regna adiens refers,
 Atque is qui sibi te vendicat imperans,
 Hæc vnà petit ac probat?
 Sic est, obsequiis ille fauet tuis
 Rex, cui te proprio iure dicaueras;
 Cuius te solidæ vitæ gloriæ,
 Cuius quæsieras mori.
 Illic (fido etenim) te pie Delgade,
 Te Pax alma beat, te recreat quies,
 Et Christum Dominum, quem penitus tibi
 Optaras, propius vides.
 Et quæ grata Deo sedulus egeras
 Nunc iam magna tenes munere de Patris
 Et creuisse vides exiguum tui
 Cultus semina ad integra.
 Virtus vera manet, nec moritur, neque
 Aut spernit famulum deserit aut suum:
 Hac te teste Deus, Delgade, comprobat
 Cælesti & sociat gregi.
 Iam sortem ipsè tuam gratulor, & rogo
 Te nunc, intrepidus qui, procul ac metu
 Gaudes, hanc animam, quam tibi vinxeras
 Partem non modicam tuæ,
 Commenda Domino, vt participem sui
 Sensus esse velit, siue laboribus

I 4 Exercere

Exercere paret, seu regat arduis
Vitæ muneribus breuis.

Ille hoc exigui carcere corporis
Dum constricta manet, te referet memor,
Mœrens & gemitu perpetuo, & graui
Heu desiderio tui.

AD D. LVDOVICVM

MANRIQVVM, DE PRO-
*uidentia Dei in hominum periculis, ex noto &
proprio utriusque exemplo.*

VT magna cali promoueat pios
Tutela, certo nouimus exitu,
Narrare laudando parati,
Et proprij memores laboris:
Manrique, vitæ pars potior meæ,
Cum quo legenti sacra volumina
Diuinæque voces audienti
Sæpe dies mihi præuolabat.
O semper, (alti seu maris ultimos
Tentem recessus, seu peragrem nouas
Terras & orbis claustra præter)
Me comitem iuniet in iustis.
Nil est malorum nil miseri metus
Iis, prouidentem qui metuunt Deum;
Hos cura Christi confidentes
Suscipit, incolumesque præstat.
Ille & leænæ prærabidam famem
Cogit suorum parcere sanguini,
Hos donat expertes fauillæ
In mediis cecinisse flammis.
Annis phaselli munera vestibus
Iniuncta cernens siccaque pallia
Miratus haud mergenda vati
Sternit aquæ stupefactus æquor.
Minum, sed idem substiterat diu,
Iussusque cursum verterat in caput,
Fundumque tradebat beati
Agminibus populi patere.

Nuper

Nuper tibi
Magn
Ludu
Corp
Oestro ci
Curr
Sulca
Signa
Sed null
Vexa
Quin
Cura
Tunc sol
Salu
Mi
Cor
Ergo be
Man
Assu
Nos

PAE

Totur

Em
S P
Me
Vo
Te for
Ol
Igr
Ve
Hze c
Ni
Ta
De
Cur
Ig

Nuper tibi me dum comitem legis
 Magni petenti colloquium Ducis,
 Luduce suspensò è quadriga
 Corpore præcipitem gemebas.
 Destro citatus dum sonipes fugit,
 Currumque magno proruit impetu,
 Sulcabat haud obscura nostrum
 Signa caput medios per agros.
 Sed nulla nostri, crede, periculi
 Vexatum iniquæ ponderibus trabis,
 Quin prima pressit me salutis
 Cura tuæ, socij & secunda.
 Tunc sospitalis dextera Filij
 Saluos leuato cernere vos dedie
 Mi nil dolenti, mi que sano
 Corpore præualidisque membris.
 Ego benignas pauperibus manus
 Manrique (Christo munera dulcia)
 Assuetus extendas memento:
 Nos tenues numeros dicamus.

PARAENESIS AD MENTEM
 PROPRIAM.

*Totum ex verborum sanctorum interpretatione
 compositum, mysteria continet.*

S Emota curis, libera, & integra,
 Præfens, decensque & tota potens tui
 Mens nostra votis & secunda
 Voce Deum celebra supernum.
 Te somnus, ô Mens, dedecet impigrans,
 Obliuiosa ac principij tui
 Ignara quò tendas, & vnde
 Veneris, esse fuge, admonebo.
 Hæc cura, Mens, hic sit labor vnicus,
 Nunquam remissæ hoc studium tibi,
 Tam multa mirari canendo
 Dona tui artificis patrisque.
 Cur muta tanquam bellua negligas?
 Ignara stertas cur velut ebria?

I 5

Deducta

V M

R O-

noto &

Nuper

Deducta si prudentiarum
 Fonte fluis sapientiaque.
 Te sancta norunt, te loca lucida;
 Te puriorum spirituum chori,
 Vt cunque nunc terris moraris,
 Nosse tamen sociam farentur.
 Ornata plenis consiliis fide
 Constantiaque accincta sinus ades,
 Terrena membrorum luti que
 Abiice vincla, quibus laboras.
 Non te cupido deficiat lenem,
 Te nec voluptas corporis imbuat,
 Quas hora non possit fluentes
 Instar aquae celeres morari.
 Has nulla virtus, nullave commoda
 Ducunt petentes hospitium tui,
 Quod semper vsurpant secuta
 Dedecus opprobriumque turpe.
 Angustiarum, queis premeris nimis,
 Pertusa sordes effuge, & aureos
 Ascende campos, ac sacros
 Docta tuos penetra recessus.
 Sic arcta, cernes, quam trahis, vt domus
 Sit fulta parui munere pulueris
 Et face refulis, leuique
 Surgat opus cinerum fauilla.
 His mixta succi stilla madet grauis,
 Quam vis caloris percoquit humidam,
 Parumque distantem reponit
 Vermibus, indigenisque coeni.
 Nil carne primo in corpore mollius,
 Quam vel videre ac tangere respuas,
 Mox haec iniquo pressa crescit
 Carcere compedibusque caxis.
 Atris tenebris obsita delitet
 Noctes dies & perpetuos auens
 Nec dum videntem se fatigat,
 Improba sollicitatque egestas.
 Nil illa sentit, nil sine te sapit:
 Seruat superstes semina pulueris
 Extinguitur mox vt priores
 In cineres redit & fauillas.
 Viuens pudendis praedia vermibus

Imita p
 Derosa r
 Effugere
 De relicta
 Que sic
 Et viuit
 Et greg
 Ego super
 Regina
 Consule
 Imperiu
 Sum tu p
 Stricta q
 Huiusv
 Seruitic
 Zelens fu
 Et stult
 Mentit
 Nomin
 Consilte i
 Sublin
 Quere
 Despic
 Irena r
 Exort
 Diliec
 In cir
 Nil hic
 Ortu
 Non
 Quid
 Mots, Vi
 Exer
 Prae
 Certa
 Peclust
 Meri
 Et p
 Indi
 Dat vit
 Mo
 Ple
 Inf

Inuita præbet, bellaque sustinet
 Derosa nec nouit minutas
 Effugere aut superare pestes.
 Ne relicta vt conciderit manus
 Que sit sinistra aut dextera non videt,
 Et viuit infernetque sese
 Et gregibus scætet exedentum.
 Ego supernum contineas tibi
 Regina clauum. nam sapientium
 Consulius in stultas cateruas
 Imperium Deus esse firmat.
 Sum tu pudendo colla dabis iugo
 Strictæque carnis brachia vinculis?
 Huiusve damnosum improbando
 Seruitio imperium sequeris?
 Molens furentem sperne potentiam,
 Et stulta carnis consilia abiice,
 Mentiaque huius commodorum
 Nomina & vtilium caueto.
 Consiste in eius, quam properas, vitæ
 Sublimiori vertice, & omnium
 Quæcunque præcedunt, & instante
 Despice Mens bene cauta fines.
 Terrena non tu ceruis vt omnia
 Exorta parui principis luti
 Dissiecta non vnus ruinis
 In cinerum redeant aceruos?
 Nil hic creatum conspicitur, nihil
 Ortum nitescit, cuius & exitus
 Non certus æquè constet. auctum
 Quidquid erit, minuetur omne.
 Mors, Vita iunctas continuant manus,
 Exercitatum & substitunt opus,
 Præcedit hæc, succedit illa,
 Certa comes celeratque gressum.
 Perlustat omnes vtraque vis domos,
 Meretur omnem, qui colitur, locum
 Et parua magnis mixta pingens
 Indicibus tabulis refigit.
 Dat vita natis principium, comes
 Mors atra finem, sed variis modis
 Plerumque texens imparatis
 Inlidias operosa tendit.

Vt Vita

Inuita

Ut Vita muros exstruit artifex,
 Fundo reuulsos Mors ruit infimo:
 Ut vita plantat conferitque,
 Vis metit eruit atque Mortis.
 Quod Vita lecto munere congregat,
 Dissungit hoc Morsque inuida dissipat,
 Nec fortis, ô Mens, huius in te
 Vertibilem experieris vnam.
 Exclusa clastro corporis intimo,
 Cedet fluentis temporis horulæ,
 Aeternaque æternis parata
 Sæcla petes, aliamque sedem.
 Tunc vel virorum præmia fortium,
 Vel impiorum terribiles feres
 Pœnas, probati pro laboris
 Iudicio, aut sceleris maligni.
 Nam quicquid vnquam concipies boni,
 Quicquid malive admiseris, hoc breui,
 Quo nunc probaris missa, cursu,
 Nominibus pater omne certis.
 Quare reiectis consiliis, mala
 Queis cura carnis decipit insciam
 Vulgus, resurge, ac tende in alti
 Seruitium studiumque Regis.
 Hunc tu dicata laudis amabili,
 Hunc quare grati munere carminis,
 Hunc prona procumbens adora,
 Hunc genibus tremebunda flexis.
 Huic & supinas tende manus, neque
 Parcas tepentes ducere riuulos,
 Quos supplicis de rore vultus
 Fundat honor, timor atque castus.
 Et Spes canenti sufficiat modos,
 Et verba dixer nil trepidans Fides,
 Ardentis vsque & fax Amoris
 Temperet expediatque vocem.
 Formam decoris Rex cupiet tui
 Vultu benigno dulcis, & induet
 Te Pacis almae te beatæ
 Iustitiæ expediente cultu.
 Mens in remotos est tibi nunc via
 Cæli recessus, est iter arduum,

Ergo

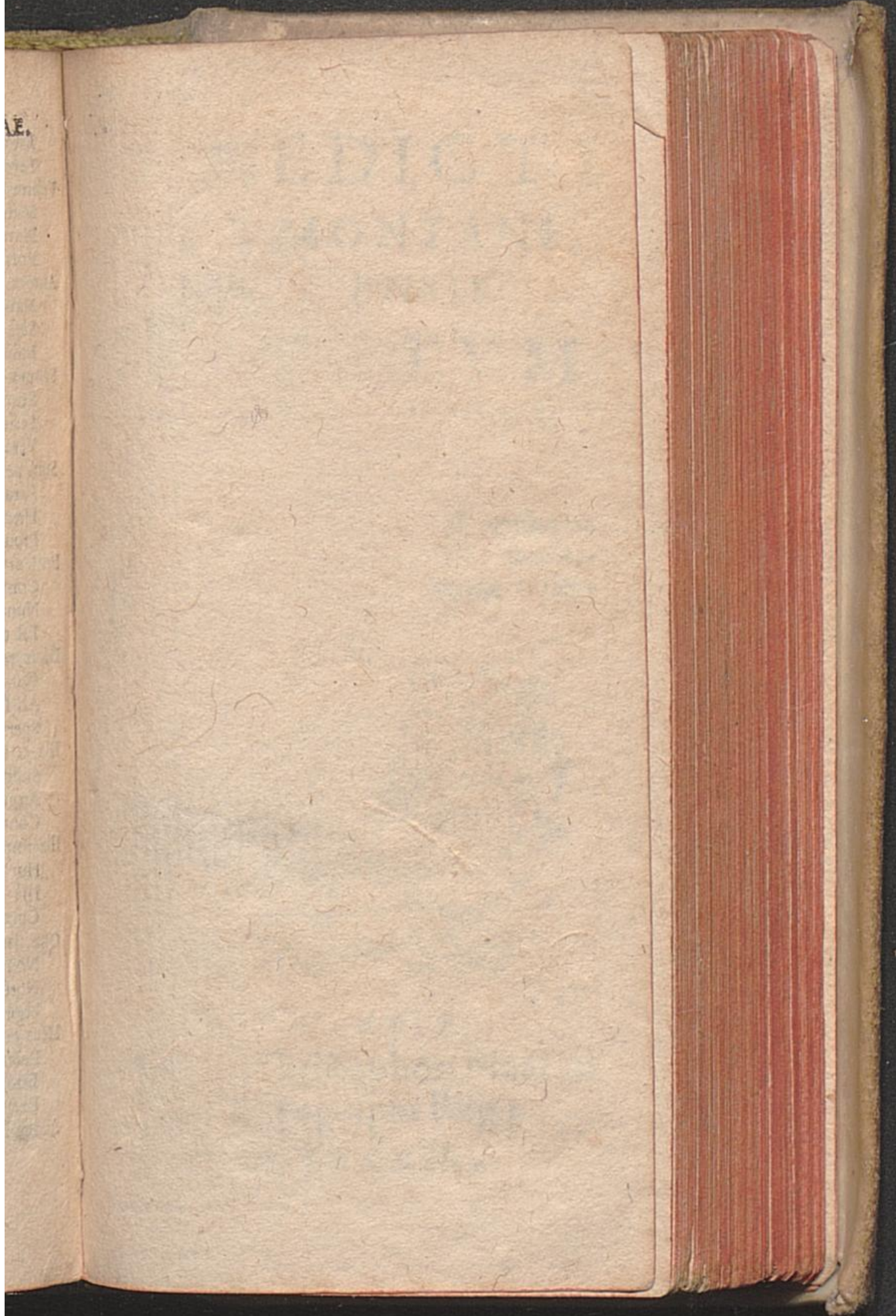
Ergo par
 Fercula p
 mura nefe
 Momenta
 Non lue
 Portio, n
 mura neu
 Nam Me
 Sese vid
 Indicat i
 mper sag
 Semper
 Securi
 Vere nou
 tua pens
 Parata c
 Hæc er
 Prouida
 Præsentis a
 Condit
 Nunc p
 Est tibi
 Dies, reue
 Corpus
 Ah fall
 Sperat
 Illa & fru
 Sudore
 Atque
 Contin
 Illa impic
 Huc p
 Illa &
 Cum
 Que stul
 Nouit
 Nortu
 Legiti
 Mens ere
 Rebu
 Error
 Excu
 Audire l

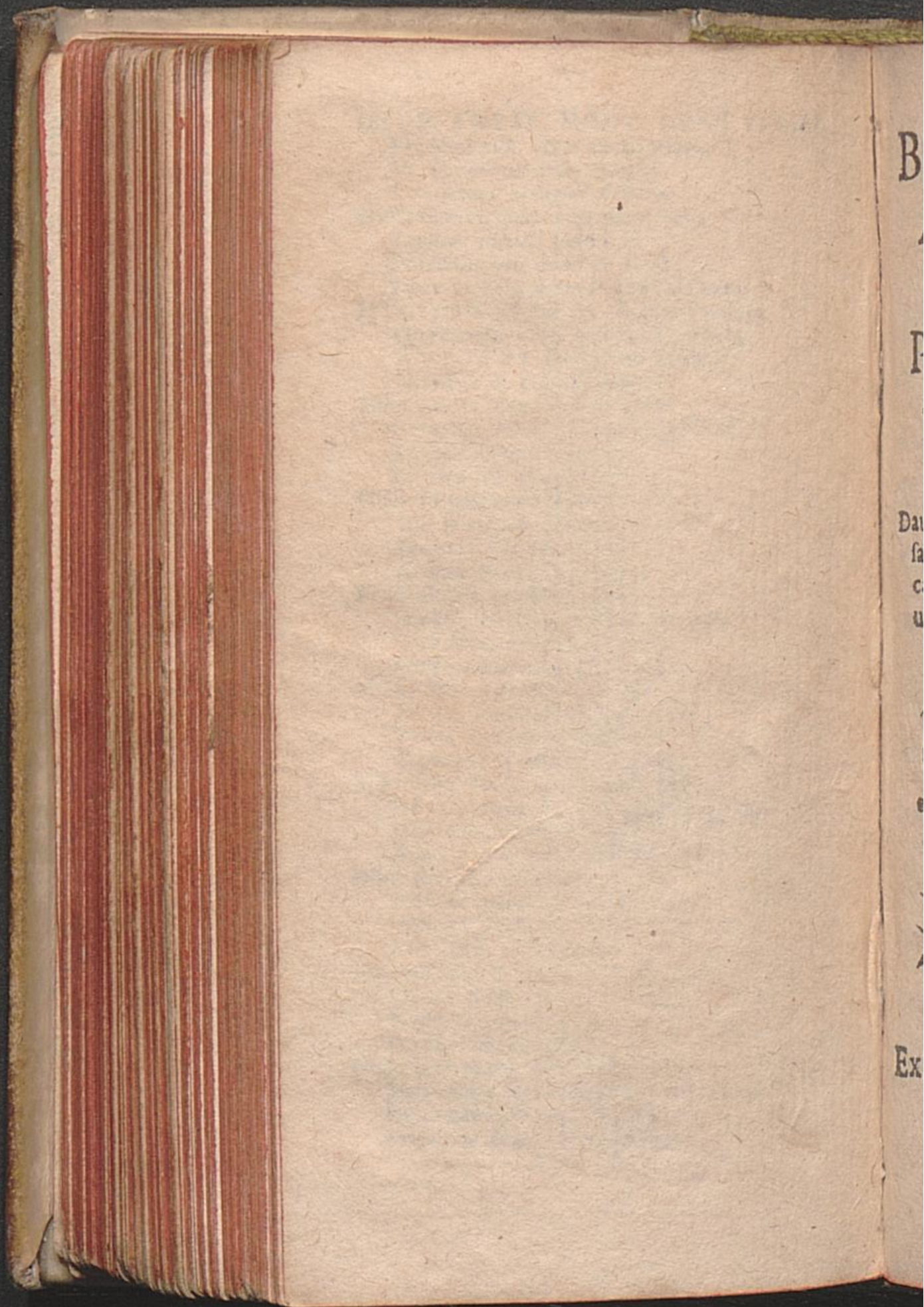
Ergo parato certa in usus
 Fercula prospiciens futuros.
 Hora nescis quid pariet dies,
 Momenta nulla aut tempora proroges,
 Non lucis hesternæ redibit
 Portio, non hodierna stabit.
 Hora neu te crastina differat:
 Nam Mors tenebris obsita turbidis
 Sese videndam nulla puris
 Indicat insinuans diebus.
 Semper sagittas illa iacit leuicis,
 Semperque tendit retia, nec finit
 Securiore ire soles.
 Vere nouo aut hyeme in serena.
 Hora pensa in horas sunt tibi singulas
 Parata cunctis, queis fueris, locis;
 Hæc ergo curabis, neque vllis
 Prouida temporibus remittes.
 Presentis an te fallere liberis
 Conditionis legibus haud fines?
 Nunc poenitendi quæ facultas
 Est tibi, post subito auolabit.
 Dices, reuertar doctior, & piis
 Corpus reuifens perfruar vsibus.
 Ah fallitur, qui bis merendi
 Sperat adhuc reuocare cursum.
 Illa & fruuntur sæcla manentibus
 Sudore partis diuitiis breui,
 Atque illa mercedis piorum
 Continuunt, placidam & quietem.
 Illa impiorum supplicium graue
 Huc præparatis ignibus instruunt;
 Illa & scelestis vsque subdunt
 Cum lachrymis gemitus perennes.
 Quæ stulta quondam turba negauerat
 Nouisse puris luminibus Deum,
 Notumque quæsisse decenter,
 Legitimo ac petiisse cultu.
 Mens ergo rectum si sapias, tibi
 Rebus tuis & prouida consules,
 Erroris atque omnis pudendas
 Excuties tenebras maligni.
 Ergo Audire lenæ & consilium pete

Prudentia-

Prudentiorum certa monentium;
 Ut blandientis tecta linguæ
 Combibere aufugias venena.
 Sententiarum, quas vaga mens bene
 Tandem reducti perdocuit viri
 Prudentis vsu dono & amplo
 Disce breuem memoraque summam.
HIC FINIS, hic est dixerat omnium
 Quæcunque terris quarimus infimis,
AVDISSE sermonem iubentis
 Numinis & coluisse leges.
 Nam cuncta pleno iudicio Deus
 Gubernat, idemque omnia peruides
 Virtutis assertor paterque
 Et vitij scelerumque vindex.
 Hinc tu patronum sollicita aduoca
 Qui te creator protulit, ac mali
 Serpentis elusam dolosis
 Artibus eripuit redemptor.
 Illius almam iustitiam petes,
 Hic summa regno iura patent tuo,
 Quæ solus attingit modestus
 Grex ouium officiique cultor.
 Sic ultimo te dextera fors die
 Tangat beato munere, nec scias
 Vultus minaces in sinistram
 Caprigenum sobolis cateruam.
 Splendebit illa ut lux gemina face,
 Hinc murmur altum, fulgura, fulmina,
 Dira æstuantis vox fragoris
 Atque poli sonitus ruentis.
 Illinc sereno candida sidere
 Tempus quietæ pacis, & integræ
 Immota producet, neque vlllos
 Hora feret varianda motus.
 Tunc sol tibi, ô Mens, iustitiæ intima
 Virtute sistet clarus & efficax,
 Cuius salubri fora viues
 Præsidio medicisque pennis.
 Nunc læta cantu, nunc fidibus tuum
 Mens surge magnum dicere Principem,
 Quamquam minores huic sacrare
 Perpetuas decet vsque laudes.

F I N I S.

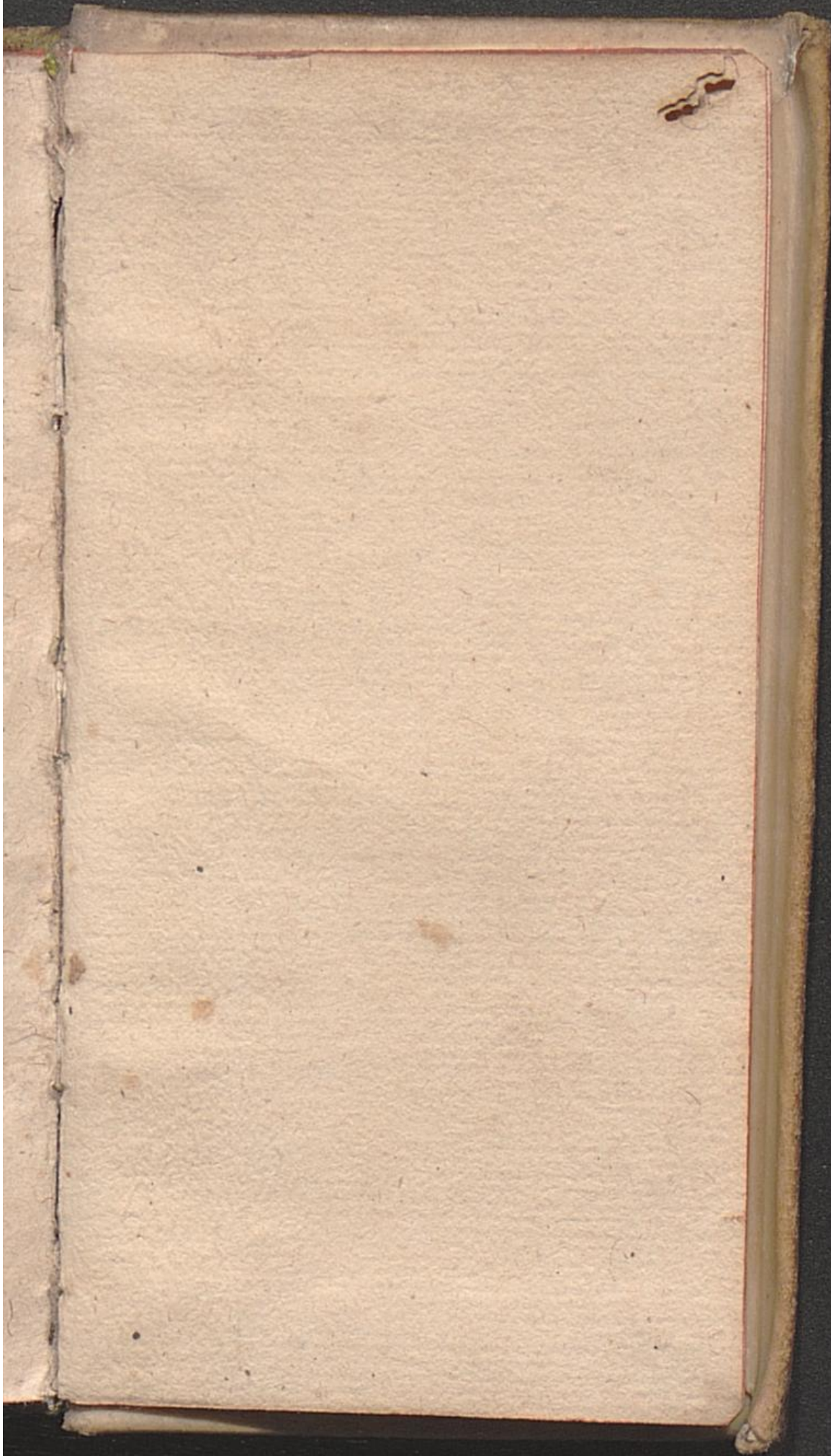

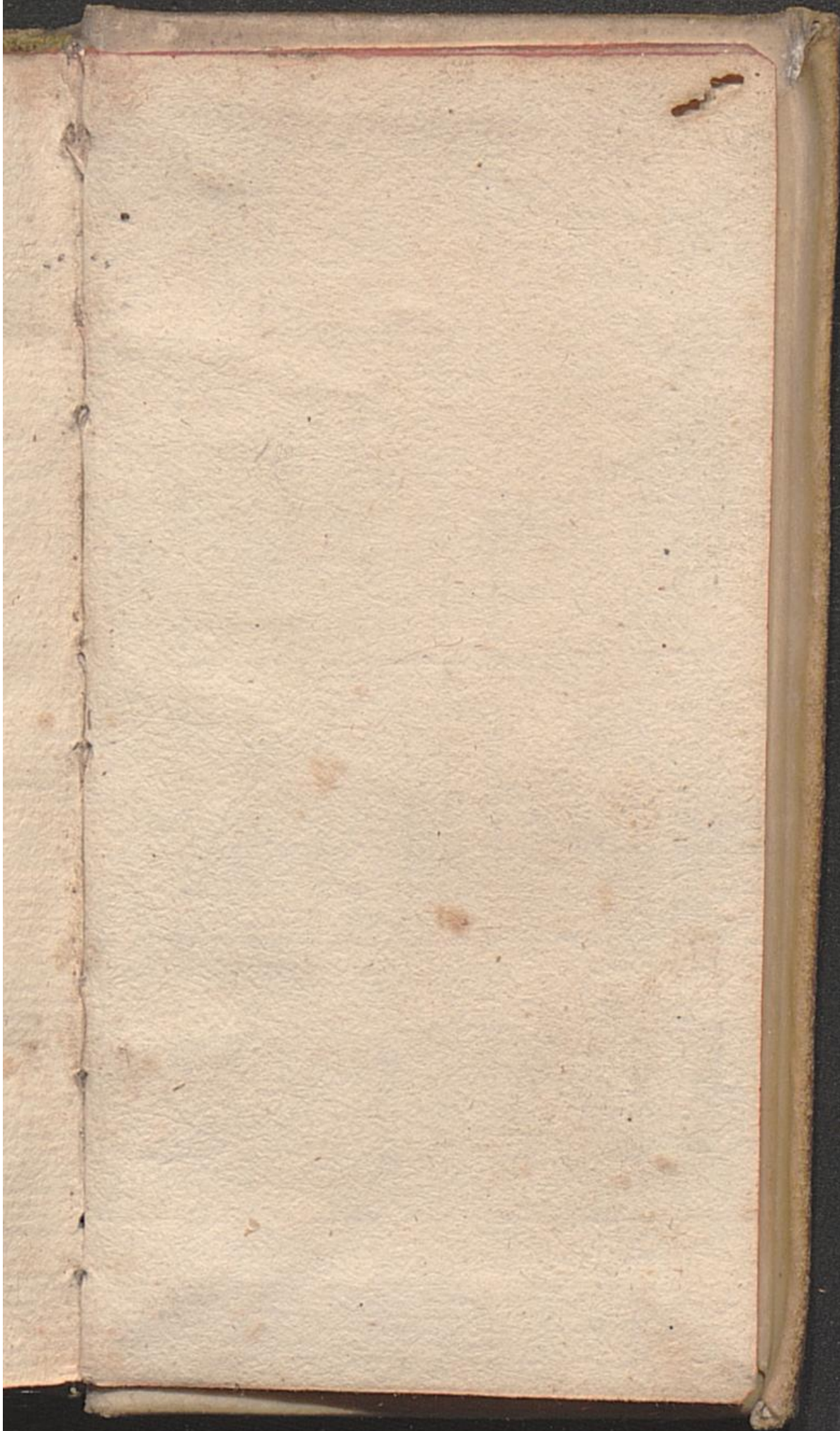
B

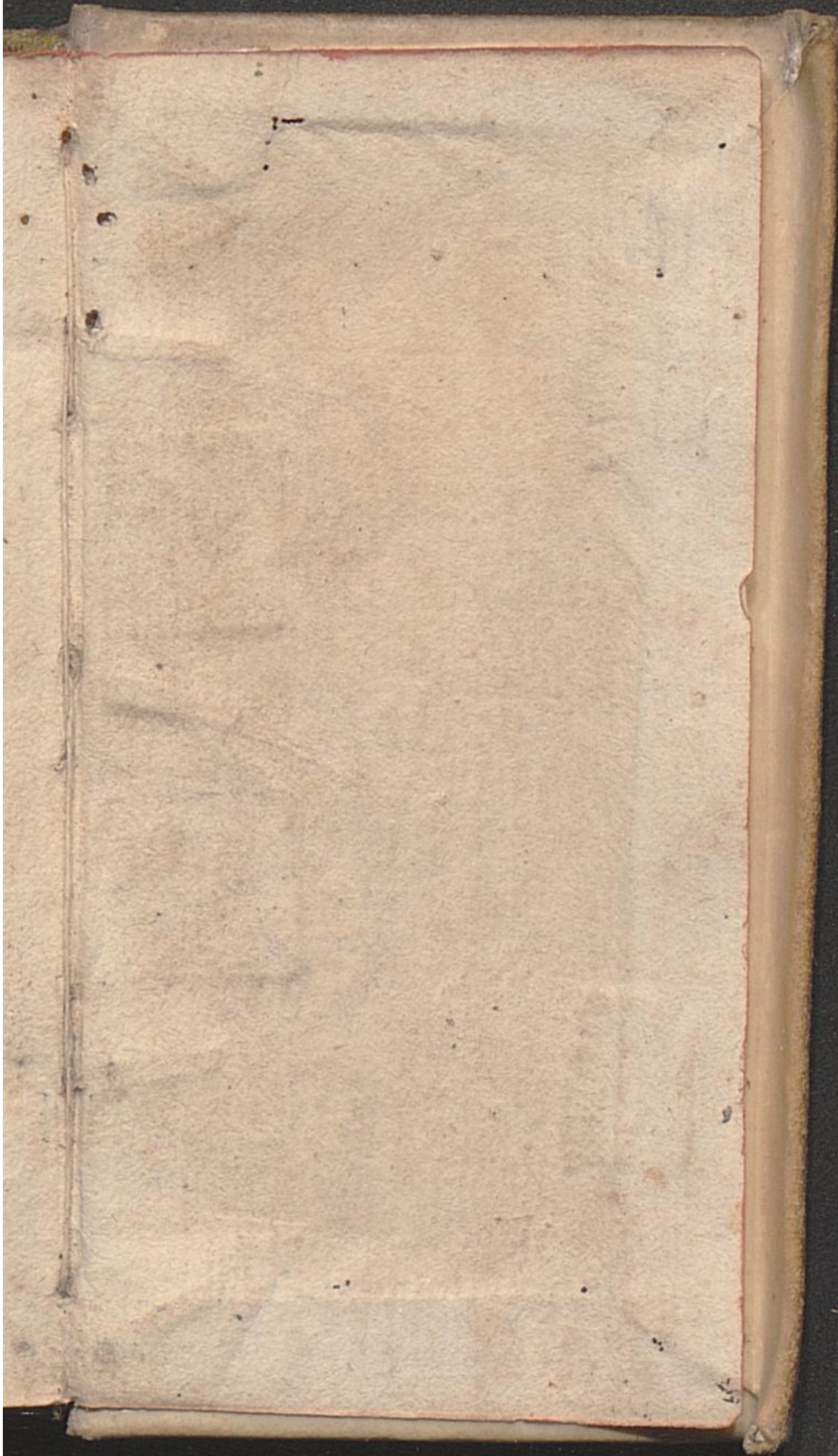
F

Da
fa
c
u

Ex

VITAS
IGNATI

UZI

Th
2545